

Täysistunto

Torstai 19.5.2016 klo 16.02—21.24

Täysistunto alkoi klo 16.02. Täysistunto päättyi klo 21.24.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (16.02—17.59), ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (17.59—19.42) ja toinen varapuhemies Paula Risikko (19.42—21.24).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Seuraavaksi pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen jollekulle paikalla olevista ministereistä, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Muistutan, että kysymykset ja vastaukset ovat enintään 1 minuutin mittaisia, niin ehditään ottamaan mahdollisimman monta.

2.1. Suullinen kysymys opettajankoulutuksen lakkauttamisesta Savonlinnassa (Jukka Gustafsson sd)

Suullinen kysymys SKT 55/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Gustafsson aloittaa.

Keskustelu

16.03 **Jukka Gustafsson sd:** Arvoisa puhemies! Eilisessä välikysymyskeskustelussa Suomen suunnasta kävi selväksi kaikille, että hallitus asettaa markkinat ihmisten ja alueiden edelle. Keskustelun ikäväksi symboliksi jäi Savonlinnan opettajankoulutuksen lakkauttaminen. Paha mieli jäi myös siitä, että pääministeri on pyytänyt Pellervon tutkimuslaitokselta selvityksen siirron taloudellisista vaikutuksista, ja ennen kuin sitä on edes julkistettu, te päätitte sallia koulutuksen loppumisen. Puhuitte vajaa kuukausi sitten keskustan puoluevaltuustossa: "Keskittämisen sijaan lähtisin hakemaan Suomelle kilpailuetua hajauttamisesta." Näin pääministeri. Toimintanne ei suoraan sanoen nyt vakuuta.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

SDP pelasti Savonlinnan viime kerralla — kertokaa nyt, miksi päätitte sallia lakkautuksen ennen kuin koko selvitys oli edes julkistettu. Kysynkin: mikä on keskustan ja hallituksen uskottavuus aluepolitiikassa ja Suomen tasapuolisessa kehittämisessä (Puhemies koputtaa) Savonlinnan tylyn kohtelun jälkeen?

16.04 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä tosiaan keskusteltiin eilen välikysymyksen yhteydessä, ja niin kuin silloinkin totesin, hallitus on käynyt opetusministerin johdolla keskusteluja sekä Savonlinnan kaupungin edustajien kanssa että Itä-Suomen yliopiston edustajien kanssa. Samantyylistä ratkaisua kuin viime kaudella tarjottiin Itä-Suomen yliopistolle Savonlinnaa koskien, ja Itä-Suomen yliopiston päätös oli se, että he eivät halua enää siirtää asian päätöstä eteenpäin yhdellä kaudella vaan haluavat ratkaista sen tällä kaudella. Ja ne tarjotut elementit eivät riittäneet Itä-Suomen yliopistolle, ja sieltä tehtiin hyvin selväksi se, että tämä asia ei hallituksen rahaesityksillä ratkea vaan Itä-Suomen yliopisto tekee sille kuuluvan päätöksen omista lähtökohdistaan, joissa keskeisessä osassa ovat nämä tulostittarit, joista ilmeisesti silloin on sovittu, kun te olette (Puhemies koputtaa) tämän edellisen päätöksen tehneet.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

16.06 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maalaisliitto, keskusta ja sosialidemokraatit ovat olleet keskeisiä tekijöitä Suomen korkeakoulujärjestelmän luomisessa. Maamme talouden ja koko Suomen nousu on perustunut meidän korkeakoulujärjestelmäämme. "Aluepolitiikasta puhuminen on vanhanaikaista, teot ratkaisevat." Näin sanoi ministeri Vehviläinen. "Aluepolitiikka ei ohjaa tämän hallituksen yliopistopolitiikkaa", sanoi eilen opetusministeri Grahn-Laasonen. Niinpä, teot ratkaisevat.

Maan johtava — paino sanalla "johtava" — perustuslakiasiantuntija, professori Tuori, kirjoitti meille edustajille kaikille jaetussa lausunnossa: "Yliopistojen toimintayksiköitten sijaintipaikkakunnasta päättämisellä ei ole yliopistojen itsehallintosuojaa." Ja myös: "Yliopistojen itsehallinto ei estä valtion ohjaustoimivaltaa. Se on yliopistolain 48 §:ssä." (Puhemies koputtaa) Ministeri Vehviläinen, tulisiko kuitenkin aluetaloudelliset vaikutukset ottaa huomioon esimerkiksi professori Tuorin viitoittamilla perusteilla?

16.07 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluaisin todeta edellisen hallituksen opetusministeri Gustafssonille, kun olette varmasti myös keskustellut nykyisen Itä-Suomen yliopiston rehtorin kanssa tästä asiasta: Me kaikki täällä, jotka yhtään olemme vihkiytyneet tähän asiaan, tiedämme sen, että he halusivat pitkäaikaisen ratkaisun. Ja sellaisesta ratkaisusta, mitä silloin neljä vuotta sitten tehtiin, ei ollut ratkaisuksi yliopiston oman mielipiteen mukaan, heidän autonomiansa mukaan, siihen, että opettajankoulutus olisi voinut heidän mielestään jatkua nyt jatkossa. Yliopistolakia uudistettaessa silloin 2010 varmasti selvitettiin tätä perustuslainmukaisuutta, ja tämä Tuorin kannanotto on juuri nyt tullut. Itse olisin erittäin varovainen ministerinä — vaikka tämä asia ei juuri nyt erityisesti ole minun vastualueenani — mutta myös kansanedustajana ottamaan kantaa niin, että kävelisin yliopiston autonomian ylitse.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

16.08 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yliopistojen autonomia se oli viime kaudellakin, kun silloinen ministeri Gustafsson Savonlinnan kamppuksen pelasti. Ei tässä tarvitse kävellä yliopistojen autonomian yli. (Vasemmalta: Mites Hämeenlinna?) Ja kyllä, eilinen välikysymyskeskustelu osoitti todella sen huolen, joka SDP:llä on, oikeaksi, mihin Suomi on menossa. Kaikissa päätöksissä te asetatte markkinat ja leikkaukset ihmisten ja alueiden edelle.

Arvoisa pääministeri, te ette vastannut kysymykseen. Ensin te sanoitte, että te selvitätte tämän lakkautuksen taloudelliset vaikutukset. Alueen asiantuntijoiden mukaan tämän lakkautuksen säästöt ovat sadoissatuhansissa mutta kustannukset miljoonissa. Miksi te päätitte sallia tämän lakkautuksen ennen kuin tämä koko teidän tilaamanne selvitys edes on julkaistu?

16.09 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensimmäkin olen vankkumaton hajautetun yhteiskunnan kannattaja. Tein tämän myöskin selväksi, kun tapasin viime (Välihuutoja — Hälinää — Puhemies koputtaa) maaliskuussa, maaliskuun 14. päivä, Itä-Suomen yliopiston edustajia. Kävin silloin keskustelun siitä, miten itse näin tämän asian.

Mutta meidän pitää kyllä päättäjänä olla hyvin huolellisia siinä, millä tavalla puutumme esimerkiksi yliopiston hallituksen päätökseen, yritämmekö me vaikuttaa yliopiston hallituksen tekemään päätökseen. Se, mikä meillä on tässä opetusministeriön työkalupakissa, on strategiaraha, ja me pystymme erityisrahoituksella ohjaamaan tällaista. Tätä yritettiin tässäkin tapauksessa, juuri samalla summalla. Keskustelimme myöskin muista elementeistä, mutta ne eivät johtaneet toivottuun tulokseen.

Mitä tulee tähän PTT:n selvitykseen, keskustelimme tutkijan kanssa, ja alustavien tietojen mukaan (Puhemies koputtaa) nämä aluetalouden vaikutukset eivät ole läheskään niin suuret kuin alueelta on kerrottu.

16.10 **Suna Kymäläinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Savonlinnan opettajakoulutuslaitoksen lakkauttamisesta on rehellisesti mielestäni tunnustettava se, että kyllä se raha olisi auttanut. Pääministeri täällä totesi, että raha ei tässä auttanut, mutta kuten jo edelläkin kuultiin, siellä nimenomaan haettiin pitkäjänteistä rahoituspohjaa ja toivottiin, että voidaan sitä työtä suunnitella siltä osin, ettei se ole aina muutaman vuoden päästä uudelleen kysymysmerkkinä. Jos koulutusleikkauksia ei olisi ollut niin valtavasti yliopistoille kohdennettuina, niin rahalla olisi todellakin ollut tässä se merkittävä rooli ja teillä hallituksena siihen mahdollisuus vaikuttaa.

Teillä on ollut nyt muutaman päivän aikana tällainen suolaa haavoihin -politiikka, että samaan aikaan, kun lakkauttamispäätöksestä on tullut tieto, Savonlinnassa ovat pahoittaneet mielensä siitä, että ovat kuulleet arvostelua siitä, että ei olisi tarpeeksi vetovoimainen koulutuspaikka tai että valmistumisprosentit eivät olisi olleet riittäviä. Ihmisillä on huoli ja hätä, ja tänään se ei ainakaan parantunut, kun päivystysasetuksesta kuultiin, (Puhemies koputtaa) että koko Etelä-Savossa ei ole sitten tällaista laajaa päivystysaluetta olemassa.

Puhemies Maria Lohela: Aika on kyllä jo täynnä. Kysymys?

Kuinka teidän aluepolitiikkanne omasta mielestänne ihmisen huolta ja hätää kuulee?

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

16.12 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Alueen ihmisiä on varmasti tässä kuunneltu. Olemme käyneet yliopiston kanssa useita keskusteluja samoitin kuin myös Savonlinnan kaupungin edustajien kanssa. Tämä tilanne on hyvin tiedossa. Itä-Suomen yliopiston perusteena on turvata opettajankoulutus Itä-Suomessa. Ne, mistä minä eilen tässä kerroin, olivat kaikki Itä-Suomen yliopiston omia perusteluja sille, miksi he ovat päätyneet tähän ratkaisuun. He itse kertoivat, että nämä mittarit — houkuttelevuus, jota mitataan sillä, mikä on ensisijaisten hakijoiden määrä aloittavista, mikä on keskeytysprosentti ja mikä osuus jatkaa jatkokoulutukseen — koko Itä-Suomen opettajankoulutuksessa ovat liian alhaalla, ja he haluavat niitä nostaa ylöspäin ja ovat tehneet sen mukaisesti yliopiston autonomian puitteissa ratkaisuja. Meille on myöskin aluepoliittisesti hyvin tärkeää se, (Puhemies koputtaa) että turvataan opettajankoulutus Itä-Suomessa.

16.13 **Kaj Turunen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä opettajankoulutuksen lakkautus on kova isku Savonlinnalle, sitä ei voi kiistää. On tietysti hyvä, että hallituksella oli tahtotila panostaa myös rahallisesti tämän säilymisen jatkumiseksi, (Vasemmalta: Jos on tahtoa, on keinoja!) ja toivon, että sitä halua ja panostusta Savonlinnan seudulle, nimenomaan näihin korvaaviin toimintoihin, sitten jatkossa on.

Tässä täytyy tehdä Savonlinnalle nyt sellainen kompensatiopaketti, jolla pystytään pitämään tämä aluetalous sillä tavalla kunnossa, että se ei kokonaan romahda. Siellä nyt, kun nämä opiskelija-asuntolat, 800 asuntoa, todennäköisesti joudutaan realisoimaan vapailla markkinoilla, sehän romahduttaa sen alueen asuntojen hinnat. Tämä on erityisen iso asia. Sen vuoksi sinne pitää saada käyttöä.

Positiivinen asia oli tietysti se, että Savonlinnan keskussairaala säilyy päivystyssairaalana ja että sairaanhoito-opetus kuitenkin vielä siellä jatkuu.

Mutta nyt meidän pitää laittaa työryhmä tähän kompensatiopaketin keräämiseen. Kysynkin pääministeriltä: oletteko te valmis tällaisen työryhmän (Puhemies koputtaa) tähän kompensatiopakettiin tekemään?

16.14 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on äärimmäisen ikävä päätös Savonlinnan kannalta, aivan kuin edustaja Turunen sanoi. Nyt pitäisi vain tämän ikävän päätöksen keskellä jaksaa kääntää katsetta tulevaisuuteen ja lähteä hakemaan sellaista ratkaisua, joka pitkässä juoksussa olisi myöskin alueen elinvoimaa nykyisestä kasvattava ratkaisu. Hallitus on valmis sellaisen ratkaisun synnyttämiseen ja esittämään työryhmän siihen perustamaan.

Siellä on elementtejä varmasti koulutuksen puolella, mutta siinä täytyy sitten myöskin olla elementtejä siihen, miten alueen elinvoima, uudet työpaikat lähtevät kasvamaan sillä lailla, että myöskin alueen taloudellinen kantokyky jatkossa paranee ja myöskin sitä kautta houkuttelevuus paranee.

16.15 **Heli Järvinen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämän hallituksen leikkaukset yliopistoihin kohdistuen ovat ennätyselliset. Itä-Suomen yliopistoon kohdistuu 10 miljoonan euron leikkaustarve, samalla hallitus tarjoaa 8 miljoonan euron erillisrahaa, ja ainakin minun vanhan matematiikkani mukaan tämä yhtälö jää edelleenkin miinusmerkkinä. Yliopisto on tehnyt hyvin selväksi alusta lähtien sen, että se kaipaa nimenomaan pitkäaikaista ratkaisua, ei enää erillisrahoitusta neljälle vuodelle. Kysymykseksi kuuluu: millä tavalla te olette päättäneet uudistaa yliopistorahoitusta ja rahoituksen kri-

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

teerejä ja perusteluja juuri niin, että tällainen pitkäaikainen rahoitus on mahdollista? Jos tällaista suunnittelua ei ole käynnissä, toivon, että ainakin maan hallitus reilusti tunnustaisi, että te olette sen päätöksen takana loppukädessä, viime kädessä, ettei Savonlinnassa OKL ja opettajankoulutus jatku.

16.16 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy todeta heti ensimmäisenä tämän kysymyksen esittäjälle, edustaja Gustafssonille: teidän opetusministeriaikananne ajettiin alas Hämeenlinnan opettajankoulutus. (Välihuutoja) Tällaisesta historiasta muistutan.

Mutta se, mistä tässä on kysymys, on tullut esiin jo hyvin näissä vastauksissa: (Hälinää — Puhemies koputtaa) Itä-Suomen yliopiston päätökseen hallituksella ei ole mahdollisuutta vaikuttaa, koska hallitus kunnioittaa yliopistolakia ja perustuslakia. Tilasimme selvityksen opetus- ja kulttuuriministeriössä Olli Mäenpäältä tästä perustuslaki- ja yliopistolakitulkinnasta. Siinä todettiin, että rahoituksen ehdoksi ei voida asettaa, että yliopisto toimii tai ei toimi tietyllä paikkakunnalla. Näissä sopimusneuvotteluissakin käydään läpi yhteisiä näkemyksiä eli yliopistojen esityksistä kumpuavia.

Mitä tulee itse tähän opettajankoulutukseen, niin yliopisto on myöskin sen todennut, että tässä ei ollut kyse niinkään koulutukseen kohdistuvista leikkauksista vaan yliopiston tavoitteista vahvistaa opettajankoulutusta Itä-Suomessa (Puhemies koputtaa) viemällä niitä voimavaroja yhteen Joensuussa.

Puhemies Maria Lohela: Kyselytunnilla ei esitetä vastauspuheenvuoroja vaan kysymyksiä.

16.17 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisi ollut ehkä korrektimpaa, että joku toinen olisi sen todennut: sen Hämeenlinnan opettajakoulutusyksikön päätöksen teki kokoomuksen opetusministeri Virkkunen. (Vasemmalta: Näin on!)

En minä halua nyt sanoa sitä ääneen, mitä minä tästä asiasta ajattelen. Kyllä ministerin pitää tällaiset asiat selvittää ennen kuin toistamiseen... Minulla oli eilenkin, kun tätä sivuttiin, epävarma olo, mutta en sitä kerinnyt tässä tarkistaa. On parempi, että en sano, mitä nyt ajattelen. (Eduskunnasta: Kysy!) — En minä kysy, minä halusin oikaista ministerin esittämän väärän todistuksen lähimmäisestä.

16.18 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin totesin, silloin kun te olitte opetusministerinä, niinä aikoina toiminta siellä Hämeenlinnassa päättyi (Hälinää — Naurua — Puhemies koputtaa) ja ajettiin alas. Se toteutettiin muistaakseni suunnilleen silloin hallitusneuvottelujen aikaan. Lähinnä tähän liittyen kysyisin teiltä, että minkä takia silloin ette voinut tähän päätökseen vaikuttaa sopimusneuvotteluissa edellisen kerran, kun niitä käytiin. (Hälinää — Puhemies koputtaa)

Mutta se, mihin haluaisin nyt palata, on tämä varsinainen asia nyt eli Itä-Suomen yliopiston päätös ja se, miten me hallituksena (Hälinää — Puhemies koputtaa) emme oikein voi vaikuttaa siihen, mitä Itä-Suomen yliopisto päättää. Mutta se, mitä me voimme tehdä, on huolehtia siitä, että Savonlinna tässä vaikeassa tilanteessa saa uusia alkuja ja pääsee eteenpäin. Tämä on erittäin raskas isku Savonlinnan opettajakoulutukselle ja Savonlinnan kaupungille, mutta me voimme lähteä yhdessä etsimään keinoja. Esimerkiksi alueella ole-

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

va Kuitulaboratorio ja sen vahvistaminen on tärkeässä roolissa tässä tulevaisuuden rakentamisessa ja alueen elinvoimasta huolehtimisessa.

16.19 Tuomo Puumala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Rohkenen epäillä, että tämä nokittelu, mitä tässä on esiintynyt, ei vie eteenpäin tätä keskustelua millään osin. Sen sijaan olennaista on se, mitä suomalaisessa korkeakouluverkossa tulevaisuudessa tulee tapahtumaan tämän Savonlinnan akuutin tilanteen ohella.

Moni selvitys kertoo siitä, että suomalaisen koulutusjärjestelmän vahvuus on ollut mahdollisuuksien tasa-arvo, eli vanhempien varallisuus, lompakon paksuus tai asuinpaikka eivät ole säännelleet sitä, kuinka pitkälle voi elämässä mennä ja itseensä kouluttaa. Tämän taustalla on ollut alueellisesti kattava korkeakouluverkko. Siihen päätyi muun muassa selvitysmies Roope Uusitalo, kun teki tutkimusta ja pohti tätä opintotuen vaikutusta ja sosioekonomisen tuen vaikutusta. Nyt kysyn ministeriltä: mitä me voimme tehdä sen eteen, että alueellisesti kattava korkeakouluverkko säilyy?

Lisäksi kysyn: mitä me pystymme tekemään nyt konkreettisesti Savonlinnan eteen teidän sektorillanne? Siitä meidän täytyy saada suunnitelmat mahdollisimman nopeasti käyntiin, Savonlinnan tapaus on todella tärkeä ja merkittävä meille kaikille.

16.20 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa on kansainvälisesti vertaillen alueellisesti hyvin kattava korkeakouluverkko, ja on tärkeää, että meillä on mahdollisuuksia kaikkialla Suomessa suorittaa opintoja myöskin korkea-asteella. Samoin palaan äskeiseen vastaukseeni siinä, että Savonlinna tarvitsee nyt apuamme, ja olemme valmiita keskustelemaan siitä, millä tavalla löytyy sellaista korvaavaa toimintaa, jolla voimme huolehtia siitä, että Savonlinna saa uusia alkuja, pääsee eteenpäin. Tämä Kuitulaboratorio on yksi vaihtoehto, jonka vahvistamisesta varmasti tullaan keskustelemaan. Samoin toinen tärkeä asia on ammattikorkeakoulutuksen vahvistaminen kyseisellä alueella. Odotankin nyt alueelta myös ehdotuksia siitä, miten hallitus voisi tässä tilanteessa auttaa tämän Itä-Suomen yliopiston päätöksen jälkeen.

16.21 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Myös me kokoomuksessa olimme hyvin pettyneitä Itä-Suomen yliopiston tekemään päätökseen. Se on kova isku Savonlinnalle, siihen voimme varmasti kaikki yhtyä.

Edustaja Gustafsson, te olitte opetusministerinä sillä hetkellä, kun Hämeenlinnasta opettajankoulutus loppui. (Välihuutoja vasemmalta) Te ette halunnut muuttaa päätöstä, te ette halunnut jatkaa Hämeenlinnassa opettajankoulutusta, ette pääse siitä kiemurtelemalla yhtään mihinkään.

Opettajankoulutuksen loppuminen Savonlinnasta on kova kolaus, niin kuin se oli meiltä Hämeestä Hämeenlinnastakin. Alue tarvitsee nyt toimia, niitä on tässä esille tuotu. Myös koulutukseen tarvitaan panostuksia, niin kuin opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen juuri esille toi, ja on hyvä, että pääministeri on perustamassa työryhmän. Kysyisin teiltä, arvoisa herra pääministeri: minkälaisia ajatuksia teillä on tämän työryhmän työstä, mitä kaikkea se voisi sisällään pitää?

16.22 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Opetusministeri esitteli niitä toimia, mitä pystymme koulutuksen puolella tekemään, ne käym-

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

me huolella läpi. Meillä on nyt aikaa ensi vuoden loppuun saakka hakea siihen ratkaisuja. Mutta erityisesti sellaiset ratkaisut, jotka lisäävät alueen elinvoimaa, eli ne, jotka tukevat siellä olevien yritysten tuotekehitystä ja tutkimustoimintaa, koulutustoimintaa ja sitä kautta vahvistavat niitten yritysten asemaa sekä kansallisessa että kansainvälisessä kilpailussa — erityisesti sellaisen paketin löytäminen on tässä avainasemassa. Työpaikkoja tarvitaan myöskin Savonlinnassa, Savonlinnan työttömyysaste on korkea, ja sellainen ratkaisu, joka samanaikaisesti hyödyttää alueen yritystoimintaa ja elinkeinoelämää, on meillä ensisijaisena ratkaisuna.

16.23 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ihan pakko puuttua tähän Hämeenlinna-keskusteluun, kun olen seurannut tuota normaalikoulun ja opettajakoulutuslaitoksen tilannetta itse asiassa kymmeniä vuosia, lapsena käynyt sitä ja siinä vaiheessa, kun sen lakkauttaminen lähti liikkeelle, seurannut sitä hyvin läheltä. Silloin yliopisto päätti lakkauttaa opettajakoulutuslaitoksen Hämeenlinnasta, ja ministeri Kalliomäki puuttui siihen, koska hän arvioi kokonaisvaikutuksia ja katsoi, että tuon koulutuslaitoksen tulokset olivat niin hyviä, että ei ole mitään järkeä lopettaa hyvin toimivaa ja yhtä parhaita opettajakoulutuslaitosta tästä maasta. Sen jälkeen, ikävä kyllä, ministeri Virkkunen käyttäytyi hieman samalla lailla kuin nyt ministeri Grahn-Laasonen sanoi, että yliopistoilla on itsehallinto ja meidän ei pidä puuttua näihin asioihin. (Timo Heinonen: Miksi Gustafsson ei puuttunut?) Kysyisinkin sen vuoksi ministeri Grahn-Laasoselta, onko hän valmis neuvottelemaan esimerkiksi ex-ex-ex-ministeri Kalliomäen kanssa ja kysymään, mistä hän löysi ne välineet, joilla hän silloin pystyi puuttumaan tuohon päätökseen. (Hälinää — Puhemies koputtaa) Ja pääministeriltä kysyisin: kun tuntuu vähän siltä, että ensin tehdään sairaita ja sitten tehdään sairaala, (Puhemies koputtaa) niin voisiko ajatella, että näitä kokonaisvaikutuksia mietittäisiin ennen, ettei tarvitsisi aina tehdä niin paljon niitä kompensatiopaketteja?

Puhemies Maria Lohela: Hyvät edustajat! (Välihuutoja — Hälinää — Puhemies koputtaa) Hyvät edustajat! Muistutan, että tätä keskustelua seuraa aika moni kansalainen tuolla kotikatsomoissa, ja tämä hälinä kertakaikkisesti vaikeuttaa itse asian kuulemistä. — Ministeri Grahn-Laasonen ensin.

16.25 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan, palaan tuohon Hämeenlinnan opettajakoulutukseen. Tampereen yliopisto teki sen päätöksen tietojeni mukaan kesäkuussa 2011 — toivottavasti olen oikeassa tässä — ja sen jälkeen käytiin sitten hallituksen muodostamisen jälkeen, kun Gustafsson oli opetusministerinä, strategianeuvottelut, tai tulosneuvottelut, yliopiston kanssa aivan samalla tavalla kuin käydään nyt. Silloin ei ollut keinoja puuttua tilanteeseen Hämeenlinnan osalta.

Nyt tilanne on se, että me olemme hankkineet Olli Mäenpäältä selvityksen siitä, mikä on yliopistolain tulkinta yliopistojen autonomiasta, ja siinä todetaan, että meillä ei ole mahdollisuutta toimia yliopiston tahdon vastaisesti tässä asiassa. Myöskin pidän tärkeänä sitä, että kunnioitamme yliopistojen autonomiaa, sitä yliopistolaisissa säädettyä henkeä, myös siinä, että yliopistot tekevät itse omaa tulevaisuuttaan koskevia strategisia ratkaisuja. Tässä tapauksessa Itä-Suomen yliopisto on katsonut, että se voi tarjota tulevaisuudessa parem-

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

paa opettajankoulutusta ja kehittää sitä eteenpäin niin, että toiminnot (Puhemies koputtaa) ovat Joensuun kampuksella, jolloin siitä tulee vahvempi ja vetovoimaisempi.

Puhemies Maria Lohela: Vielä pääministeri Sipilällekin oli osoitettu kysymys.

16.26 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kokonaisvaikutusten arviointi: Tässäkin olemme tosiaan pyytäneet selvityksen kokonaisvaikutusten arvioinnista ja vaikutuksesta aluetalouteen, jotta voimme näitä täälläkin peräytyä korvaavia toimia ja niitä toimia, millä saadaan alueen elinvoimaa parannettua jatkossa, suunnata oikein. Tästä tässä on kysymys. Saimme myöskin maanantaina jo alustavia tuloksia tältä tutkimusryhmältä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys vaelluskalakantojen elvyttämisestä (Krista Mikkonen vihr)

Suullinen kysymys SKT 56/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, Krista Mikkonen.

Keskustelu

16.27 **Krista Mikkonen vihr:** Arvoisa rouva puhemies! Lauantaina vietetään kansallista vaelluskalapäivää. Vaelluskaloillamme ei mene hyvin.

Hallitusohjelmassa yhdeksi biotalouden kärkihankkeeksi on nostettu vaeltavien ja uhanalaisten kalakantojen elvyttäminen jo vuonna 2012 hyväksytyyn kansalliseen kalatiestrategian mukaisesti erikseen valittavissa pilottikohteissa. Tavoitteeksi on asetettu vaelluskalojen luontaisen lisääntymiskierron palauttaminen muun muassa poistamalla kalaesteitä, rakentamalla kalateitä, lisäämällä virtausta ja kunnostamalla perattuja koskialueita.

Hallitusohjelman mukaan toimenpiteiden suunnittelu ja niiden toteuttaminen käynnistetään nyt toukokuun aikana. Kysynkin ministeri Tiilikaiselta, mikä on tilanne, mitä toimenpiteitä ja missä kohteissa ollaan tekemässä vaelluskalakantojen elvyttämiseksi kalatiestrategian mukaisesti.

16.28 **Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitän edustajaa, koska jo tuossa kysymyksessä kuvailitte hyvin paljon sitä, mitä hallitus aikoo tässä kärkihankkeessa kalakantojen elvyttämiseksi tehdä.

Todellakin meillä on käytettävissä 7 miljoonan euron ylimääräinen panostus nyt kolmen vuoden aikana. Se rahankäyttö alkaa tänä vuonna, ja vielä on kahdeksi vuodeksi jatkossa jäljellä. Tällä hetkellä kartoitetaan, ja on oikeastaan jo kartoitettu, ne vesistöt, missä pystytään tekemään näitä toimia: poistamaan vaellusesteitä, kunnostamaan lisääntymispaikkoja, kutupaikkoja siellä virtavesissä, ja itse asiassa myös tällaisia ylisiirtolaitteita joihinkin patoihin tai voimaloihin pystytään rakentamaan — niistä on hyviä kokemuksia Ruotsissa — ja Suomesta löytyy kymmenkunta näitä jokia, missä homma on pantu vireille.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

16.29 **Krista Mikkonen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikka ministerien mielestä kysymys oli naurettava, niin kyse on kyllä monimuotoisuuden kannalta aika merkittävästä asiasta. Kuten ministeri Tiilikainen sanoi, tähän on varattu 7 miljoonaa euroa seuraavalle kolmelle vuodelle. Mutta on selvää, että tämä summa riittää vain starttirahaksi koko maan kalataloudellisesti merkittävien rakennettujen jokien kalatieratkaisulle.

Ministeri Tiilikainen, miten hallitus aikoo varmistaa, että myös vesivoimayhtiöt tulevat kantamaan niille kuuluvan kokonaisvastuun kalatiestrategian toimeenpanon kustannuksista ja vaelluskalojen lisääntymisedellytysten parantamisesta? Ja aikooko ministeri ryhtyä toimiin sen lainsäädännön tiukentamiseksi, mikä koskee nykyisiä kalatalousvelvoitteita?

16.30 **Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyjä on tässä kohtaa oikeassa, että tuo 7 miljoonan määräraha ei todellakaan riitä tuon tavoitteen toteuttamiseksi. Kyseessä on siemenraha, mikä tietenkin edellyttää sitä, että niissä kohteissa, missä vaelluskalakantojen luontaista lisääntymistä vahvistetaan ja elvytetään näitä kantoja, täytyy alueella toimivien yritysten, miksei myös maakuntien rahoituksen tai kehittämishankerahoituksen, tulla vastaan, jotta pystytään luomaan tehoa. Tässä on tämmöisestä siemenrahasta kyse. Myös se, miten alueet ja yritykset osallistuvat, vaikuttaa siihen, missä järjestyksessä pystytään näitä kohteita toteuttamaan. Näitä on todellakin kymmenkunta kohdetta eri puolilla maata niin meressä elämäänsä viettävien lohien ja vaelluskalojen kutupaikkojen varmistamiseksi kuin myös sitten sisävesien — esimerkiksi uhanalaisen saimaanlohen — lisääntymispaikkojen varmistamiseksi.

16.31 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymyshän ei ole pelkästään kaloista, vaan kysymys on myös aluetaloudellisesti tärkeästä asiasta. Esimerkiksi Kemijoki oli aikoinaan Euroopan tärkeimpiä lohijokia, ja sillä lohella oli aluetaloudellisesti suuri merkitys ihmisten ravinnossa. Tänä päivänä sillä voi olla aluetaloudellisesti suurempi merkitys turismissa, joka esimerkiksi Lapissa on merkittävä elinkeino.

Tiedustelin hallitukselta, aikooko hallitus nyt käyttää sitä tilannetta, että meillä on maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön salkku saman ihmisen käsissä, edistääkseen sitä, että esimerkiksi saataisiin luonnonlohi jälleen nousemaan Kemijoen niihin osiin, jotka ovat vapaina ja toivottavasti myös pysyvät vapaina, jolloin sinne saataisiin koko Euroopan mitassa aivan ainutlaatuinen luontoarvojen, muun luontomatkailun ja myös kalastuksen kokonaisuus.

16.32 **Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt parhaiten tämä kalatiestrategian toteuttaminen ja uhanalaisten kalakantojen elvyttäminen ja siinä samalla matkailuelinkeinon tukeminen onnistuu siten, että kullakin vesistöalueella, missä näitä toteuttamista odottavia hankkeita on, paikalliset voimat kokoontuvat yhteen ja sieltä löytyy sitä vastuunottajien joukkoa, joka yhdessä pohtii, mihin se alue on valmis. Esimerkiksi Lapin liitto on Kemijoen kohdalla ottanut vetovastuuta kootakseen toimijoita yhteen mainitsemienne tavoitteitten saavuttamiseksi. Ja toden totta, otan esimerkin: kun meillä on onnistuttu elvyttämään ja vahvistamaan tuota Tornionjoessa luontaisesti lisääntyvää kalakantaa ja sen nousu on toissa vuonna en-

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

näytksellisissä mitoissa, viime vuonnakin erittäin korkealla, niin se on ilman muuta lisännyt matkailun tulovirtaa monella tavoin. Täytyy pyrkiä nyt saamaan myös muilla joilla liikeenteeseen tätä samaa kehitystä.

16.34 Markus Mustajärvi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kemijoen vesistö rakentamisella on pitkä ja synkkä historia. Aikoinaan, kun saksalaiset räjäyttivät Kemijokisuun, silloin haettiin rakennuslupa uudelle sillalle, mutta siitä tuli vahingossa pato, ja lohien nousu loppui siihen paikkaan. Pääministeri Sipilä, te olette aikoneet laittaa taseen töihin ja mahdollisesti myydä kokonaan valtion omistuksen Kemijoki Oy:ssä. Eikö siinä yhteydessä olisi paikallaan korvamerkitä myyntituloista riittävän suuri osuus kalateiden rakentamiseen ja valtion kiistattomien kalatalousvelvoitteitten täyttämiseen?

16.34 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin, Kemijoen osalta ei ole mitään myyntipäätöksiä tehty. Tuo eduskuntaraja ehkä muuttuu sitten lisätalousarvion yhteydessä, kun sitä käsitellään, mutta myynnin, edes mahdollisen myynnin, edellytyksenä on se, että saadaan aikaan osakassopimus nykyisten pienosakkaiden ja suurempien osakkaiden välille. Se, että korvamerkitsisimme jotakin myyntituloa käytettäväksi johonkin toiseen käyttöön budjettitaloudessa, ei ole ollut tapana. Mutta niin kuin kuulimme maa- ja metsätalousministerin esityksessä, nämä kalatiet ovat korkealla prioriteetilla hallituksen ohjelmassa. Mutta se, että me jotakin myyntituloa korvamerkitsisimme johonkin tiettyyn tarkoitukseen, ei ole ollut tapana.

16.35 Eeva-Maria Maijala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä Kalatalouden Keskusliitossa, kuten Vapaa-ajankalastajissakin on otettu tämä esitys todella innostuneena ja kiitollisena vastaan. Nyt todella toivomme, että saisimme tällä tuloksia aikaiseksi.

Asun itse Kemijoen latvoilla, ja jo viime kesänä me saimme sinne siirrettyä ensimmäiset lohet, ja nyt todella odotan, että sinne saataisiin lisää näitä siirtoistutuksia, mutta tämä siirtoistutus ei välttämättä onnistu. Nyt on työn alla monia uudensuunniteltuja menetelmiä, miten saisi lohia siirrettyä. Onko tätä kalatieohjelmaa tarkoitus työstää millä tavalla, että saisimme uudella tavalla toimivia systeemejä nyt aikaiseksi? Kalastusmatkailullehan tällä on todella iso merkitys. Kyllä meillä Kemijokivarressa, niin kuin muissakin näissä kalatieohjelman mukaisissa kohteissa, kalastus on todella iso ja merkittävä asia. (Hälinää)

Puhemies Maria Lohela: Täällä on taas melko runsaasti tätä muuta taustakeskustelua käynnissä. Nyt on ministeri Tiilikaisen vuoro.

16.36 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun mietitään, mitä kaikkia keinoja meillä on tehtävissä, jotta johonkin vesistöön se luontainen kalakanta pystytään palauttamaan, niin totta kai yksi tärkeä asia on, että rakennetaan niitä kulkuteitä, kalaportaita. Yhtä tärkeätä on se, että pystytään jo ennen sitä kunnostamaan niitä lisääntymispaikkoja ja saamaan sinne lisääntyviä lohia, jotta syntyy poikasia, jotka leimautuvat tuohon kyseiseen jokeen ja sieltä alavirtaan mennessään tietävät, mihin sitten jatkossa palata. Pelkästään se, että poistetaan vaellusesteet, ei vielä auta elinvoimaisen kalakannan synnyttämiseen, vaan tarvitaan sitä nousuun pyrkivien emokalojen vaikka hissillä nostamista vaellusesteistä yli, jotta päästään niille ku-

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

tupaikoille. Tämän kaltaisia ratkaisuja, konkreettisia, yksityiskohtaisia toimia, tällä strategian mukaisella kärkihankerahoituksella tullaan tekemään.

16.38 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minuakin ihmetyttää se naurunremakka, joka hallituspuolueilta tuli tässä kysymyksen esittämisen yhteydessä. Tuntuu siltä, että hallitukselta puuttuu tällainen aluetalouden kehittämisen näkökulma. Minusta se on suoraan sanottuna järkyttävää, että hallitus on yllätynyt siitä, että yli 400 miljoonan euron vuositason leikkaukset korkeakouluista ja tutkimuksesta vuoteen 2019 mennessä johtavat aluetaloudellisiin haittavaikutuksiin ja joiltakin paikkakunnilta voi korkeakoulutus poistua. Mielestäni se on päivänselvää, että se on teidän tekojenne seurausta.

Mutta tässäkin, jos puhutaan nyt kalateistä ja vaelluskaloista, on kysymys siitä, että aikanaan, kun on vesivoimaa rakennettu, se on ollut iso vallansiirto sieltä paikallisilta ihmisiltä ja kalastajilta isoille vesivoimayhtiöille, ja on arvioitu, että kalojen istutusvelvoitteet ovat olleet vain noin seitsemäsosa siitä vahingosta, mitä nämä ihmiset ovat kärsineet. Nyt se kysymys on, ministeri Tiilikainen: pitäisikö suoranaista kalatievelvoitetta edellyttää tämän porkkanarahan lisäksi, jotta vesivoimayhtiöt maksavat tämän velkansa paikallisille ihmisille ja kalastusmatkailu (Puhemies koputtaa) ja aluetalous pääsevät kehittymään uudella tavalla?

16.39 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En tiedä, kuka mahtoi nauraa ja missä, kun tätä alkuperäistä kysymystä esitettiin. Itse otan tämän asian hyvin vakavasti, ja sen ottaa vakavasti koko hallitus. Siitä on merkinä se, että tästä on niin korkealle tasolle tehdyt kirjaukset. Tämä on yksi biotalouden kärkihankkeen konkreettisia toimenpiteitä, ja hallitus velvoittaa minua vastaavana ministerinä sen puolesta toimimaan, ja näin aion myös toimia ja niitä toimenpiteitä olen tässä kertonut.

Mitä tulee sitten näihin aikaisempiin oikeuden päätöksiin erilaisten kalatalousvahinkojen korvaamisesta, mitä yhtiöille on määritetty, meillä Suomessa on toki viranomaiset sitä varten, että ne arvioivat, ovatko tilanteet muuttuneet, ovatko korvaukset paikallaan, ja jos sitä arviointia tehdään ja lähdetään uudelle kierrokselle, niin se on sitten viranomaisten tehtävä arvioida sitä, ja he voivat omaa työtänsä tehdä rauhassa. Minua velvoittaa viedä näitä hallituksen kärkihankkeena eteenpäin yhdessä toimijoitten kanssa (Puhemies koputtaa) pyrkien nopealla tahdilla parantamaan vaelluskalojen tulevaisuutta.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys poliisipalvelujen turvaamisesta (Matti Semi vas)

Suullinen kysymys SKT 57/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Semi.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

Keskustelu

16.40 **Matti Semi vas:** Arvoisa rouva puhemies! Tänään julkistettu hallituksen selonteko sisäisestä turvallisuudesta tunnistaa aivan oikein turvallisuustilanteen muuttuneen monella tavalla.

On kuitenkin eräs alue, jossa olisi toivonut hallitukselta selvää, jämäkämpää otetta. Se on liikenneturvallisuus. Tiedossa on, että Suomen teillä esimerkiksi kulkee ulkomaalaisia rekkoja, joiden kunto ja kuormaus eivät likimainkaan vastaa suomalaisen lain vaatimuksia. Kabotaasikuljetuksiin liittyy myös paljon harmaata taloutta.

Ministeri Orpo, liikkuvan poliisin myötä on menetetty paljon ja ollaan edelleen menettämässä korkeaa ammattitaitoa, jota paikallispoliisilla ei ole esimerkiksi kuljettajien ajo- ja lepoaikojen ja ylikuormien valvonnassa. Aikooko hallitus tunnustaa, että liikkuvan poliisin lakkautus oli selvä virhe, joka on nyt korjattava?

16.41 **Sisäministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tänään tosiaan hallitus hyväksyi sisäisen turvallisuuden selonteon, joka on ensimmäinen. Se on viranomaisvoimin tehty selvitys siitä, missä Suomen turvallisuudessa tällä hetkellä mennään. Pidän sitä erittäin tärkeänä, koska silloin meillä muodostetaan yhteinen tilannekuva, josta sitten mietimme toimenpiteitä.

Tämä liikenneturvallisuus kuuluu tietenkin poliisin kokonaisuuteen, ja tämän selonteon käsittely, joka nyt eduskunnassa alkaa, antaa hyvän mahdollisuuden tutustua tähän. Poliisihallituksen antamien tietojen mukaan liikennevalvonta on pystytty pitämään niissä tavoitteissa, joita silloin Pora kolmosen eli liikkuvan poliisin lakkauttamisen päätöksen yhteydessä eduskuntakin edellytti.

Nyt eduskunnalla on erinomainen tilaisuus käydä tätä tilannetta läpi tämän selonteon käsittelyn yhteydessä ja perehtyä tarkkaan näihin. Oma käsitykseni on, että kaikista riskeistä ja peloista huolimatta liikkuvan poliisin lakkautus on pystytty hoitamaan hyvin ja että liikennevalvonta on kohtuudella tai hyvin (Puhemies koputtaa) pystytty hoitamaan nykyisessä järjestelmässä.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

16.42 **Matti Semi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tutkimusten mukaan turvattomuuden tunne on Suomessa lisääntynyt. Turvattomuuden tunne lisääntyy entisestään, kun poliiseja vähennetään ja toiminta keskittyy isommille paikkakunnille.

Sisäministeri Orpo oli oikeassa ilmoittaessaan, että kansalaisten turvallisuus taataan viranomaistyöllä eikä se kuulu katupartioille tai muille viranomaistyön ulkopuolisille tahoille. Puheet eivät kuitenkaan riitä, jos käsiä ei ole. On vaikea kuvitella, kuinka digitaalinen virtuaalipoliisi auttaa ihmistä hädän keskellä, estää asuntomurtoja tai rauhoittaa väkivaltilanteita.

Ministeri Orpo, turvallisuuden takeeksi ei riitä tyhjennettyjen laitoksien poliisikyltti. Kuinka hallitus takaa, että poliisipalvelut ovat saatavilla koko maassa nopeasti ja vaivattomasti?

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

16.43 **Sisäministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kansalaisten turvallisuudentunne on tietenkin äärettömän tärkeä asia, ja jotta sitä turvallisuudentunnetta pystytään pitämään yllä, se tarkoittaa sitä, että meidän viranomaisten toimintaan voi luottaa. Siihen yhtenä osana kuuluu se, että poliisi näkyy ja saapuu paikalle, kun apua tarvitaan. Lähes kaikki tässä salissa olevat tietävät, että viimeisten vuosien ja vuosikymmenten aikana me olemme tehneet päätöksiä, joissa poliisiasemien, poliisilaitosten määrää ja koko organisaatiota on kevennetty, ja sen sijaan on panostettu siihen, että resurssit käytetään liikkuviin partioihin, ja kun ne tänä päivänä kulkevat maijalla, niin se on käytännössä liikkuva poliisilaitos.

Minä pidän erittäin tärkeänä sitä, että nyt hallitus on linjannut sisäisen turvallisuuden selonteon yhteydessä, että poliisien määrän väheneminen pyritään jarruttamaan noin 7 000:een. Se vaatii meiltä toimenpiteitä. Hallitus antoi hallitusohjelmaneuvoittelussa ja kehyspäätöksessä lisäresursseja, nyt me lähemme tekemään strategiaa, jolla katsotaan, että tämä pystytään turvaamaan. Tämä vuosi ja ensi vuosi ovat kohtuullisen hyviä, haasteet ovat sitten siellä kehyskauden loppupuolella, mutta kaiken me teemme, (Puhemies koputtaa) jotta tämä lasku saadaan pysähtymään.

16.44 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Orpo, olette suuren asian edessä, kun joudutte perustelemaan, kuinka tämä kaikki voidaan toteuttaa niin, että kansalaisten turvallisuudentunne voi vielä säilyä.

Satakuntalaisena totta kai huolettaa se, että meillä poliisien yksiköitä lakkautetaan niin Huittisissa kuin Eurassakin — ne ovat tässä poliisihallinnon selvityksessä mukana. Me olemme maakunta, missä ollaan oltu avosylin ottamassa vastaan maahanmuuttajia, mutta me tiedämme, että näissä kohteissa kuitenkin on poliisillakin erilaisia toimia. Me olemme maakuntana liikenne-risteyksessä siellä Huittisissa, missä on erittäin risteävä liikenne, ja jos siltä alueelta, missä on risteävää toimintaa jo muutoinkin, poliisien näkyvyyttä ja poliisien puuttumista ehkäistään sillä, että alueelta viedään poliisipartioita, kuinka voi turvallisuuden ja turvallisuudentunteen pitää samalla tasolla kuin millä ne tällä hetkellä ovat?

16.46 **Sisäministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sisäisen turvallisuuden tilanne on hyvin radikaalisti muuttunut, kuten edustaja totesi. Me olemme viimeisen vuodenkin aikana joutuneet aivan uuteen tilanteeseen hallitsemattoman maahanmuuton, terrorismin uhan kasvun, lisääntyneen kyberrikollisuuden, kansainvälisen rikollisuuden vaikutusten myötä. Poliisilla ja turvallisuusviranomaisilla on samaan aikaan entiset uhat. Kun me tiedämme, mikä on julkisen talouden tilanne, niin pelkästään rahaa kaa-tamalla — eikä sellaista rahaa edes ole — tätä ei pystytä hoitamaan. Meidän täytyy tämän selonteon jälkiprosessissa miettiä hyvin tarkkaan, miten me toimimme, miten kehitetään viranomaisyhteistyötä, mihin me panostamme, mitä asioita me painotamme.

Yksi asia, tämä poliisiasemaverkko, on hallituksen ja allekirjoittaneen työn alla. Sekin prosessi on nyt ollut käynnissä tässä useamman kuukauden, ja olemme hyvin hallituksen piirissä tiedostaneet sen, että turvallisuustilanne muun muassa turvapaikkatilanteen myötä on muuttunut siksi, että me nyt tarkastelemme vielä sitä (Puhemies koputtaa) noin 20 asemaa tällä hetkellä sisällään pitävää pohjaesitystä. Katsotaan, mitä sille tehdään, ja Huittistenkin tilanteen osalta tilanteeseen tutustutaan.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

16.47 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä sisäisen turvallisuuden selonteko on varsin karua luettavaa. Hallitus kertoo, että tulevina vuosina häiriöiden ja rikosten määrä lisääntyy, poliisin ja hätäkeskusten toimintavalmiusajat pidentyvät, osa tehtävistä jää kokonaan hoitamatta, yhä useammat rikokset jäävät selvittämättä ja erityisesti harvaan asuttujen alueiden turvallisuuden ylläpito vaikeutuu.

Tuossa selonteossa varoitetaan poliisien määrän laskusta 7 000:n tasolle, mutta totuus on kuitenkin vielä pahempi. Nimittäin eduskunta on vasta hiljattain käsitellyt hallituksen linjauksen julkisen talouden suunnitelmaksi, jonka mukaan poliisimäärärahat alenevat kehyskaudella niin, että vuonna 2019 poliisimäärä alenisi noin 6 700:aan niillä rahoilla, mitkä hallitus on antanut, mikä tarkoittaisi 500 poliisimiehen vähenemää. Tätä ei voi hyväksyä. Kysyisinkin nyt pääministeri Sipilältä, kun tämä koskee nyt hallitusta ja sitä, millä tavalla (Puhemies koputtaa) näitä rahoja ohjataan: onko hallitus sitoutunut siihen, että nuo rahat myös annetaan?

16.48 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuon sisäisen turvallisuuden selonteon mukaan turvallisuustilanne Suomessa on tällä hetkellä hyvä ja myöskin ihmisten turvallisuudentunne on hyvä. Mutta me tunnustamme siellä riskejä, ja niihin myöskin varaudutaan. Se on selvä asia, että sitä mukaa, kun riskejä tunnustetaan ja toimintatapoja muuttamalla ei pystytä nykyisillä varoilla tehtäviä toteuttamaan, totta kai hallitus tarkastelee aina myöskin sitä, tarvitaanko lisää resursseja. Tätä tehdään aivan jatkuvasti. Ja sen takia myöskin tällainen sisäisen turvallisuuden selonteko tehdään: tunnustetaan riskit, katsotaan nykyiset toimintatavat ja katsotaan se, tarvitaanko jatkossa lisää resursseja vai eikö tarvita.

16.49 **Kari Tolvanen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sisäministeriö on ministeri Orpon johdolla tehnyt loistavaa työtä. Meillä on nyt käsissämme laatuaan ensimmäinen selonteko sisäisestä turvallisuudesta, ja nyt me saamme ensi viikon tiistaina sen käsittelyyn saliin, eli jokainen meistä nyt sitten saa ja joutuu ottamaan kantaa, mikä tulee olemaan turvallisuustilanne Suomessa tässä lähivuosina. Se on loistava asia.

Meillä itse asiassa kokonaisrikollisuuden määrä on jatkuvasti laskenut, vaikka jotkut rikostyyppit ovat nousseet, mutta turvattomuuden tunne on valitettavasti lisääntynyt, ja se on otettava vakavasti. Turvallisuudentunnettahan lisätään paljon muullakin kuin poliisitoiminnalla. Toimiva sosiaalipolitiikka on parasta kriminaalipolitiikkaa. Ja nyt tässä jatkossa, kun selonteon jälkeen käynnistyy strategiatyö, kysyisinkin ministeri Orpolta: Kuinka laaja tämä tulee olemaan? Ketkä kaikki siihen osallistuvat, mitä asioita siinä otetaan esille, ja mikä on sen aikataulu, että saamme sen tänne käsittelyyn, jotta tiedämme tämän tulevaisuuden askelmerkit?

16.50 **Sisäministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me pyrimme käynnistämään strategiaproessin nyt mahdollisimman nopeasti. Tähän strategiaproessiin otetaan mukaan laajasti koko yhteiskunta, myöskin järjestöt ja myöskin elinkeinoelämä, muut ministeriöt ja hallinnonalat. Haluamme katsoa tätä sitten tästä eteenpäin laajana prosessina. Tämä selonteko on sisäministeriön alaisten sisäisen turvallisuuden viranomaisten kirjoittama, ei poliittinen pamfletti vaan viranomaisten kirjoittama. Siltä pohjalta lähdetään tekemään töitä ja katsomme, miten me laajapohjaisesti, laaja-alaisesti, pys-

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

tymme vahvistamaan Suomen turvallisuutta yhteiskuntana. Siihen tulee kuulumaan hyvät palvelut, kolmannen sektorin rooli ja niin edelleen, eli hyvin laajapohjaisesti tehdään.

Sen haluan vielä todeta, kun edustaja Räsänen totesi, että tämä on karua luettavaa, että minusta tässä asiassa tämä tosiasioiden etsiminen ja tunnustaminen on viisauden alku: tehdään selonteko, jossa kerrotaan, missä nyt olemme. Siitä meidän on hyvä lähteä yhdessä rakentamaan sitten turvallista Suomea sen mukaisesti, mitä hallitusohjelmassa lukee, että tavoitteena on, että Suomi on tulevaisuudessakin maailman turvallisin maa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys päivystysuudistuksesta (Anna-Maja Henriksson r)

Suullinen kysymys SKT 58/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Henriksson.

Keskustelu

16.51 **Anna-Maja Henriksson r:** Värderade fru talman, arvoisa puhemies! Regeringen har i dag offentliggjort sitt förslag till jourförordning, och det är ingen trevlig läsning. Full dygnet runt-jour kommer att koncentreras till 12 sjukhus i landet, och bland annat är inte Vasa centralsjukhus ett av dem. Det här är någonting som vi i svenska riksdagsgruppen inte kan acceptera.

Hallitus siis julkaisi tänään päivystysuudistuksensa, ja nyt saatiin mustaa valkoisella siitä, että keskustan johdolla keskitetään armottomasti ja ajetaan alas sairaaloita ympäri maata. Tämä on ilmeisesti keskustan uusi aluepolitiikka. Perustuslakivaliokunta on aiemmin käytännössään selkeästi todennut, että kun tehdään isoja hallinnollisia uudistuksia, niin pitää myös tehdä perusteellinen kielellisten vaikutusten arviointi. Ja ministeri Rehula, teiltä eilen kysyin useamman kerran tässä salissa, onko näitä kielellisten vaikutusten arviointeja nyt tehty, ja vastaus on ilmeisesti, ettei ole. (Puhemies koputtaa) Eli nyt on pakko sanoa, että tämä on ja näyttää erittäin huonolta lainvalmistelulta. Kotiläksyt ovat jääneet tekemättä. Onko tehty kielellisten vaikutusten arviointia vai ei?

16.53 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin kysyjältä ovat nyt jääneet lukematta ne asiakirjat, jotka tänään on saatettu julkisuuteen.

Ensinnäkin, sosiaali- ja terveysministeri on julkistanut ehdotuksensa siitä, miten tässä maassa päivystyksen kokonaisuus jatkossa rakennetaan.

Toisekseen, meillä on edelleen voimassa oleva perustuslaki, joka edellyttää, että äidinkiellä pitää palveluja saada.

Kolmanneksi, voimassa oleva lainsäädäntö ei tulle — en tiedä, miksi tulisi — muuttamaan siitä, että jatkossakin äidinkieli on yksi peruste, jolla palvelut saatavilla ovat. Tämä koskee myös päivystystä.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

Nyt vähintään yhtä tärkeää kuin se, että te kysytte, onko kielellisten vaikutusten arviointi tehty, on ruotsinkielisellä Pohjanmaalla ja laajemminkin ruotsinkielisen väestön osalta se, että nyt mietitään siellä omalla alueella, Pohjanmaalla, miten mahdollisimman korkea palvelutaso on mahdollista ylläpitää ja säilyttää.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

16.54 **Anna-Maja Henriksson r** (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Fortsättningsvis fick vi ju inte ett klart svar, och det här är nog en svaghet nu i regeringens handlande. Man kan inte nonchalera de språkliga grundrättigheterna på det här sättet.

Eikä ole ainoastaan kyse nyt yhteistyöstä. Nyt on kyse siitä, että jotta palvelut toimisivat myös ruotsiksi, tarvitaan henkilökuntaa, joka puhuu sitä kieltä. Ja silloin pitää ottaa huomioon, että lainsäädäntö on sellainen, että me pystymme myös tulevaisuudessa hoitamaan potilaita Pohjanmaalla sillä tavalla kuin heitä tänä päivänä hoidetaan.

Nå, nu verkar det också som att man ännu gör andra saker.

Elikkä vaikuttaa siltä, että alueellisille sairaaloille tulee myös aika voimakas alasajo. Miten on tämän asian laita, mitä tulee tapahtumaan alueellisille sairaaloille esimerkiksi Pietarsaassa, Porvoossa, Turunmaalla ja niin edelleen? Voisitteko kertoa tämän nyt suoraan meille ja kansalaisille?

16.55 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Noilta osin, kun kysytte aluesairaaloiden tulevaisuutta, pitää odottaa vähintään 3,5 kuukautta. Minulta on tänään lähtenyt kirje, jolla ei ole suoraa toimivaltaa, mutta tiedän, että ainakin joissakin maakunnissa ja joittenkin sairaanhoitopiirien sisällä ollaan kiitollisia siitä, että ministeri esittää nyt toiveen kentälle: istukaa samoihin pöytiin, rakentakaa päivystyksen kokonaisuuksia 1) sairaanhoitopiirien sisällä, 2) sairaanhoitopiirien välillä ja tukeutuen yliopistolliseen sairaanhoitoon. Tämä on aivan avainasia.

En juokse osaltani karkuun sitä vastuuta, joka ministerillä on valmistelun osalta, mutta vähintään yhtä tärkeää on se, että nyt rakennetaan päivystyksen ketjuja. Tästä on hyviä esimerkkejä pohjoisesta Suomesta, missä ollaan jo hyvin pitkällä siinä, mitä tarkoittaa työnjako eri sairaaloitten välillä. Tämä tällainen toiminta, jota on tehty esimerkiksi pohjoisella erva-alueella, pitäisi nyt saada Turun erva-alueelle myös.

16.56 **Maria Tolppanen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se on tosi-asia, että Pohjanmaa on 51-prosenttisesti ruotsinkielinen, 46-prosenttisesti suomenkielinen ja loput ovat sitten muunkielisiä. Nyt kannan erityisesti huolta varsinkin psyykkisen puolen sairauksien osalta siitä, miten niiden hoito tullaan turvaamaan meidän puhekiellettään enemmistölle eli ruotsinkielisille. Sielun asioita ei puhuta väärällä kielellä, niin sanotusti. Siinä täytyy saada käyttää omaa äidinkieltään.

Sitten haluan kysyä ministeriltä, mitä tapahtuu Vaasan keskussairaalan sydänleikkauksille ja erittäin hyvälle, ihan valtakunnallisestikin arvostetulle, onkologian osastolle. Tuossa hätäisesti kun näitä papereita katsoin, näytti siltä, että keskittäminen tapahtuisi myös

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

niiltä osin Seinäjoen keskussairaalaan. Käykö näin, vai säilyvätkö ne toimet, joita meillä on? Tiedän, että olette sanonut, että sinne voidaan ottaa lisätoimia, jos halutaan. Mutta kuka antaa rahat niille lisätoimille näille vähempiarvoisille sairaaloille?

16.57 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mielenterveys kun järkkyy, se on yksi osa tilannetta, jossa omalla äidinkielellä pitää pystyä kommunikoimaan. Niin tulee olemaan myös jatkossa.

Mutta siitä, millaisia erityisalojen päivityksiä missäkin keskussairaalassa on: — huom. jatkossakin jokaisessa nykyisessä keskussairaalassa päivystetään ympärivuorokautisesti — Ei niistä tule samanlaisia koko maassa. Ei meillä tänäkään päivänä ole sitä tilannetta, että sairaalassa A ja sairaalassa B ovat yksi yhteen ne erityisalut, joissa päivystetään. Pohjanmaa vaatii oman räätälöintinsä, moni muu maakunta vaatii oman räätälöintinsä.

Toisekseen näitten erityisalojen siitä laajuudesta ja yhdessä tekemisestä, sen johtopäätöksen tekemisestä, että nyt joku menee tältä paikkakunnalta toiselle paikkakunnalle, minä olen ymmärtänyt, että Vaasassa on vahva tahto olla Turun suuntaan se yhteistyösuunta, mitä siellä ollaan haluttu ja valmiit tekemään. (Puhemies koputtaa) En näe mitään estettä, etteikö näin olisi jatkossakin.

16.58 Kristiina Salonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Rauman aluesairaala sai silloiselta ministeri Huoviselta poikkeusluvan, ja olemmekin eläneet viime ajat hyvin tarkkaan seuraten sitä, millaisia linjauksia täältä nyt sitten tulee jatkoselta. Tämä on myöskin kysymys, jolla on aluepoliittinen vaikutus. Esimerkiksi Rauman seudulla Olkiluodon ydinvoimala, satamat, teollisuus ovat sellaisia asioita, jotka toivottavasti vaikuttavat myöskin sitten siihen kokonaisratkaisuun, joka tullaan tekemään.

Kysyisin ministeriltä: Mediasta on saatu nyt lukea, että esimerkiksi Salo saisi suoraan luvan jatkaa aluesairaalan toimintoja, mutta sitten kuitenkin toisaalta ymmärrän niin, että muilla aluesairaaloilla pitäisi olla tällainen poikkeuslupamahdollisuus, jos tulee yhteinen ja yksimielinen päätös siellä alueella. Pitääkö tämä paikkansa? Onko tässä jo tehty suoria linjauksia joidenkin kaupunkien osalta ja joidenkin osalta vaaditaan tällaista yhteistä päätöstä?

17.00 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meillä on olemassa nyt ministeriön virkavalmistelusta syntynyt pohjaehdotus säädöksiksi, jotka lähtevät 3,5 kuukauden lausuntokierrokselle. Kun kysyitte, onko tehty valmiit linjaukset Helsingissä Meritullinkadulla, ei ole. Minulta on lähtenyt sairaanhoitopiirien johtajille tänään kirje, jossa toivon sitä, että sairaanhoitopiirien johtajat ja muut vastuhenkilöt istuvat lähiviikkojen ja -kuukausien aikana samoihin pöytiin pohtimaan esimerkiksi alueellisia räätälöityjä ratkaisuja.

Arvoisa rouva puhemies! Kaiken keskellä viime viikkoinakin on ollut joitakin positiivisia viestejä eri puolilta Suomea, ja yksi positiivisimpia viestejä on ollut se, että Satakunnan kuntapäätäjät ovat ryhtyneet rakentamaan Satasotea, joka tarkoittaa muun muassa sitä, että se palveluverkko katsotaan siellä yhdessä, ja kun se katsotaan siellä yhdessä, niin se tulee tarkoittamaan sitä, että myös erikoissairaanhoidotasoiset palvelut katsotaan yhdessä. Minun odotukseni Satakunnan osalta ovat hyvin korkealla sen suhteen, että Helsingin päästä ei tarvitsisi puuttua millään lailla (Puhemies koputtaa) siihen, mitä te siellä teette.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

17.01 **Carl Haglund r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies, fru talman! Virheistä pitää aina oppia ja ottaa opiksi. Viime vaalikaudella, niin kuin ministeri Rehula muistaa, sote-uudistus kaatui muun muassa siihen, että ei kuunneltu perustuslakiasiantuntijoita hyvissä ajoin. Poimittiin niin, että väkisin ajettiin uudistusta eteenpäin, vaikka tiedettiin, että oli perustuslaillisia ongelmia. Nyt, arvoisa ministeri, te olette tekemässä aivan saman virheen. Te luettelitte erittäin ansiokkaasti tässä näitä kielellisiä oikeuksia, ja niihin on helppo yhtyä teidän kanssanne, mutta kaikki viittaa siihen, että näitä ei ole millään tavalla huomioitu etukäteen, kun olette tätä valmistelleet. Ja johtopäätös on se, että tässä käy taas samalla tavalla kuin viime vaalikaudella.

Fru talman! Det är tyvärr så att regeringen tänker upprepa misstag man har gjort tidigare. Det är tragiskt och det visar på att också om man tycks kunna grundlagen där i ministerbåset så verkar det som man inte sedan skulle bry sig när man faktiskt behöver bereda reformen. Det här såg vi också i tiden när man försökte göra om regionförvaltningen 2008. Då gav grundlagsutskottet tummen ned. Nu kommer ni att göra samma misstag, herr minister.

17.02 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä 3,5 kuukauden, melkein 4 kuukauden lausuntokierrokselle lähtevä säädöspaketti tulee eduskuntaan budjettilain aikataulussa tänä vuonna. Se tarkoittaa sitä, että kun te sotkette nyt, että viime vaalikaudella koko sote kaatui perustuslaillisiin ongelmiin, niin kaatui, mutta tämä laki kulkee nyt omaa polkuaan. Eduskunta tulee ottamaan tähän kantaa myös perustuslain osalta.

Toisekseen esitätte väittämän, että tässä vaiheessa valmistelua ei olisi otettu perustuslaillisia näkökohtia huomioon. (Carl Haglund: Siltä vaikuttaa!) — Siltä vaikuttaa, mutta te juuri, edustaja Haglund, sanoitte, että ministeri luutteli tekijöitä, joista tässä asiassa pitää ottaa ne näkökulmat. Ne on otettu, ja tätä valmistelua toki jatketaan. Meillä on ministeriössäkkin tästä hetkestä vajaa neljä kuukautta aikaa mennä näiltä osin eteenpäin.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vuokratulojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta

Hallituksen esitys HE 76/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Keskustelun aloittaa ministeri Tiilikainen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

Keskustelu

17.05 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On ilo esitellä hallituksen esitystä laiksi vuokratulojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta, eli suomeksi sanoen kyseessä on tuo hallitusneuvotteluissa tehty päätös tai hallitusohjelman kirjaus, jossa päätettiin vuokra-asuntotuotannon lisäämiseksi tehdä uusi 10 vuoden välimalli, joka on avoin kaikille tukiehdot täyttävälle ja niihin sitoutuneille toteuttajille. Tämä siis kirjauksena hallitusohjelmasta. Jokseenkin pian hallituksen muodostamisen jälkeen viime kesänä nimitin selvitysmiehen yhdessä alan toimijoitten kanssa vuorovaikutuksessa rakentamaan lyhyttä korkotukimallia, joka lisäisi vuokra-asuntotuotantoa ja rakentamista hallitusohjelman tavoitteitten mukaisesti. Kuten hyvin tiedätte ja tunnette, hallituksen työllisyys- ja kilpailukyky -kärkihankkeessa on juuri asuntotuotannon lisääminen yksi konkreettinen toimenpide, ja osaltaan tämä uusi 10 vuoden... [Puhujan mikrofoni meni epäkuuntoon.] — Arvoisa puhemies! Jos aikaa vielä saa, niin jatkan mielelläni, kiitoksia.

Puhemies Maria Lohela: Olkaa hyvä.

Todellakin, tämä uusi korkotukimalli tulee ikään kuin kahden erilaisen tuotannon väliin. Meillä on tietenkin täysin vapaarahoitteista vuokra-asuntotuotantoa, ja hyvä niin, ja sen lisäksi meillä on pitkäaikaista, 40 vuoden korkotukimallia. Nyt tähän väliin luodaan yksityisiä toimijoita houkuttelevampi, kevyempi ja joustavampi malli. Ajatus on se, että tämän mallin mukaiselle rakentamiselle myönnetään valtion korkotuki ja takaus 10 vuoden ajaksi. Tätä 10 vuoden aikaakin voidaan lainansaajan hakemuksesta jatkaa toisella 10 vuodella ja vielä kolmannellakin 10 vuodella, ja tämä on juuri sitä joustavuutta, mitä alan toimijat ovat toivoneet. Tämän joustavuuden ansiosta toivottavasti löytyy uusia halukkaita korkotukimalliin tarttujia, jotka voivat omista lähtökohdistaan katsoa, lähtevätkö tavoittelemaan tätä 10 vuoden tukiaikaa vai mahdollisesti sitten pitemmällä jännteellä vuokra-asuntoja tuottamaan.

Tällä hyötynä on se, että nyt tämä yksi ja sama malli palvelee mahdollisimman laajaa toimijoitten joukkoa. Lainansaajana voi olla periaatteessa mikä tahansa yhtiö tai yhteisö, tai mikä tahansa yhtiö tai yhteisö voi perustaa korkotukilainaa saavan ja hakevan kiinteistö- tai asunto-osakeyhtiön. Eli tässä ei ole mitään yleishyödyllisyysrajoituksia, vaan sillä tavalla kyseessä on kaikille toimijoille avoin malli.

Mutta toki kun valtio tulee omalla rahankäytöllään ja korkotuella ja takauksella vastaan, silloin täytyy asettaa myös joitakin rajoituksia. Tässä kohtaa rajoitukset lähtevät siitä, että tietenkin asuntojen on oltava vuokrakäytössä. Näihin asuntoihin asukasvalintaa varten tullaan myös asettamaan tuloraja, ja tässä hallituksen lakiesityksen liitteessä on jo mukana myös tuo asetusluonnos, jossa määritellään tulojen yläraja yhden hengen talouksilta 3 540 euron bruttotuloihin. Tämä tuloraja on haettu sillä tavalla, että tavallisilla suomalaisilla työtekevilla ihmisillä olisi varaa tai mahdollisuus hakeutua tämänkaltaisella tuella tuotettujen asuntojen piiriin, eli kyllä näitten tulorajojen piiriin mahtuu se tyypillinen suomalainen perhe, missä Pirjo Poliisi ja Sakari Sairaanhoitaja ja 1—2 lasta etsii asuntoa, tämänkaltaiset asunnontarvitsijat. Eli tältä osin tämä palvelee varmasti aika laajaa asukkaitten joukkoa.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

ARA vahvistaa sitovan kohtuullisen alkuvuokran, ja sen jälkeen sitä saa sitten korottaa elinkustannusindeksin mukaan 1,5 prosenttiyksiköllä korotettuna. Vuokrataloja saa luovuttaa vain ARAn hyväksymille tahoille, joten tältä osin nämä rajoitukset ovat hyvät.

Tukiehdoista sen verran, että tuo korkotuen omavastuukorko tullaan asettamaan 2,5 prosenttiin. Tämän ylittävältä osalta ensimmäisen 10 vuoden aikana on mahdollista saada 75 prosenttia korkotukea, ja sitten, jos toimija on hakenut sitä toista tukijaksoa esimerkiksi vuosille 11—20, niille vuosille sitten enää 25 prosenttia tuo korkotuki olisi. Eli se alenee merkittävästi, jos tuo tukiaika jatkuu.

Tässä myös rajoitetaan vuokrissa perittävää omistajan omarahoitusosuudelle laskettavaa korkoa sekä tuoton tuloutusta omistajalle enintään 6 prosenttiin.

Kaiken kaikkiaan näillä äsken kuvatuilla yksityiskohdilla uusi tukimalli tulee tuomaan vapaarahoitteen ja pitkän korkotuen väliin toivottavasti merkittävän lisän, ja uskon, että alan toimijat tulevat tarttumaan tähän mahdollisuuteen, sen verran paljon kiinnostusta tämä lyhyt korkotukimalli on herättänyt. Hallituksen esitys toivon mukaan pystytään käsittelemään eduskunnassa lisätalousarvion yhteydessä, koska lisäbudjetissa juuri myönnetään lisää myöntövaltuutta tämän kyseisen työkalun mukaisten korkotukien ja takausten myöntämiseen. Tavoitteena on, että laki on voimassa 1.8. alkaen, joten tällä on nopeasti tarkoitus lisätä vuokra-asuntotuotantoa.

17.12 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Alkuun täytyy antaa kiitosta meidän ministeri Tiilikaiselle. Hän on tarttunut erittäin hyvällä otteella hallitusohjelman yhden liitteen, asuminen ja rakentaminen -liitteen, toimeenpanoon, ja siitä on jo hyvin paljon saatu aikaiseksi. Tuoreimmat tilastotkin kertovat, että rakentamisessa on näköpiirissä ja nähtävissä pientä elpymistä, ja toivottavasti nämä vielä vahvistavat osaltaan sitä.

Kohtuuhintaisesta asumisesta on pulaa Suomessa. Itse asiassa kaikenlaisista asunnoista on tietyillä alueilla pulaa. Maamme on hyvin vahvasti erilaisissa tilanteissa, kun katsomme sitä esimerkiksi täältä Eduskuntatalon ympäristöstä, Kehä kolmosen sisäpuolelta tai sitten maaseudun Suomesta. Tilanne on hyvin erilainen, mutta täällä on kaikenlaisista asunnoista pulaa. Asuntopula onkin suurin yksittäinen syy asumisen korkeaan hintaan. Kohtuuhintaisten asuntokohteiden toteuttaminen on tärkeää, ja siinä isona tekijänä ovat tonttikustannukset, asemakaavat ja rakennustapaohjeet ja erityyppiset viranomais määräykset. Ne tuovat merkittävästi rakentamiseen ja sitä kautta asumiseen lisää kustannuksia. Tällaisia ovat esimerkiksi autopaikoituksen määräykset, erilaiset arkkitehtuuriset lisävaatimukset vaikkapa liikuntapaikkarakentamisessa, jonka parissa työtä valtion liikuntaneuvostossa olen saanut tehdä, ja on mielenkiintoista huomata, että esimerkiksi Posiolle jäähalli rakennetaan samalla hinnalla kuin Helsinkiin urheilukentän pukutilat, ja tässä usein arkkitehtuuriset syyt ovat merkittäviä hintaa kasvattavia tekijöitä.

Summa summarum, asumisen kustannukset ovat nousseet korkeammiksi kuin tavanomaisilla palkansaajilla on käytännössä varoja. Esimerkiksi viime vuonna asuntojen kokonaistuotantomäärä oli noin 26 500 asuntoa, kun tarve olisi Suomessa ollut noin 30 000 asunnolle. Asuntotarjonnan merkittävä lisääminen onkin olennainen tekijä hintojen kohtuullistamisessa kaikessa asumisessa. Rakentamisen ja asumisen kohtuuhintaisuutta tavoiteltaessa onkin tärkeintä puuttua nimenomaan rakentamisen kustannuksiin, myös merkittävästi kustannuksia nostaviin erilaisiin kaava- ja rakentamismääräyksiin, ja päästä näin asuntojen tarjonnan merkittävään lisäämiseen. Myös näihin tuossa hallituksen asumisen ja rakentamisen osiossa on useita toimenpiteitä, joita nyt on eteenpäin viety.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

Asuntotuotannon romahdus tapahtui tämän laman alussa. Vuonna 2010 sen torjumiseksi otettiin käyttöön niin sanottu välimalli vuokra-asuntojen tuottamiseksi ja työttömyyden torjumiseksi rakennusosalalla, ja se tuotti erinomaisesti tulosta. Silloin asuntonministerinä toimi Jan Vapaavuori, ja hänen ideoimansa välimalli näkyi valmistuvien vuokra-asuntojen runsaslukuisuutena. Jan Vapaavuoren asuntonministerikaudella käytetty välimalli toimi myös työllisyysnäkökulmasta hyvin lisätessään asuntorakentamista. Näille lisäyksille on tarvetta varmasti tänäkin päivänä.

Nyt meillä on käsittelyssä uusi esitys, hallituksen esitys 76, jossa esitetään 10 vuoden välimallia. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus hyväksyisi uuden korkotukilainan, jos ehdotetussa laissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Lainoitettavat talot olisi pidettävä vuokra-asutokäytössä koko korkotukilainan olemassaoloajan eli tuon 10 vuotta, ja asunnoista perittävä kohtuullinen vuokra vahvistettaisiin korkotukilainan hyväksymispäätöksessä, minkä jälkeen vuokria saisi korottaa vain indeksiperusteisesti. Asukkaat valittaisiin korkotukilainanaikana sosiaalisin perustein ja asuntojen luovutusta säänneltäisiin. Rajoitusten kesto-aika olisi siis tuo 10 vuotta, niin sanottu välimalli 10 vuotta, jota Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus voisi hakemuksesta jatkaa 10 vuotta kerrallaan enintään kaksi kertaa.

Uusi korkotukimalli ei sisältäisi lainansaajan toimintaa rajoittavia yleishyödyllisyysrajoituksia, ja tämän tavoitteena on se, että saisimme entistä enempi uusia rakentajia tekemään kohtuuhintaista vuokra-asuntotuotantoa. Päälinja on siis se, että mikä tahansa yhteisö voisi perustaa lyhytaikaista korkotukilainaa saavan kiinteistöosakeyhtiön. Tällä tavoin esimerkiksi kunnat ja muut julkisyhteisöt, voittoa tavoittelevat yksityiset yritykset, Aran nimeämät yleishyödylliset asuntoyhteisöt sekä erilaiset kolmannen sektorin toimijat voisivat olla lyhytaikaista korkotukilainaa saavan kiinteistöyhtiön omistajia.

Tukimallin reunaehtojen tulisi olla sellaiset, että ne varmuudella kannustavat toimijoita toteuttamaan hankkeita valtavan vuokra-asuntotarpeen vallitessa. Se olisi paras tapa kohtuullistaa vuokra-asuntotuotantoa ja vuokrien hintaa. Tehokkaimmillaan 10 vuoden välimalli toimisi, kun siihen ei liittyisi muita velvoitteita tai rajoitteita, joita nyt tässä esityksessä kuitenkin mukana on.

On varmasti perusteltua, että seuraamme vuokran kehitystä. On varmasti perusteltua ohjata, että löydämme sinne niitä ihmisiä, jotka eniten näitä asuntoja tarvitsevat, mutta ennen muuta, niin kuin alussa totesin, tärkeintä on se, että rakentamista saadaan aikaan, sillä kaiken asumisen hintaan vaikuttaa se, kuinka paljon asuntotarvetta on tai kuinka paljon asuntojonoa on.

Mielestäni olisi hyvä ja perusteltua, että eduskunta lisäisi esimerkiksi tähän lakiin valiokuntakäsittelyssä tietyntalaiseen seurantapöytäkirjaan siitä, miten tämä laki näillä reunaehdoilla ja lisävaatimuksilla — jotka eroavat siitä Vapaavuoren ajan mallista — vaikuttaa tähän käynnistymiseen. Mutta olen luottavainen, että ministeri Tiilikainen on tehnyt tässä hyvää työtä, ja niin kuin hän totesi, ensimmäiset merkit markkinoilta ovat jo sen suuntaisia, että rakentamista käynnistyy. Toivotaan, että kunnilta ja kaupungeilta myös tontteja löytyy ja näin saamme lisää kohtuuhintaista vuokra-asumista Suomeen.

17.19 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Esityksen tavoitteena on tosiaan lisätä kohtuuhintaista asuntotuotantoa ja monipuolistaa valtion tukemaa vuokra-asuntotuotantoa. Niin sanottu pitkä korkotuki onkin vetänyt viime vuosina huonosti, ja käytännössä sen piirissä asuntoja ovat tehneet lähinnä kunnalliset vuokrataloyhtiöt. Yksi syy kasvukeskusten korkeisiin asumiskustannuksiin onkin liian vähäinen tarjonta. Suuris-

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

sa kaupungeissa asumisen kalleus on työttömyyden jälkeen myös merkittävin köyhyyttä aiheuttava tekijä. Tässä mielessä aloite on erittäin tarpeellinen ja tervetullut.

Vaikka aloite on mielestäni kannatettava, joitakin pohdintoja on kuitenkin noussut esiin, ja nostan niitä tässä yksittäisinä kysymyksinä jatkopohdintaa varten.

Eli syntyykö näillä ehdoilla oikeasti kohtuuhintaista vuokra-asumista jatkossakin? Enustetaan, että vuokrataso asettuisi vapaarahoitteisen ja ARA-tuetun väliin. Tuo haarukka on kuitenkin aika suuri, jopa 6 euroa neliötä kohden pääkaupunkiseudulla.

Entä ylipäättään nämä tuloajat, jotka tähän on määritetty — ovatko ne linjassa sen suhteen, keitä tänne asukkaaksi halutaan? Minulla ei ole tähän kantaa, mutta haluaisin, että tätä asiaa pohditaan.

Lisäksi kysyisin, onko malli mahdollisesti liian houkutteleva rakennuttajille. Se voi olla ehkä jonkun mielestä positiivinen ongelma, mutta haluan nostaa sen esiin. Eli syrjäyttääkö malli pitkällä aikavälillä pitkän korkotuen?

Entä onko malli liian vähän houkutteleva? Sekin on mahdollista, kun korkotuen omavastuukorko on kuitenkin niinkin korkea kuin 2,5 prosenttia.

Entä mahdollistaako aloite kohtuuttoman hyvin bisneksen valtion tuen varassa? Sellais-tahan me emme halua. Me haluamme terveet ja toimivat markkinat.

Entä tuleeko vuokra-asuntomarkkinoille tempoilua, jos tällä mallilla rakennetut talot pääsääntöisesti menevät myyntiin vapaille markkinoille heti ensimmäisen kymmenvuotis-kauden jälkeen?

Toivon, että näihin kysymyksiin kiinnitetään huomiota asian käsittelyssä, ja olen luottava-ainen asian suhteen. — Kiitos.

17.21 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Hyvä ministeri! Hyvät kollegat! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta. Tarkoituksena on monipuolistaa valtion tukeman vuokra-asuntotuotannon rahoitusvaihtoehtoja ja lisätä kohtuuvuokraisten asuntojen tarjontaa kasvukeskuksissa ottamalla käyttöön uusi lyhytkestoinen korkotukimalli. Malli täydentäisi nykyistä pitkäkestoista korkotukea. Tarkoitus on, että uusi korkotuki kannustaa toimijoita sosiaaliseen vuokra-asuntotuotantoon ja näin ollen pieni- ja keskituloisille olisi nykyistä paremmin tarjolla kohtuuhintaisia asumisratkaisuja. Ehdotuksen mukaan asunnoista perittävä kohtuullinen vuokra vahvistettaisiin korkotukilainan hyväksymispäätöksessä, minkä jälkeen vuokria saisi korottaa vain indeksiperusteisesti. Asukkaat myös valittaisiin laina-aikana sosiaalisin perustein. Tämä kaikki kertoo lainsäätäjän ymmärtäneen hyvin nykyisen sosiaalisen todellisuuden ja eri ratkaisuvaihtoehtojen vaikutuksen siihen.

Arvoisa puhemies! Asunnottomuus on vakava yhteiskunnallinen ongelma. Asunnottomuudella tarkoitetaan vakituisen asunnon jatkuvaa tai ajoittaista puuttumista. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen selvityksen mukaan vuoden 2014 lopulla ilman asuntoa olevia oli 7 007, joista 2 443 oli pitkäaikaisasunnottomia. Asunnottomia perheitä oli 427. Asunnottomuus keskittyy pääkaupunkiseudulle ja kasvukeskuksiin. Yli kaksi kolmasosaa asunnottomista on pääkaupunkiseudulta, Helsingistä, Espoosta ja Vantaalta. Helsingissä on eniten asunnottomia sekä lukumäärältään että suhteessa asukasluukuun, yksin eläviä 3 500 ja asunnottomia perheitä 280. Pääkaupunkiseudulla asunnottomuus on luonteeltaan osaksi myös pysyvää.

Asuntopula koskettaa erityisesti pienipalkkaisia pääkaupunkiseudulla asuvia ja seudulle töihin tulevia, ja muun muassa hoitoalan henkilöt, pienipalkkaiset työntekijät, ovat hei-

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

tä. Helsingin Sanomat uutisoi maaliskuussa 2016 projektista, jossa Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri rakennuttaa kerrostalon työntekijöilleen Helsinkiin. Pääkaupunki-seudun korkeat vuokrat ja niiden myötä lisääntynyt asuntopula vaikuttavat toki työntekijöiden saatavuuteen, varsinkin hoito- ja hoivasektorilla. Eli tällä hallituksen esityksellä on hyvin kannustava vaikutus siihen, että asuntoja olisi tarjolla myös pienituloisille.

Arvoisa puhemies! Hyvä ministeri, Helsingin perussuomalaisten valtuustoryhmä jätti Helsingissä valtuustoaloitteen liittyen konttiasumiseen, joka tarkoittaisi moduulirakentaita asunnottomuuden yhtenä vaihtoehtona. Voisiko kokeiluluontoisesti tällaista tarjottavaa asuntomuotoa ajatella Suomessa? Aloite sai Helsingissä runsaasti kannatusta, ja tein siitä kirjallisen kysymyksen ministerille. Haluan kiittää tässä nyt samalla ministeriä antamastanne vastauksesta tähän kirjalliseen kysymykseen. Te kannustitte siinä ennakkoluulottomasti kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja. Muun muassa tämä moduulirakennus voisi olla yksi sellainen, kunhan siellä vain muut asiat ovat kunnossa eli lujuus, terveellisyys, paloturvallisuus ja ympäristöön liittyvät vaatimukset. Tuskin tämäkään mitään asunnottomuusongelmaa ratkaisee, mutta se voisi olla yksi mahdollinen. Kysynkin teiltä vielä, kun mainitsitte tämän asunnottomuuden ennaltaehkäisyn toimenpideohjelman, että millä tavalla siellä tullaan huomioimaan muun muassa tätäkin asiaa. — Kiitos.

17.25 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Jos sosiaalista vuokra-asuntotuotantoa ja kohtuullista vuokraa on noin 1 000 euroa 50 neliön asunnosta, niin hyvä, allekirjoitan sen, mitä hallituspuolueitten edustajat ovat täällä sanoneet, eli että tämä edistää sosiaalista asuntotuotantoa ja kohtuuhintaista asuntotuotantoa. Minun mielestäni 50 neliön asunnosta 1 000 euroa ei ole kohtuuhintaista.

Meillä todellakin sekä täällä pääkaupunkiseudulla että eri puolilla Suomea on riittävästi asuntoja, mutta meillä ei ole kohtuuhintaisia asuntoja. Tähän ongelmaan minun mielestäni Suomessa pitää aivan erityisesti puuttua. Aivan viime päivinä on julkisuudessa paljon kerrottu, että rakentaminen on lähtenyt liikkeelle, mikä on erinomaisen hyvä asia monesta syystä. Rakennetaan paljon kasvukeskuksiin, pääkaupunkiseudulle kalliita omistusasuntoja hyvillä paikoille. Varmasti niitäkin tarvitaan, mutta ne eivät poista sitä ongelmaa, mikä erityisesti täällä pääkaupunkiseudulla ja muissa kasvukeskuksissa on.

Viime hallituksessa muutettiin aravaehtoja niin, että tämän pitkän korkotuen omavastuukorko alennettiin 1 prosenttiin. Nyt tämä hallitus on nostanut sen jälleen 3,40 prosenttiin — siis tämän pitkän korkotuen, jolla rakennetaan pysyvästi vuokra-asuntokäytössä olevia asuntoja. Sen sijaan näiden 10 vuoden välimallin asuntojen omavastuukorko on 2,5 prosenttia. Myöskin sitten se, kuinka paljon voi ottaa omalle pääomalle korkoa, on tässä 10 vuoden välimallissa 8 prosenttia, kun se tässä pitkässä korossa on ainoastaan 6 prosenttia. Siis paljon väljemmät ehdot ovat tässä 10 vuoden korkotuessa kuin tässä pitkässä korkotuessa. Se, mitä me tarvitsemme, on nimenomaan se, että meillä on pysyvässä vuokra-asuntokäytössä asuntoja.

Nyt täällä edustaja Heinonen puhui tästä aikaisemmasta välimallista — se oli Rakentaja-lehti muistaakseni, jossa kerrottiin, että silloin rakennettiin 7 500 asuntoa, ja näistä 10 vuoden aikana valtio maksaa korkotukea vakuutusyhtiöille ja työeläkeyhtiöille 30 miljoonaa euroa. Tämähän on sitä asuntopolitiikkaa, jota me haluamme? Minun mielestäni erityisesti tällaisena aikana, jolloin meillä on pulaa rahasta, leikataan koulutuksesta, leikataan kaikilta pienituloisilta, silloin kyllä sen rahan, mikä meillä on käytettävissä, on kohdistuttava niihin, jotka aidosti apua tarvitsevat, ja tässä tapauksessa sellaiseen vuokra-asuntotuotantoon.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

toon, jonka vuokrataso on noin 10—12 euroa neliöltä, mitä oli se vuokratalotuotanto, jota edellisen hallituksen toimesta tuotettiin. Nyt tämän esitetyn mallin vuokrataso on 17—20 euroa neliöltä. Onko tämä liian antelias sitten näille rakennuttajille, joita tähän halutaan saada mukaan? On arvioitu, että se suurin tuki on kuntien ARA-varannosta antama tontti, joka sitten rahastetaan 10 vuoden kuluttua.

Minun mielestäni tämä ei ole sitä asuntopolitiikkaa, mitä me tällä hetkellä Suomessa tarvitsemme. Me tarvitsemme todella sellaista asuntopolitiikkaa, joka tarjoaa ihmisille aidosti kohtuuhintaisia asuntoja, sellaisia asuntoja, jotka säilyvät vuokra-asuntokäytössä, joita ei käytetä ikään kuin keinotteluluontoisesti, ja niin, että kaikki se tuki, mitä meillä yhteiskunnalla on käytettävissä, menee täysimääräisesti asukkaalle.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Tiilikainen, 2 minuuttia.

17.30 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Kiitoksia monille edustajille siitä, että on ymmärretty aivan oikein tämä tarkoitus, mikä esityksellä on. Se on lisätä rakentamista, lisätä vuokra-asuntotuotantoa, ja asuntomarkkinat toimivat sillä tavalla, että jos asunnoista on pulaa, hinnat nousevat, täytyy pystyä edistämään rakentamista ja lisätä tuotantoa.

Mutta, edustaja Myller, valitettavasti te lähditte nyt hieman heikoille jälle tuossa äskeisessä kritiikissä. Se pitkä korkotukimalli, mitä te ylistitte edellisen hallituksen jäljiltä, mahdollisti, että omistaja voi periä 8 prosentin koron sijoitetulle pääomalle ja tulouttaa sen omiin taskuihinsa, ja näinhän on tehty. Tämä hallitus ensi töinään asuntopolitiikassa pisti stopin tälle, rajoitimme sen mahdollisuuden 4 prosenttiin siinä pitkässä korkotukimallissa, ja nyt tämä teidän liian anteliaana pitämänne malli antaa mahdollisuuden pienempään vuokran nostoon, pienemmän koron perintään ja tuloutukseen kuin teidän äsken kehumanne pitempi malli teidän aikananne.

Oikeastaan tämän halusin vain sanoa ja muuten kiitän edustajia aktiivisesta keskustelusta.

17.32 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minkä vuoksi sitten tässä 10 vuoden korkotuessa omavastuukorko on alempi kuin mikä se on tässä pitkässä, 40 vuoden mallissa? Miksi omalle pääomalle voidaan ottaa 6 prosentin tuloutus, kun se tässä pitkässä on 4 prosenttia? Eli kysymys on tästä, että te rakennatte nyt sellaisen mallin, jossa pienemmillä velvoitteilla saadaan suuremmat tuet yhteiskunnalta. Minkä vuoksi sitten tällaisessa tuotannossa, joka on 10 vuotta edes jonkinlaisten rajoitusten alla, voidaan kerätä yli 1 euroa peruskorjausrahastoon? Kymmenessä vuodessa ei taloja peruskorjata. Mihin ne rahat käytetään?

17.33 Silvia Modig vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä olen, ministeri Tiilikainen, taipuvainen ajattelemaan samalla tavalla kuin Myller. Ilahduttavaa tässä teidän puheenvuorossanne oli se, että te ette paljon puhunut kohtuuhintaisuudesta, koska kohtuuhintaista asuntotuotantoa tämä ei tuo. Teidän oman ministeriönne arvio on 17—20 euroa neliö. Se on sama kuin jos tarkistaa Tilastokeskuksesta tämän vuoden ensimmäisen neljänneksen vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen keskiarvon. Tämä ei tuo kohtuuhintaisia asumista.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

Hyvää tässä on se, että tämä tuo lisää tuotantoa, tämä tuo uusia toimijoita, koska ongelman ydin on se, että meidän markkinamme ovat vääristyneet. Mutta pelkästään lisäämällä asuntoja tämä ongelma ei ratkea, ellemmme oikeasti pysty tuomaan sinne kohtuuhintaisuutta.

Oletteko te, ministeri — tätä minä halusin ihan kysyä teiltä — ajatellut tätä segregaaation näkökulmasta? Helsingissä yli puoluerajojen torjumme segregaaatiota siten, että kun rakennamme uuden alueen, olemme määritelleet: tietty määrä tuettua ARA-tuotantoa, tietty määrä välimallia, tietty määrä kovaaraha. Nyt te luotte mallin, missä — kun me rakennamme uuden alueen — se, mitä me olemme suunnitelleet segregaaation torjunnan näkökulmasta välimalliksi, (Puhemies koputtaa) kymmenessä vuodessa valuu kovanrahan tuotantoon hintojenkin suhteen.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Tiilikainen, 1 minuutti.

17.34 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on erilaisiin tarpeisiin ja erilaisille toimijoille eri malleja. Aivan kuten edustaja Parviainen täällä totesi, tätä pitkää korkotukimallia ovat lähinnä käyttäneet kunnalliset asunto-osakeyhtiöt, ja heitä tulee varmasti kiinnostamaan jatkossakin tämä pitkä korkotukimalli. Sitten meillä on täysin vapaarahoitteista tuotantoa, mihin valtio ei näpeillään puutu, ja sitten meillä on nyt tämä lyhyt korkotukimalli, mikä on vapaarahoitteisen, tällaisen pitkäaikaisen kohtuuhintaisen tuotannon välissä, jotta pystytään saamaan lisää toimijoita tänne vuokra-asuntotuotannon piiriin.

Ja mitä tulee kysymykseenne segregaaatiosta, niin tämä ei varmastikaan Helsingin kaupungin eikä minkään muunkaan kaupungin suunnitelmia romuta. Yksi asia tässä segregaatiossa on asukasvalinta, ja nämä tulorajat ovat sen kaltaiset, että hyvin monenlaisilla ihmisillä on mahdollisuus hakea näihin. Edelleenkin ei ole mitenkään saletti, että kaikki toimijat haluavat (Puhemies koputtaa) kymmenen vuoden kuluttua edes myydä näitä. Tässä on mahdollista jatkaa sitä mallia myös pitempään.

17.35 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meillä on liian vähän asuntoja, niin kuin asuntoministeri totesi, ja se nostaa pääkaupunkiseudulla asuntojen hintoja, krooninen asuntopula. On liian vähän omistusasuntoja, on liian vähän vuokra-asuntoja, ja silloin asunnot eivät ole sillä tavalla käytössä kuin niiden pitäisi olla, että niissä vuokra-asunnoissa asuisi niitä, jotka aidosti niitä tarvitsevat. Meilläkin on esimerkkejä, että näissä asunnoissa asuu varsin suurilla tuloilla olevia ihmisiä.

Meillä on ennen muuta pienistä asunnoista pulaa, ja on hyvä, että kun on kaupungistumista, perhekokojen pienentymistä, väestön ikääntymistä ja maahanmuuttoa, myös puretaan muita asumisen hintaan vaikuttavia normeja. Pysäköintinormit, esteettömyysvaatimukset ja tämäntyyppiset ovat sellaisia, mitä on hyvä esille nostaa. Ja kyllä minä hieman ihmettelen sitä, että salin vasemmalta puolelta vastustetaan sitä, että tähän maahan syntyy merkittävästi uusia työpaikkoja rakennusosalalle. Tämä tulee tuomaan merkittävästi uusia työpaikkoja rakennusosalalle, ja sekin on jo minun mielestäni hieno asia.

17.36 Silvia Modig vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa ministeri Tiilikainen, tässä edustaja Heinonen mainitsi nytten erittäin tärkeän asian eli siis tämän ARA-tuotannon. Meillä on tässä tulorajat, jotka ovat tässä kohtaa mielestäni kohdillansa. Mutta samaan aikaan

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

me tiedämme, että salista poistuva ministeri Tiilikainen suunnittelee myös asetuksilla tulorajoja meidän perus-ARA-kantaan. Siinä vaiheessa, jos se tuloaraja on niin matala kuin mitä me kuulemme tällä hetkellä, että se on asettumassa reiluun 2 000 euroon, sen jälkeen ei kyllä kuntia kiinnosta, ei ainakaan Helsinkiä, rakentaa sitä 40 vuoden mallilla, koska sen jälkeen se on segregaatian rakentamista, jos me semmoisia kaupunginosia luomme. Eli tämä on se iso ongelma.

Me olemme jo valiokunnassa ennakkoon alkaneet käsittelemään tätä asiaa, ja muun muassa Vantaa, merkittävä pääkaupunkiseudun kunta, sanoo, että kyllä he harkitsevat, kiinnostaako heitä tämän jälkeen enää 40 vuoden korkotukimalli. Ja tähän on vielä todettava, että MAL-neuvottelut on juuri saatu valtion ja pääkaupunkiseudun kuntien välillä lähestulkoon allekirjoitettua. Siellä on 20 prosentin velvoite tuottaa 40 vuoden korkotukimallia, joka nyt tällä hetkellä ei tunnu kiinnostavan ketään. Tämä on ongelma.

Emme me vastusta sitä, että asuntorakentamista tulee lisää — se on erittäin positiivista — mutta tämä ei vastaa siihen, mitä tämän lain perusteluissa lukee, että tämä vastaisi kohtuuhintaisten (Puhemies koputtaa) asuntojen tarpeeseen.

17.37 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Tiilikainen jo poistui salista, mutta kun hän totesi, että viime hallitus hyväksyi 8 prosentin tuoton omalle pääomalle 40 vuoden korkotuessa ja hallitus on alentanut sitä 4 prosenttiin, niin tämän kanssa pidän epäjohdonmukaisena sitä, että nyt tässä ehdotetussa mallissa tämän muutoinkin rakennuttavalle yhtiölle edullisemman 10 vuoden korkotukimallin sallittu oman pääoman korko on 6 prosenttia eli parempi kuin se, mitä sallitaan niille, jotka 40 vuodeksi sitoutuvat siihen, että rakennettavat vuokra-asunnot pysyvät sosiaalisessa vuokra-asuntokäytössä.

17.38 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Juuri näin, tästä tässä on kysymys. Jos ajatellaan, että tuodaan tällaisen pitkään vuokra-asuntokäytössä olevan järjestelmän rinnalle paremmat ehdot omaava järjestelmä, ei todellakaan ole millään tavalla varmaa, että sitten tätä ehdoiltaan huonompaa järjestelmää käytetään. Ja tähän liittyy se iso pelko, että asumiskustannukset kaikkien tulevat nousemaan. Kun tein tuon vertailun tuossa, että nykyisillä ehdoilla tätä pitkään vuokra-asuntokäytössä olevaa asuntokantaa esimerkiksi Helsingissä rakennetaan niin, että neliöhinta on tuossa 10 euron huiteilla, niin nyt tällä uudella mallilla se on siellä lähempänä 20:tä euroa. Jos tätä toista mallia ei rakenneta, niin on aivan selvää, että meillä asumiskustannukset (Puhemies koputtaa) ja perheiden asumiskustannukset nousevat.

17.39 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on hyviä puheenvuoroja käytetty, ja ei varmaan tämäkään lakiesitys asunnottomuutta Suomesta poista. Kohtuuhintainen asuminen on termi, jota täällä käytetään ja josta kaikki puhuvat. Aina jään itse miettimään, mikä on sitä kohtuuhintaista asumista, mikä on kohtuuhintainen vuokra. Olisiko mahdollista määritellä joskus se, mikä se on konkreettisesti, koska meillä on varmasti kaikilla vähän erilaisia käsityksiä siitä, minkälaisista summista me puhumme? Siis periaatehan on se, että rahaa pitää jäädä myös muihin asioihin ja elämiseen sen vuokran maksamisen jälkeen. Kyllä asumisen kallistuminen ja sen myötä yhteiskunnan eriarvoistuminen on päivän puheenaihe, ja se on tärkeä asia, jota meidän pitää pitää yllä keskusteluissa — kohtuuhintainen asuminen vuokra-asunnoissa, myös omistusasunnoissa —

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

koska kun tulevaisuuteen mennään, niin kyllä entistä kauemmaksi asunnot karkaavat. Ei ole varaa ostaa omistusasuntoja.

17.41 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tässä nyt viitattiin tähän 2 000 euron tulo- ja eläneränsäätölaissa, niin minun tietojeni mukaan sellaista ei ole suunnitteilla. Samoin, mitä tulee tähän tonteilla rahastamiseen, tämä lakiesitys ei mahdollista edullisilla tonteilla keinottelua. Siihen on hallituksen esityksessä kirjaus, jolla sitä pyritään suitsimaan.

Arvoisa puhemies! Nyt kun tässä on ylistetty tätä 40 vuoden tukimallia ja viitattu siihen, niin väittäisin, että siinä kuitenkin on kehittämisen paikkoja. Ministeri tässä ehti lähteä. Olisin häneltä kysynyt, onko suunnitteilla siihen liittyviä kehittämistoimenpiteitä. Nythän meillä on Suomessa alueita, joilla markkinaehtoisesti tuotettujen asuntojen vuokrat ovat alhaisempia kuin tämän ARAn 40 vuoden tukimallin piirissä tuotettujen asuntojen vuokrat, eli varmasti kehittämisen paikkoja tässäkin järjestelmässä on.

17.42 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen samaa mieltä, että on syytä seurata, niin kuin omassa puheenvuorossani totesin, miten tämä uusi malli tai uudelleen käyttöön otettu malli toimii, syntykö meille asuntoja — eli syntykö yleensä asuntoja, sitten syntykö kohtuuhintaisia asuntoja. Sen takia pidän tarpeellisena ja tärkeänä, että eduskunnassa tehtäisiin tuollainen seuranta tämän vaikutuksista asuntotuotantoon. Jos asuntoja ei lähde syntymään, niin silloin on syytä miettiä uusia ratkaisuja.

Yhtenä on keskusteluun esille nostettu myös se, että jos näitä korkotukimallin mukaisia kohteita rakennetaan vuokratonteille, niin voisiko olla malli, jossa tontin vuokra olisi rajoitusajan edullisempi siihen saakka, kunnes kohde siis vapautuu rajoituksista. Tämä voisi osaltaan mahdollistaa kohtuuhintaisen vuokratason näissä kohteissa. Tämän tyyppisiä esityksiä minun mielestäni tässä keskustelussa myös tarvitaan ja toivottavasti eduskuntakäsittelyssäkin.

Puhemies Maria Lohela: Sitten puhujalistaan.

17.43 Silvia Modig vas: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajat! Tässä on käytetty hyviä puheenvuoroja, ja minä sanon ihan suoraan, että minä puhun helsinkiläisen päättäjän näkökulmasta.

Juvonen pohti, miten arvioidaan kohtuuhintaisuutta. Se on hyvä kysymys. Monilla tavoin, jos esimerkiksi verrataan eri kaupunkeja Euroopassa ja niitten kohtuuhintaisuutta, silloin verrataan prosentuaalista osuutta, paljonko tuloista menee asumiseen. Helsinki on tässä Euroopan huippua. Jos verrataan Berliiniin, helsinkiläisellä menee yli puolet tuloista asumiseen, kun berliiniläisellä menee 25 prosenttia. Se on yksi keino. Mutta yksi keino on katsoa esimerkiksi hallitusohjelmaa. Hallitusohjelmassa todetaan, että pääkaupunkiseudulla, kuten kaikilla kasvavilla kaupunkiseuduilla, on pula kohtuuhintaisesta asumisesta ja siihen halutaan puuttua.

Nyt hallitus tällä esityksellä yrittää puuttua tähän ongelmaan ja tuo meille mallin, joka hallituksen ministeriön oman arvion mukaan tulee tuottamaan 17—20 euron neliöhintoja. Jos katsotaan Tilastokeskuksen tämän vuoden ensimmäisen neljänneksen keskiarvoa Helsingissä vapaarahoitteisista asunnoista, se on täsmälleen sama haarukka. Eli voimme tode-

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

ta, että tämä ei ole kohtuuhintaista, koska tämä ei tuo millään tavalla edullisempia asuntoja markkinoille eikä siten tuo sitä tervettä hintakilpailua.

Hyvää tässä esityksessä on se, mihin minä toivoni laitan, että tämä on rakennettu tavalla, joka on kyllä tietyille rakennuttajatahoille erittäin erittäin edullinen ja erittäin — ehkä turhankin — aulis, mutta tämä mahdollistaa myös sen, että pienemmällä pääomalla voi lähteä mukaan, koska tätähän ei ole pakko lyödä lihoiksi 10 vuoden kuluttua. Tähän voi kaksi kertaa 10 vuotta hakea jatkoaikaa. Tämä tarkoittaa sitä, että myös pienemmällä pääomalla pääsevät toimijat mukaan, mikä toivon mukaan toisi aivan uudenlaisia toimijoita kentälle ja toivon mukaan uusia, aidosti voittoa tavoittelemattomia, yleishyödyllisiä toimijoita, jotka meiltä tällä hetkellä puuttuvat kokonaan. Tämä on hyvä asia, ja toivon, että se tämän kautta tervehdyttää meidän markkinoitamme, ja totta kai kysynnän ja tarjonnan lakien mukaan, jos me saamme sysäyksen uusia asuntoja, sen pitäisi tehdä niistä enemmän vuokralaisen markkinat.

Honkonen sanoi, että tässä esityksessä ei ole mahdollista keinotella edullisilla tonteilla, että tässä on elementti, joka estää sen. Nyt teidän täytyy kyllä valistaa minua, koska minä en sitä tunnista. Jos minä mietin Helsinkiä, meillä on tällä hetkellä isoja rakennuttajia, jotka panttaavat täysin rakennuskelpoisia tontteja odottaen itsellensä parempia suhdanteita. Näille samoille toimijoille eivät kelpaa tietyltä alueelta täysin rakennuskelpoiset, valmiiksi luovutettavana olevat tontit, vaan he käyttävät vain niitä tiettyjä uusia, kaikkein kalleimpia alueita, joita nyt räjähdysmäisesti kasvavassa Helsingissä on. Me olemme rakentamassa monta monta suurta uutta asuinalueita, pienen suomalaisen kaupungin kokoista, koska me olemme siirtäneet satamamme ja täten saaneet läheltä keskustaa aivan uutta rakennusmaata merenrannasta, hyvin arvokasta.

Syön, edustaja Honkonen, hattuni, jos nämä rakennuttajat nyt ovat valmiita ottamaan tontteja niiltä alueilta, joilla me kipeästi kaipaaisimme kovanrahan tuotantoa, joilla me kipeästi kaipaaisimme uudenlaista tuotantoa, muuta kuin vain kunnan itsensä tekemää 40 vuoden ARA-tuotantoa. Minä, edustaja Honkonen, todella syön hattuni, jos he tarttuvat näihin tontteihin. Minä väitän, että he seisovat jonossa Kalasatamaan, Jätkäsaareen, Hernesaareen ja 10 vuoden kuluttua ne tontit lyödään täysin lihoiksi. Niin minäkin tekisin, jos minä toimisin samoista motiiveista kuin he.

Jos me ajattelemme, että tällä yritetään houkuttaa myös uusia sijoittajia, tällä yritetään houkuttaa eläkerahastoja mukaan, niin ei eläkerahastolla ole muuta motiivia rahojensa sijoittamiselle kuin saada se tuotto, koska se on velvoitettu toiminnallaan saamaan sen tietyn tuoton. Hehän toimisivat vastoin omia sääntöjensä, jos he pyrkisivät pienempään tuottoon. Eli tämä nimenomaan on tämän esityksen suuri riski, että tämä mahdollistaa edullisilla tonteilla keinottelun, ja kun se, minkä me olemme välimalliksi suunnitelleet, siirtyy kovanrahan tuotannoksi, siinä kohtaa me saatamme olla tilanteessa, että asumisen hinta itse asiassa nousee.

Haluan vielä yhden positiivisen asian esityksestä nostaa. Täydennysrakentaminen on erittäin haastava mutta erittäin tärkeä keino kasvavalle kaupungille. Sillä pystytään tiivistämään kaupunkirakennetta, luomaan uusia asuntoja ja tuomaan uusia asukkaita ja asuntoja sinne, missä on jo infra, missä ovat jo palvelut, mutta se on hyvin hidasta, se täydennysrakentamiskohde on aina suhteellisen pieni, ja niitä on monesti ollut vaikea saada liikkeeseen. Kun minä luen tätä esitystä, niin minä näen, että tämä voi olla houkutteleva juuri täydennysrakentamisen liikkeelle saantiin, ja sitä pidän hyvänä.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

Voitte olla varma, edustaja Heinonen, että teemme seurantaponnen, emme ehkä siinä hengessä kuin te, että vertaisimme Vapaavuoren malliin, mutta teemme kyllä varmasti seurantaponnen siitä, mikä on vaikutus vuokriin.

17.48 Petri Honkonen kesk: Arvoisa puhemies! Nyt, kun edustaja Modig viittasi tähän — en todellakaan teitä vaadi hattuanne syömään, mutta joka tapauksessa — en nyt tässä nopeasti tästä hallituksen esityksestä sitä tarkkaa kohtaa löytänyt, mutta tässähän on sisäänleivottuna se, että jos rakennuttaja luopuu 10 vuoden jälkeen tästä kohteesta, niin sen jälkeen tavallaan se tontilla keinottelu ei ole mahdollista. Se on tässä lakiesityksessä, eli siinä mielessä kyllä pidän kiinni siitä, minkä totesin.

Arvoisa puhemies! Mitä muuten tulee tähän esitykseen, niin kunnillahan on kaavoitusmonopoli, ja aivan samalla tavalla Helsingin kaupungin kuin muidenkin kaupunkien, jotka tässä nyt nimenomaan ovat kohteena ja joissa se suuri asuntopula on, tulee niillä omilla toimenpiteillään — ja se on minun mielestäni edelleenkin mahdollista — ohjata sitä rakentamista myöskin näiden nyt voimassa olevien ja tämänkin jälkeen voimassa olevien ARAn elementtien kautta. Että ei tämä kaikki tästä 10 vuoden korkotukimallista riipu siinä, mihinkä tämä rakentaminen suuntautuu.

Pidän tätä hallitusohjelman tavoitteiden mukaisena toimenpiteenä. Nythän meidän tavoitteenamme on lisätä asuntotuotantoa. Merkittävin, aivan kuten tässä edustaja Heinonen totesi, asuntojen hinnan nostaja on se, että meillä on asuntopula. Ja nyt, kun me saamme lisää asuntotuotantoa, millä on myös kansantalouteen hyviä ja elvyttäviä vaikutuksia, uskon, että myöskin sen kautta asuntojen hinnat tulevat laskemaan täällä pääkaupunkiseudulla niillä alueilla, missä ne kaikista kovimmat ovat. Pidän myös erittäin hyvänä sitä, että täällä eduskunnassa keskustellaan laajasti asuntopolitiikasta, ja nythän esimerkiksi tarkastusvaliokunta on ottanut työkseen selvittää, mistä nämä erittäin korkeat asuntojen hinnat johtuvat. Ne ovat tärkeitä tietoja meille kansanedustajille, ja uskon, että myöskin jatkossa sitten, kun arvioidaan, mitenkä tämä 10 vuoden korkotukimalli on toiminut, ne ovat meille myös siihen jatkokehittämiseen hyviä työkaluja.

17.50 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! En halua missään nimessä idealisoida tätä nykyistä 40 vuoden korkotukimallia enkä täysin tyrmätä hallituksen tekemää ehdotusta uudesta mallista. Voi hyvin olla, että se tarvitaan. Kuitenkin muutama kriittinen huomautus.

Täällä on jo käytetty monta puheenvuoroa, jotka perustelevat sitä epäilyä, että tämä 10 vuoden malli ei näytä olevan tuomassa kohtuuhintaista vuokra-asuntotuotantoa, joka on juuri se asia, mistä on pula. Pidän epäloogisena sitä, että tämä perinteinen malli, jossa rakentaja sitoutuu siihen, että 40 vuoden ajan se asunto pysyy sosiaalisessa vuokra-asuntokäytössä, on rakennuttajayhtiön kannalta kaikilta osin epäedullisempi kuin tämä 10 vuoden malli. 40 vuoden mallissa saa ottaa vain 4 prosentin koron omalle pääomalle; hallitus esittää, että 10 vuoden mallissa saa ottaa 6 prosentin koron. Omavastuukorko on edullisempi 10 vuoden mallissa kuin 40 vuoden mallissa — tosin nykyisellä korkotasolla molemmat ovat ehkä hiukan teoreettisia. Ja sitten todella 10 vuoden mallissa yhtiöllä on oikeus 10 vuoden kuluttua niin sanotusti lyödä lihoiksi. Eli esimerkiksi jos on saanut hyvältä paikalta tontin — kun kunta haluaa vähentää segregoitumista, haluaa varmistaa vuokra-asuntotuotantoa myös niin sanotuille hyvälle alueille — niin sen saa sitten panna lihoiksi, kun tämän perinteisen mallin kohdalla se aikaraja on 40 vuotta.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

Katsoisin, että on ilmeistä, että tätä 40 vuoden mallia pitää uudistaa, mutta pitäisin myös hyvänä, että näiden mallien sisäinen logiikka olisi johdonmukainen.

17.52 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on hyvä keskustelu. Kun sanotaan, että perussy on se, että tarjonta on liian pientä kysyntään nähden, niin oikeastaan perussy tämänhetkiseen tilanteeseen on se, että tämä muutto pääkaupunkiseudulle, osin eräisiin maakuntakeskuksiin, on aivan liian voimakasta. Kun tuhansia ihmisiä muuttaa pääkaupunkiseudun kaupunkeihin, se näkyy myöskin sillä tavalla, että esimerkiksi Vantaan kaupungin budjetti ensi vuonna uhkaa olla 80 miljoonaa alijäämäinen, koska tämä lisää kuntien menoja myöskin hallitsemattomasti. Eli tätä megatrendiä meidän pitäisi voida hillitä, jos me aiomme todella asuntojen hintakehitykseen täällä pääkaupunkiseudulla puuttua — missä meillä alkaa jo olla kupla, kun sijoittajat ovat myöskin täällä liikkeellä.

Todellakin, eduskunnan tarkastusvaliokunta on päättänyt tehdä asuntopolitiikan vaikuttavuudesta tutkimuksen — on tutkimusmääräraha — se on lähdössä vasta liikkeelle, aika laajana. Uskon, että jos sinne mennään riittävän syvälle, niin siitä saadaan tähän meidän keskusteluun sellaisia suosituksia ja toimenpiteitä, joista todella on hyötyä. Tämä lakiesitys, minkä hallitus tähän on tuonut, välimallin rahoituksesta on varmasti hyvä ja tärkeä.

Vielä palaan tähän muuttoliikkeeseen. Se näkyy myöskin sillä tavalla tuolla ihmisiä menettävillä alueilla, että kun ihmiset joutuvat lähtemään, joutuvat työttömäksi — se on paha asia — niin sitten kun pitäisi muuttaa työn perään, kukaan ei osta asuntoa. Joudut kahteen loukkuun, ja se on todella hankalaa. Ja on myöskin niin, että pankit eivät enää myönnä edes rahaa asunnon peruskorjaukseen, koska ne katsovat, että sillä asunnolla ei ole arvoa.

Eli kyllä tämä muuttoliike on niin iso kysymys tämän meidän asumisen taustalla, että siitä pitää myöskin tässä yhteydessä keskustella.

17.54 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! On hyvä, että tässä käydään nyt vähän perusteellisempaa keskustelua.

En myöskään minä missään tapauksessa ole sitä mieltä, että nykyinen pitkä korkotuki, 40 vuoden korkotuki, on paras mahdollinen. Aika on muuttunut siitä, kun se on perustettu, ja se tarvitsee kyllä aivan perusteellista remonttia. Mutta järjestys olisi voinut olla se, että ensin olisi tämä pitkä korkotuki korjattu niin, että se olisi ollut tasapainoisempi ja varmistanut sen, että koko tuon juoksuajan kustannukset ovat järkevästi hallinnassa, ja sitten olisi katsottu, tarvitaanko tällaista toista järjestelmää. Mutta edelleenkin kyseenalaistan sen, onko sellainen tukijärjestelmä, joka ei mene suoraan asukkaalle, oikea tapa hoitaa asiaa tällaisessa tilanteessa, jossa karsimme kaikesta mahdollisesta.

On myös todella hyvä huomata se, että meillä on hyvin erilaisia alueita Suomessa. Meillä on niitä alueita, niin kuin tämä pääkaupunkiseutu, joista me nyt olemme erittäin huolissamme, mutta pitää olla huolissaan myös niistä väestöä luovuttavista alueista, koska siellä tilanteet ovat aivan erilaiset ja siellä myöskin tämä vuokra-asuntotilanne näyttäytyy erilaisena.

Sitten sanon sen vielä tähän, että meiltä poistuu vuoteen 2030 mennessä noin 35 000 aravuokra-asuntoa pääkaupunkiseudulta, ja kun tiedetään, että tämä 6 700, mitä rakennettiin tällä aikaisemmalla välimallilla, poistuu muutaman vuoden kuluttua, ja me rakennamme tulevaisuudessa sellaista asuntotuotantoa, joka säilyy vuokra-asuntotuotannossa vain 10 vuotta, niin me olemme jatkuvasti ongelmissa.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

17.56 **Timo Heinonen kok:** Rouva puhemies! Edustaja Modig antoi ymmärtää, tai pelkäsi, että tämä esitys nostaisi Helsingissä asumisen hintaa. Minun on vaikea ymmärtää, millä tavalla se, että syntyy lisää asuntoja, voisi nostaa yleisesti asumisen hintaa. Ei asuntotuotannon lisääntyminen koskaan nosta asumisen hintaa, vaan nimenomaan krooninen asutuspula, josta meidän pääkaupunkiseutu erityisesti kärsii. Meillä Helsingissä, Vantaalla, Espoossa on pulaa kaikista asunnoista, ja se näkyy kaikessa asumisen hinnassa. Olemme jääneet asuntotarpeesta oikeastaan vuodesta 2008 lähtien, lukuun ottamatta tuota asuntonministeri Vapaavuoren lyhyttä 10 vuoden välimalliaikaa, koko ajan jälkeen, ja tämä on pahentanut sitä tilannetta, ja sen myös edustaja Modig hyvin helsinkiläisenä kansanedustajana tietää.

17.58 **Silvia Modig vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On täysin ymmärrettävää, että edustaja Heinonen ei tunne Helsingin tilannetta. Edustaja Heinonen on Hämeen kansanedustaja ja sen alueen asiantuntija. Meillä ei ole terveet markkinat. Meillä ei ole terveet markkinat asuntotuotannossa eikä rakennusalalla, ja tämän takia se, että me vain lisäämme niitä asuntoja, ei riitä. Se on osa sitä ratkaisua, mutta se ei ole koko totuus. Jos sillä totuudella mennään eteenpäin, niin tämä tilanne ei ratkea. Tämä ongelma on se, että meillä on kilpailu liian harvojen käsissä. Meillä ei ole tervettä kilpailua. Taas joutuu vasemmistolittolainen peräänkuuluttamaan tervettä, aitoa kilpailua. Se on ainoa, mikä tässä tilanteessa auttaisi. Jos esimerkiksi 40 vuoden mallia olisi kehitetty, olisi tuotu vielä joku toinen välimalli, tämä tilanne voisi olla hyvä, mutta tämän jälkeen grynderillä ei ole mitään syytä tehdä mitään muuta kuin sanoa, että minä teen ainoastaan tällä mallilla ja ainoastaan tuohon tontille, ja se ei edesauta sitä ongelmaa, mikä on se suurin Helsingin asuntojen hinnoissa.

17.59 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa ei todellakaan ole, eikä myöskään pääkaupunkiseudulla, puutetta kaikista asunnoista. Olemme kuulleet, että muun muassa Espoossa on tuhat vuokra-asuntoa, mitkä saisi milloin tahansa. Ne ovat vain niin kalliita, että ihmiset eivät voi niitä ottaa. Meiltä poistuu vuosittain 5 000—10 000 vuokra-asuntoa vuokra-asuntokäytöstä. Pitäisi todella pystyä rakentamaan aivan hurjaa vauhtia, että pelkästään sillä, että me saamme ylituotantoa vuokra-asunnoista, saisimme vuokratason alas. Kyllä meillä pitää olla muitakin keinoja, ja tämä välimalli, jota te niin rakastatte ja jolla sitten saatiin se 30 miljoonan tuotto sinne vakuutusyhtiöille, ei kyllä minua erityisemmin innosta.

18.00 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Hyviä puheenvuoroja on käytetty täällä tosi paljon tänään. Edustaja Honkonen mainitsi puheenvuorossaan tarkastusvaliokunnan tekemän päätöksen — olikohan se helmikuussa, kun me päätimme tehdä tutkimuksen asuntopolitiikan vaikuttavuudesta. Tämän tutkimuksen tarkoituksena on todellakin selvittää muun muassa sitä, mitkä ovat sosiaalisen asuntotuotannon ja asumisoikeusjärjestelmän keskeiset ongelmakohdat ja kehittämistarpeet. Tämä on nyt vain yksi asiakohda, minkä nostan esille, mutta tarkoitus on kyllä avata laajasti ja käydä selvitystä ja keskustelua siitä, missä tällä hetkellä mennään.

Helsingin valtuustoryhmä, Markku Saarikangas ja Helena Kantola, todellakin teki valtuustoaloitteen näistä moduuliasunnoista, niin sanotusta konttiasumisesta. Se sai Helsingissä hyvän vastaanoton, ja monet valtuutetut aloitteen allekirjoittivat. Tosiaan myös tein

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

täällä ministeri Tiilikaiselle samasta aiheesta kirjallisen kysymyksen, ja hän oli hyvin kannustava moduuli-, konttiasumiseen ja sen mahdollistamiseen.

Me tarvitsemme ennakkoluulottomia ratkaisuja ja ennakkoluulottomia vaihtoehtoja ratkaisemaan tätä asuntojen niin tilapäistä kuin myös pysyväisluonteista pulaa ja puutetta. Kyllä jokaisella pitää se katto pään päällä olla, ja varmasti sitä keskustelua kohtuuhintaisesta asumisesta, mitä täällä on tänään käyty — edustaja Modig hienosti avasi puheessaan sitä, millä tavalla muun muassa Euroopassa tätä mittarointia tehdään, mikä on se kohtuuhintainen asuminen — jatkossa myös käymme täällä. Mutta tämä hallituksen esitys on yksi askel parantaa vuokra-asumistuotantoa, ja katsotaan, mihinkä tällä esityksellä päästään.

18.02 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Yleisesti asuntojen määrällä on luonnollisesti vaikutusta siihen, mikä on asumisen hinta, ja kun asunnoista on pulaa, niin silloin asumisen hinta myös nousee. Ennen muuta tietysti pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Helsingissä on pulaa pienistä asunnoista, ja toisaalta, jos vain pieniä asuntoja rakennetaan, niin se synnyttää vääränlaista kaupunkirakennetta. Syntyy niin kuin monessa kansainvälisessä, vielä suuremmissa kaupungissa tällaista hotellikaupunkiajattelua, missä ei sitten enää perheitä asukaan, vaan asuu vain yksin asuvia taikka pariskuntia. Sekään ei tietysti ole terveen kaupunkirakenteen tavoite, ja sen takia me tarvitsemme erilaista rakentamista.

Ratkaisuhakuista käsittelyä itse toivon ympäristövaliokuntaan, missä itse sain kaksi vaalikautta olla ja muun muassa käsitellä aikanaan tuota Vapaavuoren ideoimaa 10 vuoden välimallia, mitä nyt tuodaan hieman muutettuna tässä käsittelyssä mukaan.

Olen edustaja Myllerin kanssa samaa mieltä siitä, että Suomessa pitäisi enempi puhua myös muuttotappioalueista ja myös siitä, että meillä on paljon alueita, missä itse asiassa omistusasunnoissa asuminen on tulossa monille pariskunnille mahdottomaksi suurten putkiremonttien, sähköremonttien ja parveke-, ikkuna- ja muiden remonttien myötä. Tämä on sellainen ongelma, mitä tarvitsisi myös jollain tavalla lähteä ratkomaan. Myös pienissä kaupungeissa ja maaseudulla, mitkä myös osittain rakentuvatkin hyvällä tahdilla, pitää näitä ratkaisuja löytää asumisen kohtuuhintaistamiseksi, ja niitä toimenpiteitä on myös hallitukselta tulossa.

18.03 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Meillä on monenlaisia asumisen tarpeita. Tällä hetkellä vain se kaikkein kiireellisin ja eniten ihmisten arkeen vaikuttava asia on asumisen kalleus nimenomaan täällä pääkaupunkiseudulla, mutta toki suhteessa siellä, missä palkkataso on pienempi, myöskin tarvitaan kohtuuhintaisia asumista. On tullut hyvin selvästi esille se, että kaikkialla tarvitaan kohtuuhintaista asumista, eli tätä me emme saa unohtaa. Tällä hetkellä 30 prosentilla suomalaisista asumiskulut ylittävät 40 prosenttia tuloista. Tämä ei varmasti ole kohtuuhintaista.

Sitten me tarvitsemme aitoa asuntopolitiikkaa, aitoa kaupunkipolitiikkaa. Tällä hetkellä lähän meidän asuntopolitiikkamme on hyvin pitkälle alisteista, milloin se on työllisyyspolitiikalle alisteista, milloin se on suhdannepolitiikalle alisteista, mutta olisi äärimmäisen hyvä katsoa, minkälaisia asuntoja me tänne Suomeen tarvitsemme, ketkä niitä asuntoja tarvitsevat ja että se ei ole, niin kuin se tällä hetkellä on hyvin pitkälle, omaisuuden kerryttämistä ja voittojen siirtoa paikasta toiseen. Tässä olisi kyllä todella hyvin paljon meillä miettimistä, miten asunnoista tulisi oikeasti koteja ja miten me tällä tavalla kehittäisimme

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

myöskin suomalaista yhteisöllistä mallia, jossa saisimme sitten elämän siltäkin osalta lutiutumaan paremmin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.

4. Yleisradion hallintoneuvoston kertomus eduskunnalle yhtiön toiminnasta vuonna 2015 Kertomus K 7/2016 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskustelu

18.06 **Kimmo Kivelä ps** (esittelypuheenvuoro): Puhemies! On järjestyksessä kolmas kerta, kun eduskunnan täysistunto käsittelee hallintoneuvoston vuosikertomusta. Vuosittain annettavan kertomuksen perinne alkoi vuodesta 2013. Ajankohta käsitellä Ylen toimintakertomusta on mitä optimaalisin. Viime syksynähän eduskunta käsiteli vuoden 14 kertomusta ja oli siinä mielessä pahasti aikataulullisesti myöhässä. Tätä optimaalisuutta käydä tätä keskustelua juuri nyt lisää erityisesti se, että Ylen ympärillä käytävä keskustelu on tällä hetkellä äärimmäisen vilkasta ja hallitusohjelmaan on kirjattu parlamentaarisen työryhmän perustaminen Ylen julkisen palvelun tehtävää ja rahoitusta käsittelemään. Ja kuten tiedämme, tämä työryhmään on viime vuoden lopulta jo työskennellyt kansanedustaja Arto Satosen puheenjohtolla ja saanut jatkoaikaa kesäkuun loppuun asti.

Kadunmies ymmärrettävästi hyvin usein luulee, että eduskunnan valitsema hallintoneuvosto käsittelee ohjelmapolitiikkaa ja vaikuttaa ohjelmien sisältöihin. Ohjelmapolitiikan ja hallintoneuvoston välillä on kuitenkin palomuuuri, ja ohjelmien sisältö ei kuulu hallintoneuvostolle. Hallintoneuvoston tehtävänä on valita ja vapauttaa vuosittain yhtiön hallitus ja sen puheenjohtaja sekä päättää yhtiön asioista, jotka koskevat toiminnan huomattavaa supistamista tai laajentamista. Edelleen hallintoneuvostolle kuuluu huolehtia ja valvoa julkisen palvelun tehtävien asianmukaisesta suorittamisesta ja myös laatia palveluiden ja toimintojen ennakoarviointi suhteessa julkiseen palveluun ja viestintämarkkinoiden kokonaisuuteen sekä suhteessa siihen, vastaavatko ne yhteiskunnan demokraattisiin, sosiaalisiin ja kulttuurisiin tarpeisiin. Edelleen hallintoneuvostolle kuuluu päättää talouden ja toiminnan suuntaviivoista, hyväksyä ja tarkastaa hallituksen toimintakertomus, valvoa yhtiön hallintoa ja antaa lausunto yhtiökokoukselle tilintarkastuskertomuksesta — ja tietenkin sitten tämä nyt käsillä oleva hallintoneuvoston kertomus.

Puhemies! Yle, niin kuin on todettu, on julkisen palvelun yhtiö. Julkinen palvelu on laaja, yhteiskuntaa monin tavoin rakentava palvelu. Tämä julkinen palvelu, jota Yle harjoittaa, vahvistaa myös kansalaisten yhdenvertaisuutta. Tämä on koko julkisen palvelun perusajatus, ja se on kirjattu myös moniin eurooppalaisiin asiakirjoihin. Kansalaisten yhdenvertaisuutta rakentava julkinen palvelu edellyttää lähtökohtaisesti kolmea perustavoitetta:

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

Ensinnäkin julkisen palvelun on saavutettava riittävä kattavuus väestöllisesti ja maantieteellisesti. Julkisen palvelun pitää olla sisällöllisesti ja julkaisullisesti monipuolista. Lisäksi yleisön tulee kokea julkinen palvelu luotettavaksi ja uskottavaksi mediatoimijaksi. Näiden kolmen ehdon — kattavuuden, monipuolisuuden ja luotettavuuden — on täyttyvä riittävässä määrin, jotta julkisen palvelun yhtiö voi onnistuneesti toteuttaa mitään sille annettua tehtävää. Tämä on edellytys niin suuremmille, koko yhteiskunnan ja kulttuurin kattaville tehtäville kuin kohdennettummille erityistehtäville tai erityisryhmien palveluille. Nämä lähtökohdat ovat myös edellytys Euroopan yleisradioyhtiöiden liiton Eburn jäsenyydelle. Ylehan on EBU:n jäsen, ja EBUhan on kaikelle kansalle tuttu ainakin suomalaisille valitettavan usein surullisiksi muodostuvista Eurovision laulukilpailuista.

Perusedellytysten täytyminen alkaa kattavuudesta. Maantieteellisesti Ylen palvelut kattavat koko maan niin yhtäläisin ehdoin kuin se käytännössä on yhtäältä järkevää tai mahdollista. Suomessa jakelupeittovelvoitteet ovat tiukemmat kuin missään muualla Pohjoismaissa tai Britanniassa.

Myös verkkopalvelut ovat yleisön saatavilla tasavertaisemmin kuin useimmissa verrokimaissa johtuen Suomen verraten hyvistä tietoliikenneverkoista. Tältä osin Yle siis täyttää kattavuutta koskevan perusehdon kansainvälisestikin vertaillen erinomaisen hyvin.

Yle ei pyri markkinajohtajuuteen, vaan yhtiön päämääränä on tavoittaa mahdollisimman moni suomalainen edes jollain sisällöllä. Viime vuonna Yle tavoitti palveluillaan päivittäin 72 prosenttia ja vuositasolla käytännössä kaikki suomalaiset. Ylen päivittäinen tavoitavuus on samaa luokkaa kuin pohjoismaisilla sisaryhtiöillä. Pohjolan luvut ovat Euroopan korkeimpia.

Liikenneministeriö tekee vuosittain tutkimuksen suomalaisten televisiokanavien sisällöllisestä monipuolisuudesta. Tämä tutkimus osoittaa, että suomalaiset tv-kanavat ylipäättään ja Ylen tv-kanavat erityisesti tarjoavat kansalaisille monipuolista sisältöä. Ylen tv-kanavien erityispiirre on, että parhaaseen katseluaikaan tarjotaan vahvaa journalismia, uutis-, ajankohtais- ja asiaohjelmia. Tämä poikkeaa useista vertailumaista, joiden yleisradioyhtiöidenkin prime time -tarjonnassa korostuvat viihde, elokuvat ja draama.

Luotettavuus on Ylen kolmas kivijalka. Ylen tavaramerkki, Yle-brändi, koetaan mitausten mukaan suomalaisten keskuudessa luotettavaksi. Viime vuonna tehdyn Ylen arvo suomalaisille -tutkimuksen mukaan 77 prosenttia luottaa Yleen erittäin paljon tai melko paljon. Yle Uutiset on mitausten mukaan viime vuonna peräti nostanut luotettavuusindeksiään. Uutisarvostuksia selvittävässä tutkimuksessa 92 prosenttia suomalaisista ilmoitti luottavansa Ylen uutisiin vähintään melko paljon, puolet suomalaisista erittäin paljon. Lisäksi puolet suomalaisista piti jotakin Ylen uutispalvelua tärkeimpänä uutislähteenään. Erityisesti Ylen tv-uutisten asema vahvistui edellisvuodesta. Vaikka verkkomedioiden käyttö lisääntyykin, oli Ylen tv-uutiset viime vuonna tärkein uutislähde 37 prosentille suomalaisista. Suomalaiset kokevat siis varsin laajasti, että Ylen viestintään ja sisältöihin voidaan luottaa. Näin pitää ollakin. Tämä on yksi tärkeimpiä Yleen kohdistettuja odotuksia kansalaisten taholla.

Yhteenvedona voidaan siis sanoa, että Yle suoriutui julkisen palvelun perusedellytyksistä eli kattavuudesta, monipuolisuudesta ja luotettavuudesta hyvin. Lisäksi on sanottava, että maissa, joissa on vahva ja hyvin organisoitu yleisradiotoiminta, sananvapaus ja media-kentän monipuolisuus pääsääntöisesti toteutuvat hyvin.

Mutta sitten muutama sana Ylen viime vuoden tarjonnasta, käsittelemmähän nimenomaan Ylen hallintoneuvoston toimintakertomusta viime vuodelta.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

Television ja radion asema on pysynyt yhä melko vakaana. Ylen tv-kanavat tavoittivat 57 prosenttia yli 4-vuotiaista suomalaisista ja radio 40 prosenttia. Ylen TV1 on yhä suosituin tv-kanava ja Radio Suomi kuunnelluin radiokanava. Yle Areena taas pitää paikkansa Suomen arvostetuimpana verkkobrändinä. Verkkopalveillaan Yle tavoitti päivittäin keskimäärin 18 prosenttia yli 15-vuotiaista. Eniten suomalaiset käyttävät kansainvälisten verkkopalveluiden, kuten Googlen ja Facebookin, sekä kotimaisten iltapäivälehtien verkkosivustoja.

Ylen tarjonnan suurimpia panostuksia viime vuonna olivat eduskuntavaalit. Poliitiikan sisältöjä tehtiin radioon, televisioon ja verkkoon uusin ja vanhoihin tavoin. Erityisesti eduskuntavaaliehtokkaat suomeksi, ruotsiksi ja saameksi esitellyt Vaaligalleria herätti kansainvälistäkin kiinnostusta ja kiitosta. Sibeliuksen 150-vuotisjuhlan ohjelmisto sekä uusi kotimainen draama herättivät myös kansainvälistä kiinnostusta.

Ylen alueellinen palvelu ja kattavuus paranivat viime vuonna, kun alueelliset tv- ja radiolähetykset saivat lisää lähetysaikaa. Yle aloitti alueelliset tv-uutiset Lapissa ja Pirkanmaalla, mikä nosti suomenkielisten alue-tv-uutislähetysten määrän kymmeneen.

Erityisryhmien palvelut ovat julkisen palvelun ydintä. Yle paransi palvelujen esteettömyyttä viime vuonna tekemällä lisää viittomakielistä ohjelmaa kuuroille. Uutis- ja urheilusivusto teki parannuksia näkövammaisia ajatellen, ja selkouutiset tuotiin myös televisioon.

Yle lisäsi ohjelmahankintoja kotimaisilta tuotantoyhtiöiltä, ja aivan erityisesti satsattiin laatuun ja kansainvälistymiseen. Samalla on huomioitava, että valmiiden ohjelmien lisäksi Yle ostaa luovalta ja digitaaliselta alalta paljon erilaista työtä, maksaa tekijänoikeusmaksuja luovan alan työntekijöille, ostaa erilaisia tuotantopalveluja ja osallistuu vahvasti tuotekehitykseen niin sisällöissä kuin uusissa palveluissa, mikä hyödyttää monenlaisten alojen toimijoita, ja sillä on luonnollisesti myös merkittävä työllistävä vaikutus.

Vahva digitaalisen ja luovan alan veturin rooli onkin yksi Ylen tehtävä. Digitaalinen mediamurros ei tästä laannu, vaan muutos jatkuu vahvana. Ylen tehtävä on ottaa riskejä, viedä tuotekehitystä eteenpäin ja huolehtia siitä, että suomalaisten mahdollisuus seurata maailman tapahtumia, osallistua keskusteluun, oppia, sivistyä ja viihtyä säilyy laadukkaana myös muuttuvien medioiden maailmassa.

18.19 Arja Juvonen ps: Arvoisa puhemies! Hallintoneuvoston puheenjohtaja Kimmo Kivelän puheenvuorosta kävikin jo ilmi kaikki se, mitä tämä kertomus sisältää. Nostan muutamia asioita tässä esille. Kiitän Kimmo Kivelää puheenvuorosta.

77 prosenttia suomalaisista kertomuksen mukaan luottaa Yleen erittäin paljon tai melko paljon, ja se on iso osa ihmisiä. Pidän itse hyvänä, että kertomuksessa nostetaan esille erityisesti nämä erityisryhmät, ja kuten puheenjohtaja mainitsikin, viittomakieliset tv-uutiset ja Yle Uutiset selkosuomeksi ovat niitä, joita myös on parannettu, ja ilmeisesti tämä on ollut aiempien linjausten mukaista. On tehty siis lisää viittomakielisiä ohjelmia ja parannettu uutis- ja urheilusivuston käytettävyyttä muun muassa näkövammaisille. Myös monia käyttäjäryhmiä palvelevat selkouutiset laajeni radion ja verkon lisäksi televisioon.

Ohjelmasisältö ei kuulu hallintoneuvostolle, mutta nostalgisia sarjojahan ihmiset kaipaavat ja varsinkin ne, jotka ovat siellä television ääressä melkein sen koko pitkän päivän, ja niitä ihmisiähän on. Ikääntyneiden ihmisten päivät muun muassa hoivalaitoksissa koostuvat siitä, että aamulla televisio tai radio avataan ja sitä seurataan pitkin päivää. Se on se ainoa ikkuna sinne ulkomaailmaan, mitä ulkomaailmassa tapahtuu. Perinteet kunnioittavat

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

jo, että Yle on siellä kanava, joka pyörii, ja ikääntyneet ihmiset tykkäävät seurata siellä niin uutisia kuin myös näitä erilaisia sarjoja. Yle Arenahan on todella hyvä verkkoareena, ja jos jotakin parannettavaa siihen voisi sanoa, niin se on se, että ehkä jos hieman helpommin löydettäviksi saisi nämä ohjelmat sieltä Yle Areenan sivustolta, niin ne olisivat sitten vielä paremmin sieltä saatavissa.

Tämä hallintoneuvoston kertomus on hyvä läpileikkaus, ja sitä on hyvin mukava lukea.

18.22 **Olli Immonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Tämä Yleisradion hallintoneuvoston kertomus eduskunnalle yhtiön toiminnasta vuonna 2015 on kokonaisuudessaan ihan hyvin laadittu, ja siitä saa melko hyvän kokonaiskuvan Ylen toiminnasta viime vuodelta. Toimin itsekin tällä hetkellä tuoreena Yleisradion hallintoneuvoston jäsenenä, ja siitäkin näkövinkkelistä tähän vuosikertomukseen on ollut ihan mielenkiintoista tutustua.

Mutta suurin asia, mikä minua itseäni henkilökohtaisesti ja monia muita kansalaisia Ylen toiminnassa ja siinä Ylen suuressa linjassa tällä hetkellä häiritsee, on se, että Yle ei kaikin puolin valitettavasti täyty sille kuuluvaa tehtävää tasapuolisesta, neutraalista ja koko kansaa palvelevasta tiedonvälityksestä. Kaiken saamani kansalaispalautteen ja omien kokemusteni valossa tässä vuosikertomuksessa maalailtaan liian ruusuista kuvaa Ylestä ja kansan tyytyväisyydestä Ylen toimintaa kohtaan.

Yleisradion toiminta on ollut viime vuosina hyvin vahvasti monikulttuurisuutta painotavaa, kuten esimerkiksi viime vuotta käsittelevän kertomuksen kohdasta 3.4 voidaan havaita. Kyseisessä kohdassa muun muassa todetaan: "Lastenohjelmissa monikulttuurisuus on määritelty erityiseksi ohjelman teossa huomioitavaksi näkökulmaksi." Tällainen tietyn poliittisen ideologian eli monikulttuurisuuden korostaminen Ylen tiedonvälityksessä juontaa tietysti osittain juurensa nykyisestä Yleä koskevasta lainsäädännöstä, jossa Ylen tehtäväksi on linjattu edistää monikulttuurisuutta. Minun mielestäni tällainen ideologinen pakko-syöttö, arvoisa puhemies, on yksiselitteisesti väärin.

Yleisradion tulevaisuus näyttää tämän vuosikertomuksen perusteella myös siinä mielessä huolestuttavalta, että monikulttuurisuuden kuvaamista pelkästään positiivisena ilmiönä halutaan yhä lisätä siten, että erilaisten etnisten vähemmistöjen edustajia aiotaan nostaa jatkossa ohjelmien tekijöiksi, osallistujiksi ja asiantuntijoiksi aiempaa enemmän. Henkilökohtaisesti toivon todella, ettei Yle lähde valitsemaan ohjelmantekijöitä ja ohjelmiin osallistujia etnisen taustan perusteella. On nimittäin rasismia valita toimittajia tai asiantuntija-haastateltavia ohjelmiin etnisin perustein. Siksi toivonkin, että tämä vuosikertomuksen kirjaus on jonkinlainen lipsahdus ja että tekijät valitaan tehtäviin nimenomaan pätevyyden perusteella. Lisäksi etninen jaottelu luo helposti kuilun kantaväestön ja etnisten vähemmistöjen välille eikä Ylen tavoitteiden mukaisesti tuo erilaisia ihmisiä lähemmäksi toisiaan.

Ylen toimintaa tarkasteltaessa täytyy myös kiinnittää huomiota siihen, miten Yle kohtelee — ja tällä hetkellä valitettavasti eriarvoistaa — poliittisia toimijoita uutisoinnissaan. Tämä käy ilmi esimerkiksi Ylen nostaessa uutisiin ja yleisen paheksunnan kohteeksi nimenomaan perussuomalaisia poliitikkoja ja heidän sanomisiaan. Tämä asia aidosti ihmetyttää kansalaisia, koska myös muiden puolueiden vaikuttavissa asemissa olevat poliitikot ovat todistettavasti tuoneet julki vähintään yhtä kyseenalaisia kannanottoja, mutta tapaukset ovat kuitenkin jääneet Ylessä kokonaan huomiotta. Tästä minulla löytyy useita esimerkkitapauksia, jos joku haluaa tietää asiasta enemmän.

Arvoisa puhemies! Yleisesti länsimaiseen journalistiseen näkemykseen sisältyy ajatus, että kansalaisilla on oltava oikeus vapaaseen ja laaja-alaiseen tiedonsaantiin. Tämän peri-

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

aatteen on toteuduttava myös silloin, kun välitettävä tieto on ristiriidassa tietoa välittävän toimittajan henkilökohtaisten näkemysten ja asenteiden kanssa. Valitettavasti myös osa länsimaisista toimittajista sortuu tarkoituksenmukaiseen tiedonvälitykseen.

On selvää, että Ylen uskottavuus tiedonvälittäjänä kärsii puolueellisen tiedonvälityksen seurauksena. Yle ei saa syöttää kansalle ideologisesti väritettyä uutisointia ja ohjelmatarjontaa, vaan tiedonvälityksen tulee olla mahdollisimman tasapuolista, neutraalia, objektiivista, puolueetonta, useita eri näkökulmia huomioon ottavaa ja näin koko kansaa palvelevaa.

Arvoisa puhemies! Toivon, että nyt tämä Ylen tulevaisuuden toimintaa pohtiva parlamentaarinen työryhmä ottaa nämä edellä esittämäni näkökulmat huomioon, ja itse asiassa olen kuullut, että näin on myös tapahtunut. Toivon todella, että Ylen toiminnassa saadaan muutos aikaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Otetaan pieni debatti.

18.27 **Ilkka Kantola sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Immosen puheenvuoro on historiallinen. Juuri noin vahvoja puheenvuoroja, joissa Yleisradion omistajataho eduskunta ottaa kantaa Yleisradion ohjelmasisältöihin, ei ole täällä eduskunnassa tietääkseni aikaisemmin kuultu. (Olli Immonen: Suuri kunnia!)

Hallintoneuvoston puheenjohtaja, edustaja Kivelä mielestäni linjasi arvokkaalla ja hyvällä, Yleisradion hallintoneuvoston perinteitä vastaavalla tavalla sitä, millä tavalla on palomuri — tätä sanaahan edustaja Kivelä käytti — olemassa Yleisradion ohjelmatoiminnan sisältöjen ja eduskunnan eli hallintoneuvoston välillä.

On tärkeätä, että Yleisradiolla on journalistinen vapaus määritellä ohjelmasisältönsä ja sillä tavalla tuottaa juuri sitä monipuolista sisältöä, mitä edustaja Immonenkin tässä peräänkuulutti. Moniarvoisuus minun tulkintani mukaan tarkoittaa juuri sitä, että me tarjoamme monipuolisia sisältöjä, ja Yleisradio mahdollistaa sen ja tuo hyvin monipuolisesti erilaisia kulttuureja esiin eikä niin, että sinne juntataan jokin yksittäinen, (Puhemies koputtaa) esimerkiksi moniarvoisuuden vastainen, ideologia.

18.28 **Silvia Modig vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän monikulttuurisuuden pelkoon haluaisin todeta, että minusta on hieman erikoista, että juuri perussuomalaiset kaikkein eniten kritisoivat ja sanovat, että Yle on puolueellinen ja poliittisesti motivoitunut eli ei-riippumaton, ja eniten juuri perussuomalaiset kertovat, millaista ohjelmasisältöä Yleisradion pitäisi tehdä. Joko halutaan riippumaton Yle tai sitten ei. Koettakaa päättää. Toivon, että minun Yleisradioni on monikulttuurinen, koska Suomi on monikulttuurinen. Se on ollut sitä paljon ennen kuin se pakolaisvirta, joka meillä nyt on käsillä, on tänne saapunut. Meillä on ollut tataariväestö, meillä on ollut saamelaiset, meillä on ollut suomenruotsalainen väestö, meillä on ollut juutalaisväestö — me olemme aidosti monikulttuurinen kansa. Ja minä toivon, että Ylen kuvastossa näkyy meidän moninaisuutemme ja koko se kulttuurien kirjo, joka Suomeen kuuluu.

18.29 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kantola ei nyt ihan ollut asian ytimessä. Immonen ei käsitykseni mukaan ottanut kantaa sisältöön vaan otti kantaa linjaan, siihen linjaan, millä sitä sisältöä tuotetaan. Ja se linja ja siihen kannanottaminen kylläkin kuuluu hallintoneuvostolle tehtävänmäärityksen mukaisesti — mitä

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

siellä on demokraattista tiedonvälitystä ja tasapuolisuutta ja muuta. Jos siinä linjassa on ongelmaa, silloin hallintoneuvoston kuuluu ottaa kantaa.

Mitä tulee monikulttuurisuuteen, niin monikulttuurisuus voidaan mieltää monilla tavoilla. Ja tämä, mitä edustaja Modig esitti, on se tyypillinen argumentointivirhe, mihin vedotaan, että voidaan johtaa keskustelu siihen toiseen tulkintaan eli siihen, mitä on monikulttuurisuus tai monikulturismi. Ei se, että monia kulttuureita on ollut Suomessa vuosisatoja, ole sama asia kuin tämä tämänpäiväinen monikulttuurisuusideologia, josta tässä nyt puhutaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Zyskovicz. (Ben Zyskovicz: Arvoisa puhemies! En ole pyytänyt puheenvuoroa.) — Havaitsin, että edustaja Zyskovicz suoristi vartalonsa, (Naurua) mutta se ei ollut mainitussa tarkoituksessa, mistä syystä edustaja Meri.

18.31 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Me olemme Zyskoviczin kanssa melko lailla samannäköisiä, joten pidän tässä osittain hänen puolestaan puheenvuoroa, mutta hän ei vastaa sisällöstä.

Minun täytyy edustaja Kantolalle sanoa, että olen täällä joskus kuullut näissä eri valio-kuntakeskusteluissa, että ei ole ollut tapana puuttua tämäntyyppisiin asioihin. Kansa on valinnut tänne nyt aika paljon uusia kansanedustajia, ja perussuomalaiset on kuitenkin eduskunnan toiseksi suurin puolue. Meillä voi olla vähän raikkaita ja uudenlaisia argumentteja. Olemme kuitenkin toimineet täällä aina asiallisesti, emme käytä epämääräistä kieltä. Minun mielestäni meilläkin on oikeus puhua.

Ja toisekseen olen sitä mieltä, että ei kai meillä voi olla niin, että Yleisradion yleinen linja on sellainen, mistä me emme saisi täällä ollenkaan keskustella. Kaikesta täytyy voida yhteiskunnassa keskustella, erityisesti kansanedustajalaitoksessa.

18.32 **Olli-Poika Parviainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä esimerkiksi edustaja Immoselle voin todeta, että mielestäni olette hyvinkin väärässä mutta minä kunnioitan teidän oikeuttanne olla sitä mieltä kuin te olette. Minusta sekin on ihan oikein, että on tarpeen käydä myös kriittistä keskustelua, jos siltä tuntuu. Se on ihan ok minun mielestäni. Ja Yle ei mielestäni ole sikäli jalustalla, että siitäkin sopii keskustella.

Mutta jos puhumme monikulttuurisuudesta ja monokulttuurisuudesta, niin olen samaa mieltä kuin edustaja Modig: Suomi on monikulttuurinen, Suomi ei ole itse asiassa koskaan ollut monokulttuurinen. Esimerkiksi mekin täällä, kaksi etnisesti kantaväestön edustajaa, keskustelemme nyt asioista, joista olemme hyvinkin eri mieltä. Täällä on laaja yhteiskunnallinen keskustelu eri asioista riippumatta siitä, mikä meidän taustamme on tai jotakin muuta. Se, että Yle tukee monikulttuurisuutta toiminnassaan ja pyrkii sitä tuomaan esiin, on mielestäni kohtuullista, koska se on osa Suomea.

18.33 **Vesa-Matti Saarakkala ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Mielestäni edustaja Immonen käytti hyvän ja ansiokkaan puheenvuoron, ja näen sen itse Ylen puolustamisena, että keskustellaan Ylestä myös kriittisesti. Immonen ei kyseenalaista mitenkään sitä, ettemmekö me tarvitsisi Yleisradiota, vaan hän peräänkuulutti nimenomaan tätä linjaa. Kyllä me kaikki tiedämme, kun katselemme ja kuuntelemme Ylen ohjelmia, puheohjelmia, että ne ovat varsin liberaalissävyytteisiä. Sieltä ei löydy juurikaan konservatiiv-

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

visia yhteiskunnallisia mielipiteitä edustavia henkilöitä, vaan pääsääntöisesti nämä vaki-
esiintyjät ja -kommentaattorit näissä ohjelmissa — nämä ohjelman tekijät siis — edustavat
liberaaleja mielipiteitä, ja se näkyy ja kuuluu siinä viikoittain useamman kerran. Ja kuten
tiedämme, propagandassahan toistaminen on se keskeinen elementti, ja pakko olla kyllä
kriittinen. Jos te löydätte jonkun (Puhemies koputtaa) konservatiivisen mielipiteen esittä-
jän sieltä, niin ilmoittakaa.

18.34 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Mikä-
li yksittäiset toimittajat tekisivät jotain sellaista, jonka joku tulkitsee jonkinlaiseksi "vää-
ränlaiseksi" väärässä paikassa kannan ottamiseksi, niin se on sitten Julkisen sanan neuvos-
ton asia sellaista arvioida, jos toimittajat jollain tavalla ylittävät valtuuksiaan. Mutta meillä
on riippumaton media Suomessa, ja se on tärkeää, että me pidämme sen riippumattomana.

Itse kyllä olen sitä mieltä, että Yleisradiolta löytyy hyvin monenlaista sisältöä. On mon-
ta asiaa, joista olen itse Yleisradion kanssa eri mieltä silloin, kun Yle ottaa kantaa. Mutta
minä korostan, että Yle ei ole organisaatio, jonka tehtävä on ottaa kantaa. Se on organisaat-
io, jonka tehtävä on viestiä. Se täyttää kansallista lakisääteistä velvoitettaan. Mutta silloin
kun otetaan kantaa, niin se liittyy johonkin ohjelmaan, jossa on tarkoitus esimerkiksi tuoda
erilaisia kantoja esiin. Ja korostan: silloin Yleisradio instituutiona ei ota kantaa, vaan esi-
merkiksi keskusteluohjelmassa ne henkilöt, jotka keskustelevat.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, myönnän vielä täs-
sä debatin osassa puheenvuorot edustajille Kantola ja Modig, ja mikäli edustaja Immonen
haluaa keskustelun avaajana vielä vastauspuheenvuoron, niin myönnän sen myöskin hä-
nelle.

18.35 Ilkka Kantola sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Meri, edus-
taja Immonen, kun käytin puheenvuoron, jossa kommentoin edustaja Immosen puhetta, en
tarkoittanut sanoa sitä, etteikö täällä kaikilla olisi puhevapaus. En tietääkseni sanonut mi-
tään sellaista. Sanoin vain, että ensimmäisen kerran kuulen tämäntyyppistä puhetta, ja to-
tesin vain, että näin on tilanne. Arvostan sitä, että täällä kritisoidaan Yleisradiota. Se ja eri-
laisten mielipiteiden esittäminen kuuluu tähän instituutioon. Olkoon meillä puhevapaus, ja
olen valmis sitä puhevapautta myös puolustamaan.

Mitä tulee termeihin "monikulttuurisuus" ja "monikulturismi", jotka termit täällä esiin-
tyivät keskustelussa, niin yleisradiolaissa ei ole säädetty eikä Yleisradion tehtäväksi ole
määritelty monikulturismin edistämistä, mitä se sitten lieneekään. Kun olin aikaisemmin
Yleisradion hallintoneuvoston puheenjohtaja viime kaudella, niin sain hyvin paljon palau-
tetta kansalaisilta, myös minä: milloin syytettiin siitä, että Yleisradio on täysin kokoomuk-
sen hallussa ja sen johtamaa propagandaa sieltä tulee, milloin syytettiin siitä, että se on täy-
sin demarien hallussa ja sieltä tulee punaista propagandaa, ja kaikkea tältä väliltä. Kyllä me
saamme kuulla erilaisia mielipiteitä siitä ja arvioita, kenen hallussa ja kenen poliittisessa
ohjauksessa Yleisradio on. Juuri sen takia on tärkeätä se, mitä edustaja Kivelä, hallintoneu-
voston puheenjohtaja, (Puhemies koputtaa) sanoi...

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt vastauspuheenvuoro, edustaja
Modig. — Anteeksi, että jouduin tulemaan päälle. Silloin, kun ylittyi aika merkittävästi,
on pakko tehdä se.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

18.36 **Silvia Modig vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Saarakkala peräänkuulutti esimerkkejä siitä, mikä olisi konservatiivista kommentointia Ylellä. Minä en osaa määritellä toisen puolesta, mikä on konservatiivista ja mikä ei. Uskoisin, että on ihmisiä, jotka kokevat olevansa konservatiivisia ja jotka kuitenkin voivat ajatella hyvin eri tavalla asioista. Yritän hakea esimerkkiä semmoisista kysymyksistä, mitkä ehkä itselläni liittyvät arvoihin, jotka minä ja edustaja Saarakkala olemme yhteisen työkaveruutemme aikana nähneet toisin, ja minulle tulee mieleen tasa-arvoinen avioliittolaki. Minä koen sen hyvin konservatiiviseksi, että Yleisradio ei suostunut puhumaan tasa-arvoisesta avioliittolaista vaan sitkeästi loppuun asti puhui sukupuolineutraalista avioliittolaista. Että kyllä meillä kaikilla varmasti on omat näkemyksemme sanoista, kaiuista, konnotaatioista ja muusta, mutta kyllä minä väittäisin, että Yle on hyvin moniääninen ja puhuu meidän kaikkien suulla. Jos me kerran kaikki olemme joskus ärsyyntyneet myös jostakin, mitä Yleisradio sanoo, se jo kertonee siitä.

18.38 **Olli Immonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun mielestäni on ainakin tärkeää, että me käymme täällä keskustelua siitä, mikä sen Yleisradion ison linjan tulisi olla. Siis minun mielestäni keskustelu on tärkeää, ja aion sitä aivan varmasti jatkosakin käydä.

Minua ei lainkaan kyllä yllätä se, että nämä monikulttuurisuutta puolustavat näkemykset tulevat nyt nimenomaan sieltä vasemmalta laidalta. Tämä Yleisradion monikulttuurisuusagenda palvelee nimenomaan teidän poliittisia ja ideologisia päämääriänne. Nyt on puolusteltu tätä monikulttuurisuusagendaa sillä, että monikulttuurisuus on Suomessa vallitseva asiantila. No, miten te näette, kun sanotaan sosialistisissa maissa, että sosialismi on se vallitseva tila ja sillä linjalla pitää mennä? Tämä on tietysti tätä, miten asiat haluaa nähdä.

Itse peräänkuulutan sitä, että kyllä Ylen tiedonvälityksen ja ohjelmatarjonnan tulee olla neutraalia, objektiivista, ei ajaa mitään tiettyä ideologiaa, kuten monikulturismia tässä tapauksessa. (Puhemies koputtaa) Monikulturismilla tarkoitan sitä, että edistetään massamaahanmuuttoa (Puhemies: Kiitoksia, edustaja, teille varattu aika on päättynyt!) ja puhutaan monikulttuurisuudesta pelkästään positiiviseen sävyyn.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt siirrymme varsinaiseen puhujalistan.

18.39 **Olli-Poika Parviainen vihr:** Arvoisa herra puhemies! En ole Ylen hallintoneuvoston jäsen, mutta käytän tämän tilanteen hyväkseni, koska täällä on mahdollisuus keskustella meille kaikille selvästi merkityksellisen ja tärkeän Yleisradion asioista.

Nyt esittelystä kertomuksestakin käy hyvin ilmi se laaja muutos, minkä digitalisaatio on tuonut viestintä- ja sisältöaloille ja Yleisradioonkin. Esimerkiksi ihmisten mediankäyttötottumusten murros ja alustatalous haastavat voimakkaasti koko mediaa. Erityisen voimakkaasti tämä ilmiö näkyy kaupallisten medioiden puolella. Ylekin on osaltaan vastannut näihin muutoshasteisiin sekä esimerkiksi tiukentuneeseen taloustilanteeseen uudistamalla toimintaansa, keskittämällä esimerkiksi alueuutisensa ja tuottamalla uusia verkkomediasisältöjä ja tekemällä entistä laajemmin yritysyritysteistyötä.

Riippumaton yleisradiolaitos täyttää paitsi kansallisesti tärkeitä lakisäätteisiä tehtäviään myös tasapainottaa markkinoita, mahdollistaa tarpeelliset ei-kaupalliset sisällöt, joita ei

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

muuten olisi välttämättä saatavilla, varmistaa yhteiskunnan eheyden kannalta tärkeän erityisryhmien huomioinnin ja turvaa omalta osaltaan myös riippumatonta mediakenttää ja monipuolista ja mahdollisimman neutraalia tiedonvälitystä.

Yleisradio onkin myös tärkeä demokratian edistäjä ja turvaaja. Tähän on kiinnitetty viime aikoina huomiota koko Euroopassa, jossa keskustellaan laajasti median riippumattomuudesta ja vapaudesta — tai joissakin tapauksissa tämän vapauden heikkenemisestä ja poliittisen kontrollin kasvamisesta. Esimerkit maista, joissa median riippumattomuutta ja tilaa on kavennettu, ovat huolestuttavia. On Suomen etu, että Suomessa toimii riittävästi resursoitu Yleisradio. Tämä toivottavasti muistetaan, kun Ylen tehtäviä ja asemaa pohditaan parhaillaan parlamentarisessa työryhmässä.

Ylen rinnalle tarvitaan tietenkin jatkossakin myös monipuolinen kenttä erilaisia ja eri kokoisia kaupallisia medioita, joiden riittäviä toimintaedellytyksiä olisi myös edistettävä. Jos haluamme media-alan osaamisestamme myös nykyistä enemmän vientimenestystä, on media-alan toimintaedellytyksiä kehitettävä reippaasti nykyisestä. Eri tavoin toimivat mediat täydentävät toisiaan siinä missä eri mediamuodotkin. Olennaista on, että se suomalainen mediamaisema, josta me päivittäisen mediamme haemme, pysyy monipuolisena.

Yle voikin toimia myös strategisena työkaluna ja mahdollistajana. Kohdentamalla esimerkiksi palvelutilauksia erilaisille yrityksille se voi vahvistaa alueiden elinvoimaisuutta ja tukea yrittäjyyttä. Oli kyse sitten indie-tuotantojen tekijöistä, elokuvista, sarjojen tuotannoista, pienten animaatiostudioiden tilauksista tai verkon sisällöntuotannosta, maastamme löytyvää osaamista kannattaisi hyödyntää nykyistä laajemmin. Yrityksemme tarvitsevat myös näyttöjä taidoistaan.

Hyvä esimerkki tällaisesta mahdollistamisesta on Tampereen Mediapoliksessa Ylen, ammattikorkeakoulun ja yksityisten tuotantoyhtiöiden välinen yhteistyö eri tasoilla myös sisällöntuotannossa. Luonnollisesti myös monipuolista Yleisradion omaa tuotantoa tarvitaan nyt ja jatkossakin. Yle voikin toimia myös fasilitaattorina ja koollekutsujana, jos me haluaisimme esimerkiksi lähteä rakentamaan vaikkapa laajempaa kansallista sisältöalustaa eri toimijoille. Tätä kannattaa ainakin harkita. Tällä hetkellä kaikki sisältöalustat, joita käytämme, ovat hyvin pitkälti ulkomaisten suuryhtiöiden hallinnassa. Hallintoneuvosto on mielestäni luonteva paikka käydä keskustelua myös näistä kysymyksistä. Sen aseman vahvistaminen voi olla tarpeen, kunhan politiikka ei lähde sorkkimaan Ylen varsinaisia sisältöjä eikä vaaranna median riippumattomuutta ja kaikkien yhdenvertaisuutta.

Ja viitaten täällä salissa äsken käytyyn monikulttuurisuusvelvoitekeskusteluun liittyen Yleisradioon toistan kommenttini siitä, että minun Yleni on monikulttuurinen, koska Suomi on monikulttuurinen, mutta journalismi olkoon riippumatonta.

18.43 Silvia Modig vas: Arvoisa herra puhemies! Koko mediakenttä on tällä hetkellä murroksessa. Digitalisaatio on mullistanut kentän kokonaisuudessaan, ja se on myös muuttanut monien toimijoiden ansaintalogiikkaa. Printtimedia on minun mielestäni tiensä päässä, ja haikailu aikaan, jolloin printti myy samalla tavalla ja samalla ansaintalogiikalla kuin aiemmin, on mielestäni turhaa. Se juna meni jo.

Mutta se, että kaupallinen media ei ole kyennyt kehittämään toimintaansa vastaamaan uuden digitaalisen median haasteita, ei ratkea heikentämällä Yleisradiota. Lobbaus Yleisradiota vastaan on tällä hetkellä tavattoman kovaa. On luotu mielikuva, että Yle on paisunut kohtuuttoman suureksi eikä Ylen ole tarvinnut millään tavalla sopeuttaa toimintaansa niin kuin muiden alan toimijoiden tai niin kuin koko muun yhteiskunnan. Tämä ei pidä

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

paikkaansa. Viimeisten vuosien aikana Ylellä on käyty yt-neuvottelut ja väkeä on vähennetty myös muilla toimilla. Toimintaa on tehostettu ja omaisuutta on myyty.

Ajatus siitä, että Yle porskuttaisi riippumattomana muun yhteiskunnan haasteista, ei pidä paikkaansa. Ylen tulevaisuutta käsitellään tällä hetkellä parlamentaarisessa työryhmässä. Toivon työryhmän jäsenille viisautta ymmärtää Ylen merkitys sivistykselle ja koko suomalaisen mediakentän laadukkuudelle. Tässä kohtaa haluan kyllä ihmetellä sitä, että tämän tärkeän työryhmän kokous on ajoitettu samaan aikaan, kun täällä täysistunnossa käsitellään Ylen kertomusta. Tämän kertomuksen yhteydessä on mahdollisuus käydä, kuten olemme käyneet, keskustelua Ylen roolista ja tehtävästä laajemmin, ja työryhmän jäsenten osallistuminen tähän keskusteluun olisi ollut erittäin suotavaa. Tätä kokousta samaan aikaan, tätä valintaa, en voi kuin ihmetellä ja pahoitella.

Arvoisa puhemies! Näen, että on erittäin tärkeää, että Ylen rahoitus pysyy jatkossakin valtion kehityksen ulkopuolella. Se on ensiarvoisen tärkeää, jotta Yle pysyy riippumattomana. Jos Ylen rahoitus on pelinappulana pöydällä joka kerta, kun valtion budjettia tehdään, sen riippumattomuus on vaarassa. Olen järkytyksekseni todistanut, miten ihmiset tässä salissa, mutta myös Yle-työryhmän jäsenet, ovat kertoneet, millaisia ohjelmasisältöjä heidän mielestään Ylen tulisi tehdä. (Olli Immonen: Eikä ole!) — Ylen työryhmän jäsenet, viimeksi Arkadia-seuran järjestämässä paneelissa, jossa olivat kaikki paitsi yksi paikalla, heistä puolet kertoi, mimmoisia ohjelmasisältöjä he haluaisivat Yleisradion tekevän. Tämä striimattiin, se varmaan löytyy jostain. — Yleisradion tehtävänä on tehdä ratkaisunsa journalistisin perustein eikä poliitikkojen toiveiden mukaan.

Kun vertaamme Euroopan sisällä, voimme nähdä, kuten hallintoneuvoston perussuomalainen puheenjohtaja hyvässä puheenvuorossaan totesi, että vahva Yleisradio heijastelee sananvapautta, sen tasoon, koko mediakentän laadukkuuteen ja sen moniäänisyyteen. Se, jos mikä, mahdollistaa kriittisen keskustelun. Haluan tässä kohtaa myös sanoa, että minun mielestäni on surullista, että meillä on asetettu nyt kaupallinen media ja Yleisradio vastakkain, koska Suomessa on poikkeuksellisen laadukas kaupallinen media. Oletteko koskaan laittaneet uutiset päälle kaupalliselta kanavalta ja ajatelleet, että tämä ei pidä paikkaansa, tai toisin päin? Meillä on todella laadukas kaupallinen media, ja kun nämä asetetaan vastakkain, se näyttää siltä, että toinen on toista huonompi tai toinen toista parempi, ja se ei minusta ole tarkoituksenmukaisuutta.

Monikulttuurisuus on keskusteluttanut meitä tänään. Ehkä minä ja edustaja Immonen löydämme jonkin toisen kohdan, jossa me voimme pureutua itse aiheeseen, kun tänään me kuitenkin keskustelemme siitä Ylen kautta. Tyydyn kuitenkin toteamaan, että minä olen työskennellyt 16 vuotta freelance-toimittajana. Minä olen työskennellyt sekä Yleisradiolle että lukuisille, lukuisille kaupallisille tahoille. Minun oma kokemukseni toimittajana on kyllä se, että Yleisradiossa journalismin vaatimustaso on erittäin korkea, ja minä en ole koskaan journalistina työskennellessäni törmännyt mihinkään poliittisesti motivoituneeseen valintaan yhdenkään journalistisen sisällön kohdalla. Tämä on subjektiivinen kokemukseni, mutta se on näin. — Kiitoksia.

18.48 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Kun debatissa jäi pari asiaa sanomatta, niin sanon nytten tässä kohtaa.

Eliikkä edustaja Parviaiselle kommenttina: Julkisen sanan neuvosto on itsesääätelyelin, tavallaan eräänlainen toverituomioistuin, joka puuttuu, jos puuttuu, yksittäiseen väärinkäytökseen, ei toimitukselliseen yleislinjaan, josta tässä ollaan nyt keskusteltu. Mitä tulee toi-

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

mittajakuntaan noin muuten, niin vuonna 2012 oli sellainen uutinen tutkimuksesta toimittajien poliittisista näkökannoista. Tutkimuksen otsikkona oli, että Vihreät on toimittajien suosikkipuolue. Tutkimuksen mukaan yli puolet toimittajista ei koskaan voisi äänestää perussuomalaista. On täysin absurdia väittää, että näin suuri mielipide-ero ei vaikuttaisi mitenkään uutisointiin ja sumentaiksi uutisoinnin objektiivisuutta. Tämä kannattaa huomioida: toimittajakin on ihminen.

Mutta itse asiaan. Viime vuoden marraskuun loppupuolella keskusteltiin eduskunnassa Yle-veron indeksin jäädytyksistä. Pidin tuolloin puheenvuoron, jossa peräsin Yleisradiolta tämän varsin loivan säästöliikkeen lisäksi myös muita tehostustoimia ja toin esiin tarpeita toiminnan korjaamiseen. Kysynkin nyt: Onko Yleisradio lähtenyt tämän jälkeen keskittymään paremmin perustehtäväänsä, jolla oikeutetaan Yle-veron kerääminen kansalaisilta? Onko pyritty eroon mielipiteen muokkauksesta, klikkijournalismista ja kohuotsikoiden hakemisesta? Onko pyritty riippumattomaan uutistoimitukseen, tutkivaan journalismiin, syvälliseen analyysiin ja taustoitukseen, kuten silloin vaadin?

Arvoisa puhemies! Edustaja Immonen otti puheenvuorossaan esille merkittäviä ja huolestuttavia näkökantoja. On toivottavaa, että Yleisradio kuuntelee herkällä korvalla hallintoneuvostonsa jäsenen sekä myös muiden kansanedustajien näkemyksiä toiminnastaan. Näihin kysymyksiin vastaaminen on oleellista. Yle tuottaa myös paljon hyvää ohjelmaa. Sen pohjaa ei kannata nakertaa huonolla.

18.50 Jari Ronkainen ps: Arvoisa herra puhemies! Yleisradion asema ja rooli puhuttaa kaiken aikaa. Meillä on asetettu parlamentaarinen työryhmä selvittämään muun muassa, mitä pitäisi kuulua julkisen palvelun tehtävään ja miten Yleisradion toimintaa voidaan tehostaa ja kehittää. Nykyisellään Yleisradio on aivan liian kallis. Työ on vielä kesken, mutta odotan sen tuottavan tulosta. Olen Ylen hallintoneuvoston jäsen ja olen siellä tuonut esille näkemyksiäni, ja tässä yksi sellainen.

Onko Yle onnistunut olemaan riippumaton ja tasapuolinen? Sitä on kysytty täällä salissa tänään jo muutaman kerran. Varsinkin tasapuolisuus uutisoinnissa herättää kysymyksiä. Hallintoneuvoston kertomuksessa todetaan sivulla 32, että "suomalaisten luottamus Ylen uutistoimintaan vahvistui entisestään". Kuitenkin kun palataan sivulle 23, niin huomaamme ristiriidan, joka voi kertoa siitä, että uutisointia ei pidetä tasapuolisena. Tekstissä todetaan: "Samalla voimistuneen jo nähtävissä oleva kehitys, jossa osa suomalaisista hakeutuu valtamedian sijaan vaihtoehtoisten tietolähteiden äärelle." Syy on myös selvä, sillä maahanmuuttokysymykset nousivat entistä voimakkaammin esille. Yleisradio nähdään osana punavihreää kuplaa.

Nyt Yleisradiolla ei pidä pelkästään huolestua vaan oikeasti tehdä jotain. On aivan turha kampanjoida vaihtoehtomediaa vastaan, sillä siitä hyötyvät vain ne samaiset vaihtoehtomediat. Mieluummin pitää tehdä entistä parempaa työtä uutistoimituksessa, ja ennen kaikkea tasapuolisuuden näkyminen on tärkeää.

18.52 Vesa-Matti Saarakkala ps: Arvoisa herra puhemies! Liberalismi—konservatismi-akseli on tärkein vedenjakaja nykypolitiikassa. Yle on tässä suhteessa puolensa valinnut. Sen keskusteluohjelmien vakiokommentaattorit ovat järjestään liberaaleja, sillä he esittävät erittäin liberaaleja mielipiteitä. En ymmärrä, miksi Yle ei lanseeraa jotakin puheohjelmaa, jota juontaisi konservatiivi. Voisi olla jopa sellainen keskusteluohjelma, jossa kaikki

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

keskustelijat olisivat enemmän tai vähemmän konservatiiveja, koska vastaavia versioita liberaaleista kokoonpanoista on jo olemassa.

Mielestäni Ylen nykyinen linjaus edistää monikulttuurisuutta on puhtaasti poliittinen ja siten ideologinen, ellei siihen sisälly myös konservatiivisten ajatusten esilletuontia muutenkin kuin lähinnä niin, että otetaan jokin ajankohtainen konservatiivinen näkemys porukalla ihmeteltäväksi ja lytättäväksi pelkkien liberaalien toimesta. Tämä kaava toistuu Ylen ohjelmissa viikoittain, itse asiassa useamman kerran viikossa. No, toisintohan on propagandassa kaiken a ja o. Olisi sääli, että tällaisen epäkohdan takia Ylen toimintaan yleisemminkin pitää alkaa suhtautua kriittisesti, mutta on mahdotonta olla huomaamatta ja ohittaa olankohautuksella Ylen totalisuutta monikulttuurisuuden ideologisessa tulkinnassa ja sen edistämisessä.

Arvoisa puhemies! Yle on tarpeellinen toimija tiedon ja näkemysten välittäjänä. Sillä on todella iso valta. Onkin esitettävä kysymys, onko nykyinen Yle sellainen vastuullinen toimija, joka on tehtäviensä tasalla. Itselleni on tullut käsitys, että ainakin Helsingin päässä Ylessä eletään periaatteella "tämä on meidän hiekkalaatikkomme, me teemme, mitä tahdomme, älkää tulko pilaamaan leikkejämme".

Julkisen sanan neuvostolta langettavan päätöksen saaneen toimittaja Kaarina Hazardin Yle on palkinnut nostamalla hänet vakiokeskustelijaksi yhteiskunnallisista aiheista viikoittain. Tietenkin myös aikuisviihteestä tunnetuksi tullut Rakel Liekki on Ylen mielestä niin ansioitunut, että häntä näemme useissa ohjelmissa viikoittain. Ehkä tässä on kyse positii-visesta erityiskohtelusta ja sen uudesta sisällöstä ja tulkinnasta.

18.55 Ilkka Kantola sd: Arvoisa puhemies! Tämä kysymys Ylen liberaaliudesta tai konservatiivisuudesta on tietysti kiinnostava, ja voin yhtyä edustaja Saarakkalan toivomukseen siitä, että... Tai minunkin käsitykseni mukaan monikulttuurisuuden tulisi merkitä myös sitä, että liberaalien arvojen tai niiden heijastamisen lisäksi on nähtävissä myös konservatiivisia näkemyksiä Ylen kanavilla, ja minusta tämä tällaisen toivominen ja sellaisen edistäminen on aidosti monikulttuurista. Kansalaisilla täytyy olla mahdollisuus peilata omia näkemyksiään erilaisiin näkemyksiin, joita sitten keskusteluissa ja muissa ohjelmissa Yleisradiossa näkyy.

Arvoisa puhemies! Yleisradion asemasta keskustellaan, sen rahoituksesta ja mahdollisista tarpeista muuttaa yleisradiolakia, ja tämän ison keskustelun taustana ovat tietysti kaupallisen median erittäin suuret vaikeudet selviytyä kovassa kilpailussa ja hyvin muuttuneessa toimintaympäristössä digitalisaation, kansainvälistymisen, teknologisen muutoksen ja ehkä ennen muuta heikomman markkina- ja taloustilanteen takia, jossa mainosmyynnin edellytykset ovat todella paljon heikommat kuin hyvinä, taloudellisen nousun kausina.

On selvää, että median monipuolisuus Suomessa tavoitteena tarkoittaa sitä, että meillä pitää olla myös elävä kaupallinen, yksityinen media monipuolisesti katsojien ja kansalaisten saatavilla. Tämä on meidän yhteinen huolestus. Ja mitä sen eteen voidaan tehdä, että kaupallinen media pärjäisi paremmin — siitä varmaan kuullaan tänään vielä puheenvuoroja, kun katson, keitä täällä salissa istuu. Mikä on Yleisradion vaikutus siihen, että kaupallisella medialla on vaikeuksia tässä tilanteessa? Sitä varmasti tuo edustaja Satosen vetämä työryhmäkin parhaillaan arvioi, ja siitä joitakin selvityksiä, myös kansainvälisiä selvityksiä, on tehty.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

Arvoisa puhemies! Nostan tästä Yleisradion hallintoneuvoston kertomuksesta pari kohtaa esiin, joissa kuvataan Yleisradion suhdetta kaupalliseen mediaan kiinnostavalla tavalla.

Ensimmäinen on sivulla 79, jossa on tällainen graafi, tolppakuvaus siitä, millä tavalla yleisradioyhtiöiden rahoitus eräissä meihin vertailtavissa olevissa maissa on järjestetty. Tästä paljastui hyvin se meillä itsestään selvä tosiasia, että Suomessa Yleisradiota ei rahoiteta vähimmässäkään osin mainosrahoitteisesti. Tämä on lailla estetty ja määritelty, niin että Yleisradio ei voi kerätä mainostuloja toimintansa rahoittamiseksi. Voisimme vain kuvitella, kuinka herkullista olisi vaikka puoli yhdeksän uutisiin myydä viisi minuuttia mainosaikaa, ostajia varmaan löytyisi. Mutta tämä on lailla kielletty, ja tämä tarkoittaa sitä, että Yleisradio ei kilpaile lainkaan siellä mainosmarkkinoilla siinä mielessä, että hakisi sieltä joitakin tuloja itselleen. Ja tämä toivoakseni säilyy jatkossakin Yleisradion osalta, vaikka joitakin muutoksia tehtäisiinkin, että ei päästetä Yleisradiota mainosmarkkinoille vaan se rahoitus järjestetään muulla tavoin. Suurempi tai pienempi rahoitus, se on kovan keskustelun paikka se, mutta ei mainosmarkkinoille, niin kuin esimerkiksi Itävalta, Sveitsi, Hollanti, Belgia ja Irlanti saavat kaikki osan tuloistaan mainoksia myymällä.

Arvoisa puhemies! Toinen mielestäni tärkeä kohta, joka liittyy siihen keskusteluun Yleisradion ja kaupallisen median suhteesta, on hallintoneuvoston kertomuksen sivulla 52, jossa kuvataan ohjelmatyyppien jakautumista eri tv-kanaville Suomessa. Ja kun lähdetään otsikoista Kulttuuri, Uutiset, Ajankohtaiset, Urheilu, Asia, Lapset ja päädytään sitten Elokuvat- ja Tositelevisio-puolelle, niin nähdään tuosta kuvasta, että kulttuurin puolella Yleisradiolla on valtavan suuri panostus verrattuna kaupalliseen mediaan. Uutisissa, ajankohtaisissa, urheilussa on edelleenkin suurempi panostus kuin kaupallisella medialla — ja asia-ohjelmissa ja myös lastenohjelmien osalta. Mutta sitten kun tullaan kotimaiseen fiktion, ulkomaiseen fiktion, viihteen ja musiikin kautta, elokuvien kautta tositelevisioon, niin silloin kaupallisen tv-kanavien osuus kasvaa vastaavasti ja Yleisradion, julkisen palvelun, osuus pienenee. Eli tämä markkina-alue, jossa kaiken kaikkiaan tv-kanavat lähettävät ohjelmia, näyttää olevan jakautunut varsin selvästi siihen, että kaupallisella medialla on vähän toisentyyppinen painotus — tai selkeästikin toisentyyppinen painotus — kuin julkisen palvelun yhtiöllä. Emme toimi ikään kuin samalla ohjelma-alueella tai formaatilla, vaan Yleisradion osalta on lainsäädännön pohjalta muodostunut ja kaupallisen median kannalta katsojien ja mainostajien kiinnostukseen perustuva ohjelmatyyppien jakautuminen, ja tämä on mielestäni tärkeää pitää mielessä, kun pohditaan sitä, kuinka paljon me häiritsemme toisiamme, kuinka paljon Yleisradio häiritsee kaupallisen median toimintaa.

19.00 **Mikko Alatalo kesk:** Arvoisa puhemies! Jääkiekon MM-kisoissa Suomi—Tanska 5—1. Suomi pääsi mitalipeleihin, ja lähettäjä oli MTV3. Hyvä näinkin, että kaupallinen televisio lähettää myös näitä tärkeitä kisoja, mutta totta kai Suomessa Ylelle kuuluu myös velvollisuus lähettää isoja urheilutapahtumia, koko kansaa kerääviä urheilutapahtumia. Se on juuri sitä katsojasuhteenkin kannalta tärkeää ohjelmaa. Muun muassa olympialaiset tulevat nyt sitten Riosta, ja ovathan sieltä tulleet jo MM-kisat Pekingistä ja nuorten MM-kisat Helsingistä, tämmöisiä jopa kansakuntaa yhdistäviä lähetyksiä.

Jos nyt kuitenkin puhuttaisiin itse päivän aiheesta eli Yleisradion hallintoneuvoston vuosikertomuksesta. Täytyy ensinnäkin sanoa se, että kuinka monta kertaa syyhyävät sormet päästä puhumaan yksittäisistä ohjelmista hallintoneuvostossa, mutta hallintoneuvosto ei ole ohjelmaneuvosto. Aikoinaanhan oli ohjelmaneuvostot Yleisradiossa, ja siellä käsiteltiin hyvinkin yksityiskohtaisesti Ylen ohjelmia. Meidän tehtävämme hallintoneuvostos-

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

sa on piirtää Yleisradion toimintaa isolla pensselillä, ja Ylen operatiivinen johto ja hallitus sitten toteuttaa Ylen toimintaa journalistisin perustein, niin kuin täällä on sanottu.

Kuuntelin mielenkiinnolla perussuomalaisten kritiikkiä. USA:ssahan on sillä tavalla, että konservatiiveilla siellä on Fox TV ja sitten liberaaleilla on CNN. Eli kun katsot molempia, niin voit saada jonkunlaisen käsityksen niin kuin harmaasti, mitä siellä suurin piirtein on. Kyllä yhdyin edustaja Kantolan kantaan siitä, että toki Yleisradion täytyy muuttua maailman mukaan, myös monikulttuurisuudessa, mutta täytyy tuoda myös Suomen suuren kansan enemmistön näkemyksiä, sen hiljaisen enemmistön näkemyksiä, että siellä on monenlaisia näkökulmia.

Mutta toisaalta, kun puhutaan Yleisradion tehtävästä, puurot ja vellit eivät saisi mennä sekaisin, mitä Yle sinällään on ja mitä siellä ne ohjelmasisällöt ovat. Minäkin voisin arvostella monia ohjelmia, minkälaista journalismia siellä on tehty, esimerkkinä nyt vain yksi asenteellinen ajankohtaisohjelma maaseudun laajakaistasta, kuinka se on epäonnistunut. Viitasaarella se tehtiin. Onneksi silloin edustaja Pekkarisella oli puheoikeus ja hän televisiossa korjasi suorastaan väärää väitteitä, mitä siinä esitettiin. Minusta tämä ei ole oikea tapa lähteä leimaamaan, etukäteen miettimään jo sapluuna valmiiksi, mitä sanotaan jostain asiasta, ja sitten lähdetään tekemään ohjelma haastatellen sellaisia henkilöitä, jotka varmasti tukevat tämän toimittajan näkemyksiä.

Mutta mitä Ylen toimintaan tulee, niin julkinen palvelu säilyy kuitenkin entisen laajuisena ottaen huomioon, että rahaa on vähemmän, ja se on merkittävää, eli Ylekin on pistänyt vyötä tiukemmalle. Radion ja tv:n tavoitavuus on pysynyt kutakuinkin ennallaan, kun taas verkkosisältöjen tavoitavuus on noussut yhteensä 16 prosenttia. Tämä on sellainen asia, joka on ärsyttänyt myös kaupallista mediaa, että Yle on niin vahva nyt verkossa. Minä sanoisin kyllä ihan puolueettomasti, että kyllä kaupallisten medioiden verkkosivut monesti ovat paljon värikkäämpiä ja houkuttelevampiakin kuin Ylen, mutta tietysti olisi ehkä hyvä mennä siihen suuntaan, mitä Atte Jääskeläinen on ehdottanut, että muun muassa kaupallinen media ja sanomalehdet saisivat käyttöönsä Yleisradion sisältöjä, liikkuvaa kuvaa ja näin, ja Yle palvelisi ikään kuin alustana koko Suomen medialle. Ehkä siihen päästäänkin.

Yle Areena oli taloustutkimuksen mittauksessa jälleen arvostettu, ja arvostetuin, kotimainen verkkobrändi. Suomalaisista 76 prosenttia pitää Ylen palveluja vähintään yhtä kiinnostavana, ja luottamus Ylen uutistoimintaan on vahvistunut. Olen ollut toimittajana tv-uutisissa siihen aikaan, kun Mainos-tv:llä ei ollut vielä uutisia, MTV:llä, ja silloin naureskeltiin sille, että mitä, MTV:lle uutiset? Mutta niinhän ne loppujen lopuksi sitten tulivat, ja minusta se on ollut hyvä asia. Tämä uutisten kilpailu on jopa parantanut Yleisradion uutisten asemaa, koska minusta MTV:n ja jopa Nelosenkin uutiset ovat aika hyvin toimittettuja ja ne ovat tärkeitä tiedonvälityksen kannalta ja demokratian kannalta, että on erilaisia uutislähetystyksiä.

Sen verran vielä, että Ylehän aloitti alueelliset tv-uutiset nyt Lapissa ja Pirkanmaalla, ja täytyy kiittää tamperelaisena kansanedustaja sitä, että myös Pirkanmaalla on omat alueuutiset, koska Häme on niin iso alue, että kyllä siinä täytyy muistaa, että Pirkanmaa on sitten ihan oma alueensa, ja myös Lappi ihan samalla tavalla, ettei se lähetys tule Oulusta.

Yle Areenan käynnistyksiä oli merkittävästi edellisvuotta enemmän, noin 30 miljoonaa kuukaudessa, ja tosiaan, vaikka se on menneisyyttä, niin se on tulevaisuutta, ja minä olen erittäin iloinen siitä Areenan toiminnasta. Myös nämä musiikkipätkät, mitä me kuulemme

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

menneisyydestä Elävässä arkistossa, ovat erittäin merkittävää, ihan kansallista sivistyksellistä arvoa tuottavia asioita.

Se, että Yle hankkii sisältöjä tuottajilta 27,4 miljoonalla eurolla, on hyvä asia. Ylellä on suuri merkitys katalysaattorina suomalaiselle musiikille ja elokuvan tuottamiselle ja monelle muulle kulttuurille, ja toivon, että tuo indie-tavoite, jota halutaan varmaan nostaa tuolla työryhmässäkin, vielä paranee ja meillä on riittävästi indie-yhtiöitä, jotka pystyvät sitä aluskasvillisuutta ja niitä ohjelmia tuottamaan.

Todellakin tulevaisuudessa meillä on edessä radion ja television rajuja muutoksia, ja kuitenkin kaiken a ja o on se, että Yle säilyy journalismia, kulttuuria, oppimista ja urheilua tuottavana ja vahvistaa roolia myös digitalisoituvassa maailmassa.

Mitä tulee sitten julkisen palvelun keskusteluun, niin sitähan käydään ympäri Eurooppaa. Tämä johtuu tästä uudesta mediamaailmasta, siitä, että kilpailu kiristyy koko ajan kansainvälisesti — ja ehkä lehtitalot joissakin maissa nukkuivat silloin, kun olisi pitänyt toimia. Lehtitalot ajavat tietysti rajoituksia yleisradiotoimintaan toivoen, että se helpottaisi heidän tilannettaan. Tätä keskustelua käydään nyt Keski-Euroopassa ja myös BBC:n osalta. On vaikea päästä käsiksi mainosrahat vieneeseen Googleen ja muihin kansainvälisiin mammutteihin, jotka ovat todellinen syy tv- ja lehtiyhtiöiden ahdinkoon. Se, että Ylellä menisi huonommin, ei kuitenkaan auttaisi kaupallista mediaa.

Kaupallisten mediatalojen tavoite on ollut monissa maissa tehdä julkisen palvelun yleisradiotoiminnasta ainoastaan markkinoita täydentävä kapea tehtävä, sellainen kuin se Yhdysvalloissa on, tämä public TV. Erikoispiirre on, että Suomessa on tämä maan huono talous, ja tätä keskustelua ei varmasti käytäisi näin kovin sanoin, jos ei olisi niin vaikea tilanne muutenkin yksityisellä sektorilla, kun mainosrahoja ei tule.

Julkisen palvelun yleisradiotoiminta on kuitenkin viestintäpoliittinen päätös. Me täällä eduskunnassa kansanedustajina teemme sen päätöksen, haluammeko tällaisen Ylen. Ylen tehtävä on tukea myös kansanvaltaa ja vahvistaa suomalaista kulttuuria — ja ilman mainoksia, niin kuin tuossa edustaja Kantola sanoi. Me emme halua, että Yleisradio menee mainosmarkkinoille, vaikka monet yleisradioyhtiöt ovat tuolla Keski-Euroopassa myös niitä vähäiä mainosrahoja viemässä.

Yle palvelee myös kielivähemmistöjä sekä kuulorajoitteisia. Yle on vahva alueellinen, maakunnallinen tiedonvälittäjä, joka täydentää viestintää maakuntalehtien ja paikallislehtien ohella. Aikoinaan Pekka Silvola, Maalaisliiton entinen puoluesihteeri, joka oli sitten Ylen ohjelmajohtajana — hän oli silloin pomona, kun olin Ylessä töissä — sanoi, että muistakaa, että Suomen maaseudun ja maakuntien kannalta on aina tärkeää, että meillä on myös Yleisradio, joka täydentää sitä, mitä paikkakunnan tai maakunnan päälehti sanoo. Jos me olisimme vain yhden päälehden varassa, niin aika, voi sanoa, ohkainen se näkemys olisi.

Monipuolista ohjelmatarjontaa tosiaan indien kautta, mutta myös tosiaan musiikille, urheilulle ja elokuvalle Yle on tärkeä. Olen sanonutkin monille näille taiteilijoille Teoston kokouksissa ja muissa, että puolustakaa Yleä, Ylellä on iso merkitys, koska se on monesti myös suunnannäyttäjäksi sille, mikä musiikki Suomessa soi, ja se maksaa suuresti tekijänoikeuskorvauksia — vielä, ainakin toistaiseksi.

Tosiaan puhuin tuosta asiakassuhteesta tai katsoja- ja kuuntelijasuhteesta, ja on kritisointu, että Yle lähettää nyt joitakin HBO:n ohjelmia tai amerikkalaista sarjaviihdettä. Minusta sekin on siinä rajoilla, että Ylelle se kuuluu. Itse katson HBO:ta ja Netflixiä suoraan, mutta minusta siellä on sellaisia laadukkaita tv-sarjoja, joihin Ylelläkin täytyy olla oikeus lähteä

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

mukaan. Ja tosiaankin ennen kaikkea tuon urheilun merkitys on suuri. Kotimaiset pallopelit esimerkiksi ovat hyvin tärkeä asia — niitä ei kukaan muu välittäisi, jos Yle ei niitä välittäisi.

Tosiaan, samoista asioista keskustellaan Euroopassa. Saksassa on kova keskustelu, Norjassa on vaadittu NRK:n alasajoa, mutta maaliskuussa Stortinget päätti niin, että NRK:ta ei siellä lähdetä ajamaan alas. Samoin Ruotsin radio- ja tv-viranomaisten, MRTV:n, raportti lähti siitä, että SVT:n ja Sveriges Radion asema säilyy ja sitä ei lähdetä ajamaan alas. Julkisen palvelun yhtiöt toimivat näissä maissa sillä tavalla, että ne eivät estä kilpailevia toimijoita aloittamasta, harjoittamasta ja kehittämästä mediatoimintoja. — Kiitoksia.

19.10 Kimmo Kivelä ps (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Tämä keskustelu ja yhtä lailla se palaute, mitä edellinen hallintoneuvoston puheenjohtaja taatusti on saanut, osoittaa sen, että niin tässä salissa kuin kansalaisten keskuudessa kyllä todella elää voimakkaana sellainen viha—rakkaus-suhde Yleä kohtaan, mutta tämä keskustelu paljastaa sen, että on laaja konsensus Ylen tarpeellisuudesta ja myös Ylen erityisyydestä. Kun esitetään kritiikkiä tiettyä asenteellisuutta kohtaan, niin tällainen kritiikki on toki otettava vastaan, mutta ei pidä myöskään nähdä mörköjä kaikkialla. Ei se, että uutisoidaan, että aurinko nousee 5.45, ole mikään asenteellinen uutinen, vaikka aurinko nouseekin idästä päin. Mutta totta vie ei tarvita paluuta ohjelmaneuvojen aikakauteen. Se oli aivan hullua, kun minuuttidemokrati-an varjolla puolueet mustasukkaisina kyttäsivät toisiaan, saako toinen minuutin tai kaksi enemmän aikaa Ylen ohjelmissa kuin toinen. Sellaisesta sairaudesta on onneksi päästy eroon.

19.12 Ilkka Kantola sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiinnitin huomiota edustaja Alatalon puheenvuoronsa alkupuolella esittämään kuvaukseen siitä, miten Yleisradion johtaja Atte Jääskeläinen oli pohdiskellut sitä, että Yle kenties voisi jakaa sisältöjään laajemminkin uutismedian käyttöön. Tätähän on pohdittu, millä tavalla se voisi olla tällaista synergian luomista, mutta huomasin, että Helsingin Sanomien puolelta taidettiin suhtautua tähän siten, että pidettiin sitä vähän arveluttavana, ja eräs seuraus tällä saattaisi olla se, että kansainväliset viestintäyhtiöt, kuten Google, ottaisivat ne sisällöt käyttöön. Suomi tuskin pystyisi rajoittamaan tätä Ylen sisällön jakamista vain suomalaiselle, kotimaiselle medialle, vaan saattaisi olla niin, että sitten kansainväliset mediat saisivat sen käyttöönsä ja siitä syntyisi ennemminkin ongelmia suomalaiselle medialle. Tässä on monia näkökohtia, joita pitää pohtia, mutta pohtimisen arvoinen tuo varmasti on.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Alatalo, ja sitten siirrymme listaan.

19.13 Mikko Alatalo kesk (vastauspuheenvuoro): Vastauspuheenvuorona, arvoisa puhemies, edustaja Kantolalle: Tosiaankin, siinä on myös tekijänoikeuskysymyksiä ja monia muita asioita, jotka eivät ole niin yksinkertaisia. Mutta muistuttaisin siitä, että nythän EU:n sisällä esimerkiksi Suomen ohjelmia voi katsoa ympäri Eurooppaa, semmoinen direktiivi on.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Jos edustaja Alatalo kääntyisi mikrofonin päin, niin teidän tunnettua ääntänne voitaisiin kuunnella ja kuulla paremmin.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

Kiitoksia. — Siinäkin tapauksessa kuitenkin ilmeisesti Euroopan unionissa päästään selvyteen, miten tekijänoikeudet hoidetaan tässä tapauksessa. En tiedä sitten, onko se Sanoma Oy:n arroganssia, että he eivät tästä ajatuksesta ole niin innostuneita, mutta minä näkisin mielelläni Yleisradion tämmöisenä kansallisena alustana, jota voivat kaikki hyödyntää. Siellä ovat kirjastot ja tosiaan muutkin mediat esimerkiksi.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt listaan.

19.14 **Lea Mäkipää ps:** Arvoisa puhemies! Muutamia poimintoja Ylen hallintoneuvoston hyvinkin laajasta kertomuksesta.

Julkisen palvelun tehtävään kuuluvat luotettavuus ja riippumattomuus poliittisista suhdanteista. Ylen palveluja pidetään luotettavina, ja tehtävissään Yle on onnistunut melko hyvin. Julkisen palvelun tehtävänä on tukea kansanvaltaa, demokratiaa, alueellisia kulttuurireja ja otettava huomioon ikäryhmät. Niin kuin äsken mainittiin, viittomakielisten ohjelmien lisäys on hyvä juttu, samoin näkövammaisia on huomioitu etenkin urheilusivustoilla ja kuulovammaisille on nämä uutiset. Ja mieleen tulee se, että viime vuonna vietettiin Sibeliusen 150-vuotisjuhlaa ja saimme televisiosta seurata Kullervo-balettia.

Ja jotain toivomuksia: Täällä on puhuttu myös näistä hartausohjelmista, ja katson, että tärkeää on säilyttää hartausohjelmat niin radiossa kuin televisiossa. Varsinkin aamu- ja iltahartaudet ovat olleet hyvin suosittuja, ja toivonkin, että niin aikuisille kuin lapsillekin olisi näitä hengellisiä ohjelmia enemmänkin, koska maamme on kristitty kansa.

Suomalaisista 77 prosenttia luottaa Yleen erittäin tai melko paljon. Luottamus on laskenut edellisestä vuodesta, silloinhan se oli 87 prosenttia. Yle Radio Suomi on edelleen kuunnelluin radiokanava ja Yle TV1 katsotuin televisiokanava Suomessa.

Ylen kanavien tarjonta eroaa selvästi kaupallisista kanavista. Yle panostaa enemmän asia-, ajankohtais-, uutis- ja kulttuuriohjelmiin, ja myös lastenohjelmien, kuten äsken mainitsin, osuus on selvästi korkeampi kuin kaupallisilla toimijoilla keskimäärin, samoin urheilun ja kotimaisen fiktion.

Mediapoliksien kehittäminen Pirkanmaan luovan alan keskuksiksi sai uutta vauhtia, kun Yle, Tampereen ammattikorkeakoulu, Technopolis, Aito Tehdas ja Aito Media päättivät järjestäytyä osuuskunnaksi vuoden 2016 alussa. Osuuskunnan tehtävänä on edistää jäsentensä yhteistoimintaa ja kehittää media-alaa. Mediapoliksessa toimii jo yli 30 organisaatiota, ja siellä työskentelee lähes 2 000 henkilöä mukaan lukien 500 media-alan opiskelijaa.

Sitten myös Yleisradion lakisääteisenä tehtävänä on välittää asetuksella tarkemmin säädettäviä viranomaistiedotuksia ja varautua televisio- ja radiotoiminnan hoitamiseen. On käynnistynyt selvitystyö alueellisten radio- ja tv-lähetysten mahdollistamisesta poikkeusoloissa. Tavoitteena on nopeuttaa vaaratiedotteiden kulkua hätäkeskuksista Yleen ja muille julkaisuun osallistuville toimijoille. Järjestelmä on määrä saada täysin valmiiksi hätäkeskusten Erica-järjestelmän asteittaisen käyttöönoton myötä.

Yle on myös tehostanut toimintaansa melko voimakkaasti koko 2000-luvun ajan, muun muassa henkilömäärää on vähennetty lähes neljänneksellä. Uusi, tehostettu toimintamalli otetaan käyttöön tämän vuoden loppupuolella. Yle pyrkii vähentämään toimitilojaan 40 prosentilla vuoteen 2020 mennessä. Tiloja vähentämällä ja tilankäyttöä tehostamalla Yle vapauttaa resursseja sisältöjen kehittämiseen. Vuoden 2015 lopussa Yle solmi VR:n kanssa vuokrasopimuksen.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

Ja lopuksi vielä: Liikenne- ja viestintäministerihän asetti lokakuussa 2015 parlamentaarisen työryhmän arvioimaan Ylen tehtävää ja rahoitusta, ja tämän pitäisi sitten toukokuun loppuun mennessä tulla valmiiksi, jos kaikki menee hyvin. Samoin on myös selvitettävä Ylen julkisen palvelun laajuutta, toteuttamista, rahoituksen tasoa sekä arvioida, miten eduskunnan omistajaohjaus Yleisradioon toteutetaan. Lisäksi työryhmä arvioi Ylen asemaa ja merkitystä mediamarkkinoilla sekä yhtiön merkitystä demokratian, sananvapauden sekä viestinnän monipuolisuuden ja riippumattomuuden kannalta. Että näitä sitten odotellaan aikanamme.

19.19 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Näin aluksi terveisiä Ylen parlamentaarisen työryhmän kokouksesta. Meillä oli tänään kokous, meillä on huomenna kokous. Olemme tiiviisti melkein puoli vuotta jo kokoustaneet ja kesäksi toivottavasti saamme jotakin valmista.

Aluksi kiitän edustaja Kivelää. Ylen hallintoneuvoston puheenjohtajana hän on toiminut erittäin ryhdikkäästi. Kiitos siitä.

Puheeni on aika yleisluontoinen, koska tietenkään en voi tässä vaiheessa vielä tarkemmin selostaa, mitä on tapahtunut ryhmässämme tähän mennessä.

Ylen keskeisenä tehtävänä on laadukkaan kotimaisen tuotannon esittäminen ja tukeminen. Laissa Yleisradiosta todetaankin osuvasti: "Yleisradion tehtävänä on tuoda monipuolinen ja kattava televisio- ja radio-ohjelmisto siihen liittyvine oheispalveluineen jokaisen saataville yhtäläisin ehdoin." Ylen tehtäviin kuuluu myös tuottaa erityisryhmien ohjelmatarjontaa ja laadukasta lastenohjelmaa. Yle ei saa tulevaisuudessa unohtaa myöskään vanhusväestöä. Tässä taannoin ajateltiin, että tavallinen televisio häipyä kuvioista, mutta nyt on todettu, että televisio pitää pintansa, ja täytyy huomioida, että varsinkin eläkeläiset, vanhempi väestö, katsoo eniten televisiota. Heitä pitää myös ohjelmistossa muistaa.

Yleisradio merkitsee suomalaiselle kulttuurille ja suomalaisille paljon. Ilman Yleisradiota ja sen tuotantoa kotimainen draama, dokumenttielokuva ja tv-sarjatuotanto olisivat huomattavasti heikommissa kantimissa. Myös niin sanotut indie-hankinnat ovat tärkeitä. Niiden avulla monet pienet tuotantoyhtiöt voivat jatkaa laadukkaan kotimaisen draaman tuotantoa ja toivottavasti tulevaisuudessa myös lisätä sitä.

Myöskään laadukasta kansainvälistä tarjontaa ei tule kokonaan unohtaa. Suuret urheilutapahtumat, kuten olympialaiset ja MM-kisat, ovat merkittäviä kansainvälisiä tapahtumia. On olennaista, että kaikki kansalaiset saavat nämä palvelut ilman erillistä maksuvelvoitetta. Näitä urheilun ja kulttuurin merkkitapahtumia Yle onkin kiitettävästi esittänyt. Erittäin tärkeää Yleisradion toiminnassa — ehkä tärkeintä — on Ylen riippumaton, asiantunteva ja laadukas uutistarjonta.

Eräs Ylen kallisarvoisimmista osista on sen arkisto ja Elävä arkisto -palvelu, joka sisältää ainutlaatuista audiovisuaalista materiaalia. Arkiston kätköistä paljastuukin, kuinka tärkeä rooli Yleisradiolla on historian saatossa ollut suomalaisten sivistäjänä.

Yleisradion rooli ja rahoitus ovat tällä hetkellä parlamentaarisen työryhmän arvioitavana. Kaupallisen median ja yleisradioyhtiöiden välinen kilpailu ja yhteistyö ovat maailmanlaajuinen keskustelunaihe. Hyviä malleja voi siis hakea maista, joissa käydään samaa keskustelua tuetun julkisen tarjonnan ja markkinaehtoisien yksityisen tarjonnan suhteesta. Media siirtyy entistä enemmän verkkoon, missä julkisen ja yksityisen uutistarjonnan yhteistyöllä voidaan saavuttaa molemminpuolista hyötyä. Tätä yhteistyötä meidän lainsäätäjien tulee kehittää. Molemmat tahot tarvitsevat toisiaan. Kiistaa synnyttää tietenkin se, että

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

Ylellä rahoitus on suht hyvin pitänyt ja se on vakaata ja varmaa. Kaupalliset joutuvat hakemaan rahansa mainostuksen kautta, ja se tuo yhä enemmän ongelmia.

Usein Yleen liittyvässä kansalaispalautteessa ja julkisessa keskustelussa nousee esille Ylen riippumattomuus erityisesti uutisten ja ajankohtaisohjelmien osalta. On keskeistä, että Yle säilyttää suomalaisten keskuudessa kuvan tasapuolisesta ja poliittisista suhdanteista riippumattomasta toimijasta. 72 prosenttia suomalaisista seuraa Ylen tv- ja radiokanavia päivittäin. Siksi on ensiarvoisen tärkeää, että kansalaiset saavat laadukasta ohjelmaa.

Yleä johtaa ja hallinnoi kaksi tahoa: Yleisradion hallitus ja hallintoneuvosto. Saattaisi olla myös järkevää perustaa asiantuntijoista koostuva, riippumattomuutta seuraava toimielin hallintoneuvoston alaisuuteen. Näin riippumattomuutta pystyttäisiin seuraamaan järjestelmällisesti. Tämänkaltaisen toimielimen perustaminen voisi olla pohdinnan paikka. Kuitenkin hallintoneuvostolla tulee olemaan ja sillä pitää olla se tärkein rooli.

On tärkeää, että Yleisradio on myös suorassa yhteydessä kansalaisiin. Yhteydenpitoon kuuluu tärkeänä osana se, että suomalaiset pääsevät osallistumaan suoraan Ylen toimintaan. Esimerkiksi Puhelinlangat laulaa on mielestäni edelleen loistava formaatti. Totta, se on laulanut jo 44 vuotta.

Kotimaisen musiikin kohdalla Yle on todella tärkeä, jotta kotimaista musiikkia esitetään tulevaisuudessakin. Pieniä pyyhkeitä antaisin siitä, kun on muun muassa näitä Ylen paikallisia radioita, että alueen paikalliset musiikkiammatillaiset tai harrastajat, joilla on erittäin hyvää tuotantoa, harvoin saavat tuotantoansa esille tänä päivänä paikallisradioissa. Siihen puutokseen pitäisi puuttua. Tietysti tämä on probleema myös kaupallisissa, että on nämä soittolistat, mitkä merkitsevät sitä, että hyvin paljon samantyyppiset tai samat biisit soivat. On selitetty, että kansalaiset haluavat kuulla niitä — totta kai haluavat, jos eivät he kuule mitään muuta koskaan.

On myös tärkeää, että aluetoimitusten aidosta paikallistarjonnasta tosiaan pidettäisiin huolta. Samalla on kuitenkin huolehdittava maakuntalehtien elinvoimaisuudesta. Paikallislehdet uutisoivat paikallisista asioista tarkasti, ja on demokratian kannalta tärkeää, että myös ne säilyvät hengissä — myös paperiversioina — tässä digimurroksessa.

Kaiken kaikkiaan kiitos.

19.26 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Näin Ylen hallintoneuvoston jäsenenä itselänikin on muutama huomio tähän päivän keskusteluun.

Ensimmäinen huomio ehkä lähtee siitä, että kun katsotaan tätä hallintoneuvoston kertomusta, niin jo sen pohjalta voidaan todeta, että Yle hyvin vahvasti noudattaa sitä lakisääteistä tehtävää, mikä sille on annettu, ja toteuttaa sitä omaa tehtäväänsä varsin hyvin ja varsin hyvillä tuloksilla. Tässä mielessä voin myös kiitellä niitä aikaisempia puheenvuoroja, mitä täällä on käytetty, hallintoneuvoston puheenjohtaja Kivelää, ja myös edustaja Alatalolla oli varsin hyvä puheenvuoro.

Toinen huomio liittyy sitten tähän keskusteluun, mikä tästä aina viriää. Yle aiheuttaa meissä jokaisessa varmasti mielipiteitä suuntaan ja toiseen, ja tämäkin keskustelu oikeastaan aika hyvin kuvastaa kansalaispalautetta, missä toisen mielestä joku asia on aina liian liberaalisti uutisoitu ja toisen mielestä aina joku toinen asia on sitten liian konservatiivista, ja kaikkea siltä väliltä. Tästä kyllä itse vedän sen johtopäätöksen, että silloin Yle on toteuttanut aika hyvin sitä moniarvoista viestintää, kun myös palautetta tulee laidasta laitaan, jolloin pääsemme siihen, että Ylehen toimii juuri niin kuin me lainsäätäjinä olemme halunneet.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

Sitten en näe kovin järkevänä sitä, että yksittäisten ohjelmien osalta keskustelua tässä salissa käydään tai muissakaan ohjelmaneuvostoissa tai sen sellaisissa. Se on journalistisen vapauden piirissä, ja Yle vastaa siitä sisällöstään, mitä se itse tuottaa. Hallintoneuvostohan valvoo ainoastaan, että tämä lakisäätäinen tehtävä toteutetaan.

Sitten kun katsotaan Ylen tulevaisuutta, niin tähän liittyy monenlaisia kysymysmerkkejä. Kotimaassa käytävä pohdinta on aika lailla samaa pohdintaa, mitä myös globaalisti käydään julkisesta palvelusta, sen tulevaisuudesta, ylipäättänsä mediamurroksesta ja siitä, millä tavalla Yle myös tähän haasteeseen vastaa. Meillä median sisältöjen käyttö muuttuu. Miten pärjäämme siinä alati muuttuvassa maailmassa ja miten toisaalta vastaamme sitten kotimaisella tuotannolla ja toisaalta kotimaisilla toimijoilla siihen kilpailuun, mitä myös globaalit toimijat Suomeen tuovat?

Mutta yhtä asiaa en tässä keskustelussa Ylen tulevaisuudesta oikein ymmärrä, ja se on tämä ehkä tahallinenkin kaupallisen median ja toisaalta Ylen vastakkainasettelu, joka aina nousee esille. Logiikkahan menee jotakuinkin niin, että kaupallinen media ei pärjää sen takia, että meillä on niin laadukas julkinen palvelu. Jos ajattelemme sen näin, niin silloin täytyy kysyä, että onko todella niin, että meidän mediamarkkina on stabiili ja se toimii ainoastaan niin, että jos julkinen menestyy, niin kaupallinen häviää, ja jos toisaalta kaupallinen menestyy, niin julkinen häviää. En itse usko ihan tähän, että se on näin yksinkertaista, ja jos enemmänkin katsotaan sitä kaupallista mediaa — vaikkapa niitä maakuntalehtiäkin, mitä täällä on nostettu esille, ja sitä uutiskäyttöä, mitä kansalaiset sitten käyttävät varsinkin tänä päivänä verkossa — niin täytyy muistaa, että kahdella suurimmalla iltapäivälehdellä on jo verkkouutiskäytöstä yli 50 prosenttia, 55 prosenttia taitaa olla aika tarkalleen. Jos me puhumme siitä, miten esimerkiksi joku maakuntalehti ja sen verkkojournalismi ja verkkouutiset ovat kiinnostavia, niin silloin se vastaus ei kyllä löydy siitä, minkälaista sisältöä Yle laittaa verkkoon, vaan enemmänkin kysymys on siitä, mitä nämä kaksi isoa kaupallista iltapäivälehteä tekevät. Jos heillä säilyy edelleen täysin maksuton sisältö, niin on vaikea kuvitella — vaikka me tekisimme minkälaisia toimenpiteitä — että maakuntalehtien verkkosivut ampaisisivat uutistarjonnallaan ihan uusiin sfäreihin ja niitä käytettäisiin entistä enemmän.

Tässä keskustelussa täytyy minun mielestäni olla rehellinen, kun mietitään sitä, mitä toisaalta siellä kaupallisen median ahdingon takana on ja toisaalta varsinkin siinä, minkä takia esimerkiksi uutistarjonnassa kansalainen suuntautuu tiettyyn paikkaan. Tässä yhteydessä on hyvä muistaa, että kun katsotaan myös näillä luotettavuusmittareilla — kun mitataan eri palveluntarjoajia ja eri uutistarjontaa, että mitä kansalainen pitää luotettavana — niin aina luotettavimpana uutisten tarjoajana pidetään Yleä. Minusta on aika hienoa, että meillä Suomessa on sellainen julkinen palvelu, joka myös nauttii kansalaisten silmissä hyvin laajaa luottamusta vuodesta toiseen. Muutenkin kun katsotaan Yleä ja sen tuloksellisuutta ja verrataan vaikka muihin pohjoismaisiin Ylen kollegoihin, niin siinäkin mielessä täytyy sanoa, että sillä rahalla, mitä me satsaamme täällä verrattuna muihin Pohjoismaihin, me saamme täällä parempaa tulosta henkilöä kohden.

Sitten vielä tähän kysymykseen todella tästä kaupallisen median ahdingosta ja siitä, että onko niin, että uutisia ei lueta kaupallisen median sivuilta Ylen takia. Tässä kun katselee näitä viimeisimpiä tutkimuksia, mitä on tehty, niin suurin syy todella sille, minkä takia esimerkiksi maksullisia sanomalehtiä ei käytetä internetissä, yllättävästi on se, että niitä maksuttomiakin sanomalehtiä löytyy sieltä internetistä. Sitä maksutonta uutistarjontaa löytyy sieltä internetistä, mikä on minusta aika selkeä syy sille, minkä takia joku esimerkiksi ei

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

vaihdia sitten maksullisiin palveluihin, jos se sama sisältö on esimerkiksi kilpailevalla iltapäivälehdellä täysin maksutta saatavissa. Ja kun sitten taas kysytään, mikä merkitys tässä Ylen tuottamilla uutisilla on, niin se on hyvin pieni, kun verrataan kaikkiin näihin muihin syihin. Siinä mielessä ehkä toivoisin, että tämäkin keskustelu siitä, että onko todella aina niin, että kaupallisen median ahdingon takana on Yle, saisi vähän toisenlaisia näkökulmia. Tämän sanon yhtään väheksymättä sitä, että meidän kaupallisilla medioilla varmasti on erilaisia haasteita, joita he ovat kohdanneet, erilaisia ongelmia, ja niitä pitää ratkoa. Toivottavasti näihin nyt sitten löytyy myös vastauksia siitä parlamentaarisesta työryhmästä, mistä myös äskeisessä puheenvuorossa edustaja Elomaa puhui.

19.33 Eero Lehti kok: Arvoisa herra puhemies! Tämä asiakokonaisuus on varsin monitahoinen ja ehkä vaikea hahmottaa. Ainakin varsin usein tässä keskustelussa puhutaan jostain yksityiskohdasta tajuamatta sen monivaiheista vaikutusta. Esimerkiksi osakeyhtiössä, joka Yle on, lain mukaan hallituksen tulee ajaa yhtiön etua. Sama koskee soveltuvin osin hallintoneuvostoa. Jos sitten täällä mainittu Julkisen sanan neuvosto otetaan tähän vielä kontrollielimeksi, sen 12 jäsentä koostuu siten, että kustantajapuolella siellä on 9. Kun 40 vuotta niitä päätöksiä seurasin, niin aika harvoin mielestäni sellaisissakin tapauksissa tuomio tuli, joissa olisi pitänyt ilman muuta tulla. Ei se ole neutraali elin, se on tehty sitä varten, että oikeusistuimessa asiaa käsiteltäisiin vähemmän.

Julkisen palvelun mainososuus muistuu nyt mieleen. Kuinkahan monta vuotta, nelisenkymmentä vuotta, Yle maksusta lähetti lottoarvonnan. Vasta sen jälkeen, kun siitä tehtiin kysely, tämä mainosrahoitteinen osuus poistettiin Ylen ohjelmasta ja se siirtyi Mainostv:lle.

Se, että tällä hetkellä sanomalehdistö, ennen kaikkea ehkä maakunnallinen ja valtakunnallinen sanomalehdistö, on ongelmissa, on monitahoinen ongelma, tai syyt ovat moninaisia. Täällä mainittu Google ei vaikuta sanomalehdistöön kovin paljon, mutta se voi vaikuttaa siihen, miten aikakauslehdet tai televisio menestyvät. Google on hyvä esimerkki siitä, kuinka uusi teknologia on tehnyt maailmanlaajuisen median erittäin houkuttelevaksi niille, jotka haluavat kohdentaa mainontaa yksilötasolla.

Suomessa Yleisradion nettisivusto, joka on kaikista nopein uutisväline, on vähitellen vaikuttanut siihen, että sanomalehtien levikit ovat laskeneet vuosittain 3—5 prosenttia, ensiksi pääkaupunkiseudulla, ja vähitellen ilmiö on siirtynyt Keski-Suomen kautta pohjoiseen. Sen seurauksena myös sanomalehdistön kyky palvella kaupallisia intressejä eli mainostajia on heikentynyt ja sen talous on joutunut vaakalaudalle. Veikkaan, että jos mitään ei tehdä, niin ensimmäisessä vaiheessa maakunnalliset sanomalehdet, jotka ovat kuitenkin maakunnan edunvalvojia, supistavat ilmestymiskertojaan 7:stä 5:een. Mutta ihan pienet alueelliset pitäjälehdet menestyvät hyvin, koska Yle ei siellä pysty tarjoamaan vaihtoehtoisia palvelua.

Kyllä sillä, että Yle antaa ilmaiseksi nettisivut, on välillinen vaikutus siihen, ettei sanomalehdistö voi omille nettisivuilleen panna hintaa. Sillä on myös se seuraus, ettei sanomalehdistö voi kovin herkästi käyttää Ylen uutisia omassa tuotannossaan, koska vastaanottaja sanoisi, että hän on saanut tämän jo ilmaiseksi. Tuntuisi aika omituiselta, jos siitä vielä yritettäisiin saada hinta. Sellaista en pidä mitenkään mahdollisena.

Ylen merkitys koko mediakenttään 500 miljoonalla on niin merkittävä, että se vaikuttaa siihen, miten investoidaan. Ja kun Ylellä ei ole tuottovaadetta, se pystyy tekemään joitain sellaisia ohjelmia, jotka tuntuvat aivan mahdottomilta muille medioille — esimerkiksi se,

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

että Yle tekee Etelä-Afrikassa Mannerheimista afrikkalaisen näköisen ja pitää sitä hyvänä juttuna. Jos minä kustantajana olisin syyllistynyt samaan, niin luulen, että henkilökunta olisi pyytänyt audienssin ja sanonut "Eero, voisitko mennä vähän pidemmälle lomalle". (Naurua) Tai jos te perjantai- tai lauantai-iltana katsotte, kun muut katsovat TV2:n avulla, kuinka katsotaan televisiota, niin minun mielestäni se ei ole yleisen palvelun tasoista ohjelmaa, (Naurua) mutta kovin suosittua se on.

Eli Yle on pyrkimässä katsojamäärissä ja muutenkin sille samalle reviiirille, jossa lehdistö on jo. Ylellä on noin 400 toimittajaa alueellisissa toimituksissa, Brysselissä 3—4. Olen vakuuttunut siitä, että Brysselin merkitys Suomen yhteiskunnan kehittymiselle ja meidän kyvyillemme seurata, mitä Brysselissä valmistellaan, on paljon merkittävämpi kuin se, että Ylellä on 20 henkilöä Lappenrannassa tekemässä paikallisia uutisia. Jotain tässä koordinaatiossa heittää pahemman kerran.

19.38 Leena Meri ps: Arvoisa herra puhemies! Eero Lehti kun otti tuossa esimerkiksi tuon, että katsomme sitä, kun ihmiset katsovat tv:tä, niin en tiedä sitten, kummasta se kertoo enemmän, tuottajista vai meistä katsojista. Halpaa se varmaan ainakin on, mutta en minä siitä viihdearvosta niinkään tiedä.

Täällä on keskusteltu tänään, mikä on hallituksen ja hallintoneuvoston tehtävä ja onko meidän tehtävämme oikeastaan puuttua siihen ohjelmasisältöön, ja ei varmastikaan yksittäisten ohjelmien tarkkaan sisältöön, mutta joka tapauksessa on hyvä käydä keskustelua siitä pitkästä linjasta.

Katsoin vielä tuon Yle-lain tuossa. Itsekin kertosin sen. Vaikka juristi olen, niin en todellakaan muista säädöksiä ulkoa ilman, että käyn katsomassa niitä uudestaan. Tosiaan hallintoneuvoston tulee valvoa sitä, että Yle noudattaa näitä julkisia tehtäviä, joita sille on annettu, ja siellä julkisissa tehtävissä on todettu tämä monipuolisuus ja tasapuolisuus. Tietysti se on varmasti näin, että jokainen voi kokea sen eri lailla.

Ihan kuitenkin muutaman semmoisen subjektiivisen esimerkin kerron täällä. Myös edustaja Modig tänään kertoi omasta toimittajataustastaan ja siitä, että ne olivat hänelle subjektiivisia kokemuksia. Minulla ei ole tästä mitään empiiristä tietoa, tämä on erittäin subjektiivista, mutta kuitenkin totuuteen perustuvaa. Olin tulossa valiokuntahuoneesta helmikuussa, ja siinä oli paljon toimittajia, siis eri medioista. He eivät varmaan huomanneet minua. He odottivat toisesta valiokunnasta ihmisiä ja keskustelivat presidentti Sauli Niinistön uudenvuoden puheesta ja siitä, että Sauli Niinistöhän totesi, että maassa maan tavalta ja että kaikki eivät ehkä tulekaan Suomeen hyvin aikein. Heitä kovasti nauratti, ja he puhuivat, että perussuomalaiset rasistit ovat nyt varmaankin hirveän ilahtuneita, ja sitä nauroivat siinä. He eivät tosiaan varmaan minua huomanneet, ja kun olen uusi kansanedustaja, tällainen hiljainen ihminen, niin eivät sitten varmaan tunnistaneetkaan minua. Kysyin heiltä sitten, että olenko minä teidän mielestänne tai ovatko perussuomalaiset teidän mielestänne rasisteja. Sitten semmoinen hiljaisuus tuli. He varmaan havahtuivat, että herranjestas, tässähan onkin joku muu. Tai en tiedä, mitä ajattelivat, mutta joka tapauksessa hiljaisuus tuli. Sitten tuli eräs nainen, joka sanoi jotakin, että "ei kun me tarkoitettiin niitä muita" ja jotain hyvinkin epämääräistä, en oikein siitä saanut sitten selvää. No, minä sitten omaan tapaan marssin siihen naulakolle ja otin takkini ja sanoin sitten, että täällä kannattaa oikeasti miettiä, mitä puhuu, sillä täällä on seinilläkin korvat.

Kyllä minä nyt koin niin, että en minä ole täällä koskaan kenenkään toimittajien kuullut naureskelevan muiden puolueiden ihmisille näin halventavasti, että kyllä se minusta siltä

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

tuntui. Tämä on minun työpaikkani, ja minä en ainakaan ole rasisti. Mutta ehkä he eivät tosiaan tarkoittaneet minua, että ne olivat sitten niitä "joitain muita".

Itselleni pisti silmään tässä: Nythän on ollut valtavasti maahanmuutosta ja lainsäädännöstä keskustelua, ja kansalaisia on kovasti kiinnostanut se, mitä toimenpiteitä saadaan aikaiseksi, paljon erilaista huhuakin liikkuu internetissä. Nythän eduskunta hyväksyi lain, jossa ulkomaalaislaista poistettiin tämä humanitäärisen suojelun peruste, eli se saatettiin se lainsäädäntö samalle tasolle kuin muuallakin EU-maissa. Minä olen perustuslakivaliokunnan jäsen, ja me käsitelimme sitä tosi pitkään perustuslakivaliokunnassa ja pohdimme erilaisia asioita, ja siitä oli paljon julkista keskustelua, että mitä tämä tarkoittaa. Sitten sinä päivänä, kun se eduskunnassa hyväksyttiin, minäkin oikein asetuin iltauutisten eteen puoli yhdeksän, että kun tästä on paljon keskusteltu, niin nyt se varmaan todetaan tänään, että nyt se on näin se laki muuttunut.

Ei mitään. Siellä oli sen päivän kaikkia muita uutisia, ja sitten useampi minuutti ihan oli todellakin käytetty siihen, että oli tutkittu sitä, että amerikkalaiset tv-näyttelijät, naisnäyttelijät, saavat vähemmän puheenvuoroja elokuvissa kuin miehet. Voi olla, että se ei ole tarkoitushakuista, mutta kyllä se vähän tuntui siltä, ja voihan se tietysti olla niinkin, että minä kansanedustajana pidän näitä asioita tärkeämpänä kuin uutiset, mutta en tiedä, oliko se meille nyt niin tarpeellista sitten tietää se niitten puheenvuorojen määrä.

Mutta tämä on tärkeätä senkin takia, kun täällä on tullut esille se, että kansalaiset luottavat Yleen ja heidän uutisiinsa. Minäkin itse asiassa luotan. En kuvittele, että se on joku MV-lehti, jonka tiedot minun täytyy tarkistaa joka paikasta. Täällä muistaakseni edustaja Juvonen sanoi — laitoin tuossa itselleni ylös, minulla ei nyt tässä ole sitä selvitystä — että 77 prosenttia kansasta luottaa Yleen paljon tai melko paljon. Silloin sillä on todella paljon merkitystä, mitä ja missä suhteessa sieltä tulee sitä tietoa meille kaikille, koska kansa luottaa siihen ja pitää sitä oikeana ja puolueettomana. Sen takia on hyvä, että käytiin tätä keskustelua tänään.

19.44 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Minä olen siinä Yle-työryhmässä, ja ne rahoitusasiat ja nämä ovat pöydällä.

Mutta kyllä minä otan kantaa tähän Ylen rooliin. Nyt kun on koko alalla rakennemuutos ja sieltä on lähtenyt tuhansia työpaikkoja pois, niin miten voi olla, että jos koko alalla tapahtuu muutosta, Yle pysyy siinä samalla tasolla, että sitä ei voida tarkastaa? Kyllä varmasti tulevaisuudessa, kun ryhmä kokoontuu, sitä asiaa perataan.

Ja sitten siitä uutisoinnista: Miksi meillä on MV-lehti? Johtuu hyvin pitkälti siitä, että Yle tuottaa sellaista täydellistä liberaalia journalismia, jossa ei ole asiapohjaa. Kansalaiset haluavat selkeät tiedot, mitä maailmalla tapahtuu, muun muassa monikulttuurisuudesta. MV-lehti ottaa tuolta käräjäoikeudesta — ne ovat meidän kaikkien saatavilla — raiskaajien, murhaajien nimet. Jos on kantasuomalainen nimi, tulee julkisuuteen — en tarkoita Yleä, mutta muussakin mediassa — mutta jos on tällainen monikulttuurisuuden edustaja, niin ei tule. Se on joku muu. Elikkä siitä johtuu, että meillä on MV-lehti.

Ja mitä siihen puolueettomuuteen vielä tulee lisää, aikanaan Yle tuotti puolueetonta ohjelmaa Neuvostoliitosta, hyvin suomettunutta ohjelmaa. Sama koskee tällä hetkellä monikulttuurisuutta. Yle on ottanut selvän roolin tässä asiassa: ihan sama, minkälainen massamurhaaja tulee tuolta, niin melkein lastenkotiin ohjataan ja siitä tehdään ohjelma, että tällainen rauhanrakastaja tuolta tuli. — Aika loppui.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

19.46 **Jari Ronkainen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Kiinnitän huomiota Yleisradion kustannuksiin. Yle ostaa ohjelmia Suomessa toimivilta riippumattomilta tuotantoyhtiöiltä, ja näitä ostoja pitää mielestäni lisätä aika huomattavasti. Nyt näiden tuotantoyhtiöiden osuus ensiesityksistä on hieman yli 20 prosenttia. Kun katsotaan kustannuksia, niin Yle käyttää tähän reilut 27 miljoonaa, kun sisältökokonaisuuksiin kokonaisuudessaan käytettiin yhteensä 330 miljoonaa euroa. Vaikka riippumattomien tuotantoyhtiöiden ensiesitysten määrä oli liki 21 prosenttia, niin käytetty rahamäärä on vain noin 8 prosenttia. Näitä ei toki voi täysin suoraan verrata, mutta nähtävästi joku muu tekee tuotannon edullisemmin kuin Yleisradio. Kehitetään sisältöä ja ostetaan entistä enemmän kotimaista tuotantoa. Se on oikea suunta, johon Ylen on tähdättävä.

Ylen toimintaa seurataan. Hallintoneuvostossa tutkitaan lähes joka kokouksessa tilastoja siitä, kuinka kuunneltuja ja katseltuja kanavat ovat olleet. Käsittäkseni Ylen tärkein tehtävä on tuottaa ne palvelut, joita kaupallisen median ei kannata tuottaa. Se, että seurataan tilastoja ja ollaan otettuja siitä, että ollaan tilastoykkösenä kaikilla sektoreilla, on mielestäni väärä mittaustyylisi siitä, ollaanko onnistuttu tärkeimmässä tehtävässä. Ymmärrän kyllä, että tämä on tärkeää myös Ylen kehittämisen kannalta, mutta olen kuitenkin sitä mieltä, että Ylen kehittämisen tulee tapahtua muita tilastoja seuraten kuin sen suhteen, ollaanko tilastoissa ykkösiä vai sijalla seitsemän.

19.48 **Olli Immonen ps:** Arvoisa puhemies! Täällä on käyty tänään hyvää keskustelua Ylen toiminnasta ja tulevaisuudesta, ja hyvä niin. Mutta haluan kuitenkin vielä hieman tarkentaa noita aikaisemmin esittämiäni näkemyksiä Ylestä, sillä en halua, että kenellekään jää täällä sellaista mielikuvaa, että pitäisin Yleä jotenkin tarpeettomana, sillä näin ei tietenkään ole.

Ylellä on totta kai oma roolinsa ja paikkansa suomalaisessa yhteiskunnassa — sillä on se nyt, ja sillä tulee olla se ilman muuta myös tulevaisuudessa. Mutta kyllä kritiikille on annettava tilaa silloin, kun siihen on aihetta. Palaankin vielä hieman tähän aiempaan monikulttuurisuuskeskusteluun, koska se nosti esiin paljon erilaisia näkemyksiä ja se selkeästi herätti erilaisia tunteita ja näkemyksiä ihmisissä.

Me Ylen hallintoneuvostossa emme tietenkään lähde määrittelemään Ylen ohjelmasisältöjä, mutta kyllä suurten linjojen vetäminen kuuluu hallintoneuvostolle, ja tätä suurta linjaa edustaa myös tämä monikulttuurisuusagenda, joka vaikuttaa kaikkeen Ylen toiminnassa ja tiedonvälityksessä. Oleellinen näkökulma tästä monikulttuurisuusagendasta puhuttaessa on se, että tämä agendahan kumpuaa suurelta osin tästä Yleä koskevasta lainsäädännöstä, jonka mukaan Ylen tulee edistää monikulttuurisuutta. Mutta totta kai se linja kumpuaa myös näistä toimittajavalinnoista, jotka aikaisemmin edustaja Saarakkala nosti täällä esiin.

Itse olen kuitenkin sitä mieltä, että tästä Yleisradion toimintaa koskevasta lainsäädännöstä on poistettava tämä monikulttuurisuuden edistäminen, sillä Ylen tehtävä ei ole pyrkiä muokkaamaan kansalaisten mielipiteitä ja ajaa tiettyä poliittista agendaa. Ylen ei tule edistää kommunismia, Ylen ei tule edistää kapitalismia, ei globalismia eikä myöskään monikulttuurismia eikä mitään muutakaan ideologiaa. Ylen tulee edustaa tasapuolisesti koko kansan näkemyksiä, ja monikulttuurisuusideologian kannattaminen ei kuulu poliittisesti neutraalin median tehtäviin.

Monikulttuurismin tehtävänä on kannattaa nimenomaan massamaahanmuuttoa ja monikulttuurista yhteiskuntakokeilua, ja ainakin minä vastustan tällaista poliittista ja ideologis-

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

ta agendaa, mitä Yle ajaa tällä hetkellä. Nykypäivän ihmiset ovat omilla aivoillaan ajattelevia yksilöitä, jotka eivät tarvitse maailmankuvansa muodostamiseen ideologista pakko-ohjausta valtion tai jonkin sen koneiston suunnalta. Ylen on pyrittävä sopeutumaan uuteen toimintaympäristöön, jossa tietoa on vapaasti kaikkien saatavilla internetistä. Asenteelliselle ja puolueelliselle tiedonvälitykselle ei yksinkertaisesti ole enää sijaa suomalaisten keskuudessa.

Korostan tähän loppuun vielä kertaalleen sitä, että tarvitsemme Suomeen riippumattonta, puolueetonta ja neutraalia tiedonvälitystä, mutta emme mitään ideologista pakkosyötöä tai tiedonvälitystä vain tietystä poliittisesta ideologisesta näkökulmasta.

19.52 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Puhuttaessa tästä mielipiteenmuokkauksesta tulee mieleeni tuo, mitä edustaja Meri toi esiin, että humanitäärisen suojelun poistamisesta ei uutisoitu. Sitten taas toisaalta perheenyhdistämisen tiukentamisen suunnittelusta käynnistettiin Ylellä valtava pelottelukampanja, kun sitä suunniteltiin tiukennettavaksi edes vähän samalle tasolle kuin Pohjoismaissa yleensä — valtava pelottelukampanja. Tämä keskusteltu liberaali asenne ei kuitenkaan liity pelkästään maahanmuuttoon, vaan esimerkiksi uutisointi EU-asioista on hyvin EU-myönteistä, ja aiemmin mainitsemani tutkimuksen mukaan 79 prosenttia toimittajista kannattaa sukupuolineutraalia avioliittoa, mikä kylläkin näkyy uutisoinnin asenteissa — tutkimuksen, johon muuten Yle ja Helsingin Sanomat kieltäytyivät vastaamasta, sivumennen mainittuna.

Mutta toinen asia, johon puutuin marraskuussa keskusteltaessa, oli käyttöön otettu muutos maakuntatoimitusten nimissä. Silloin tuntui omituiselta maakunnallisen identiteetin veistämiseltä, kun nimessään ennen maakunnan nimeä kantaneet toimitukset nimettiin vain yhden keskuskaupungin mukaan.

Arvoisa puhemies! Ilmeisesti tämäkin Helsingin kuplassa hyvältä tuntunut kokeilu on jäämässä voimaan. Se tai muukaan maakunnallisuudesta tinkiminen ei ole oikea linja. Ennemminkin on säästettävä keskustoiminnoista kuin alueradioista.

19.54 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Täällä perussuomalaisten edustajat ovat esittäneet kritiikkiä erinäköisiä Yleisradion ohjelmia ja toimittajien keskenään käymiä keskusteluja kohtaan. Minulla on ollut vuosien varrella — minut valittiin eduskuntaan ensimmäisen kerran vuonna 91 — hyvin monta kertaa samanlaisia fiiliksiä. Olen monta kertaa kokenut, että joku asia, mitä olen ollut itse päättämässä, on erittäin tärkeä, ja olen ollut pettynyt, kun se on saanut uutisissa erittäin niukan huomion, jos ollenkaan, ja mielestäni sitten joku paljon vähemmän tärkeä on saanut isomman tilan uutisissa. Olen monesti ajatellut, että asenteet, millä on uutisoitu, ovat olleet omaa puolueettani, sanoisinko, nuivasti kohtelevia. Koskaan ei kuitenkaan ole tullut mieleeni ajaa sitä, että Yleisradiota sinänsä ruvettaisiin sen takia jotenkin kuristamaan.

Minusta on erittäin tärkeä asia, että on olemassa tiedotuskanavia, jotka ovat koko kansakunnalle yhteisiä. Todellakin kavahdan sellaista tulevaisuutta, mistä edustaja Alatalo taisi puhua, että, niin kuin Yhdysvalloissa, on kaksi eri tv-kanavaa, joista toista seuraavat konservatiivit, toista sitten liberaalit, ja se uutisvirta, mitä ihmiset seuraavat, on aivan täysin jakautunut. Yleisradiolla on myöskin kansallisen kulttuurin ja yhteisen kansan olemassaolon tunteen ja kulttuurin kehittämisen kannalta erittäin keskeinen tehtävä.

Niin kuin tässä muun muassa Mikko Alatalo ja joku muukin totesi, on aivan väärin syyttää kaupallisen median vaikeuksista Yleisradiota. Nehän johtuvat siitä, että netillä on ai-

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

van erilainen rooli tänä päivänä. Se johtuu Googlesta, Facebookista, Twitteristä ja vastaavista. Yleisradiota kurjistamalla ei kaupallisen median tilannetta kyllä pystytä parantamaan.

19.56 Vesa-Matti Saarakkala ps: Arvoisa rouva puhemies! Nyt, kun aiheena on Yle ja meillä kansanedustajilla on puheoikeus muttei päätösvoimaa näihin Ylen ohjelmiin, mielestäni se nimenomaan alleviivaa sitä, että meillä on oikeus ja velvollisuus täällä myös tätä ohjelmatarjontaa, sen sisältöä ja tätä journalistiikkaa Ylen osalta käsitellä. Näin on onneksi täällä tänään tehtykin ja erilaisia mielipiteitä perustellusti esitetty.

Tietenkin se tilanne, että nyt meillä on Yle-vero olemassa entisen tv-lupamaksun sijaan, on ehkä vähän muuttanut tätä tilannetta, mutta tätä on haluttu, ja ei se nyt niin voi olla, että kun on tämä vero tullut, niin nyt meidän puheoikeutemme tästä sitten lakkaisi. Ja minä ainakin itse puolustan Ylen merkittävää roolia, tätä suurin piirtein nykyisen kaltaista kokoluokkaa. Näen sen hyvänä ja luotan Ylen uutisiin. Siellä tapahtuu tietenkin näitä vähemmän järkeviä valintoja, niin kuin Leena Meri tässä toi omassa puheenvuorossaan esille, että esitellään joitain näyttelijöitten repliikkimääriä, kun täällä olisi vaikkapa maahanmuutosta uutisoitavaa. Nämä ovat tärkeitä huomioita, mitä tässä on tehty.

Mutta sitten kun mennään tosiaan näihin Ylen keskusteluohjelmiin, niin ne ovat varsin liberaaleja. Niissä esiintyvät henkilöt, jotka edustavat mielipiteiltään liberaaliutta, ja he myös ilmaisevat tämän varsin selvästi niissä. Ja sitten meillä on tosiaan yksi esimerkki tämä Rakel Liekki, joka on enemmän tullut tunnetuksi aikuisviihteestä, ja hän sitten pitää näitä omia ohjelmiansa, joissa hän haastattelee näitä hänen kanssaan yleensä varsin samanhenkisiä ihmisiä. Hän yleensä siinä ohjelmassa oikein heruttamalla heruttaa tätä mielipidettä haastateltavalta nyökyttelemällä kaikella tavalla sille haastateltavalle, kun haastateltava ei meinaa oikein rohjetakaan olla niin liberaali kuin Rakel Liekki haluaisi hänen (Puhemies koputtaa) olevan.

Tällaisia esimerkkejä.

19.58 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tässä istunnossa on käyty laajaa keskustelua Ylen tehtävistä ja tarpeellisuudesta, ja varsin hyvä niin, sillä nimenomaan eduskuntahan voi Ylen lainsäädännössä määriteltyjä tehtäviä tarpeen mukaan muuttaa tai tarkentaa, ja nämä lain määrittelyt näkyvät väistämättä myös Yleisradion ohjelmien sisällössä.

Lainsäädännössä Yleisradion tehtäväksi määriteltyä monikulttuurisuuden tukemista ja tästä vaatimuksesta luonnollisesti seuraavaa voimakasta monikulttuurisuuden hyvien puolien esiin tuomista ja toisaalta mahdollisten ongelmien vähättelyä voinee jossain määrin verrata 60- ja 70-lukujen ylipolitisoituneeseen Reporadioon ja sen jälkeiseen Yleisradion yltiövasemmistolaiseen aikaan. Tämä politisoitumisen kausi sai ikävän huipennuksen suomettumisen aikana, jolloin useat Ylen toimittajat suitsuttivat sumeilematta itäblokin saavutuksia, ja tähänhän edustaja Hakkarainenkin äsken viittasi. Tunnettuja ohjelmia olivat muun muassa Naapurineljännes ja muut vastaavat silloisen itänaapurin autuutta hehkuttavat tuotokset. Näitä ohjelmia voi nykyisin katsella Ylen arkistoista nostalgista myötähäpeää tuntien.

Ajat muuttuvat, eikä nykyinenkään mielipideilmapiiri vielä liene lopullinen totuus. 1970-luku oli aikaa, jolloin eräs suurehko puolue oli paitsiossa niin sanotuista yleisistä syistä johtuen. Sen ajan ilmapiiri heijastui väistämättä myös silloiseen ohjelmatarjontaan ja sisältöön.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

Itäblokin romahduksen myötä sosialismin ihannointi näyttää muuttuneen monikulttuurisuuden hehkutukseksi, joskin täytyy sanoa, että Yleisradio ei ole nykyään läheskään ainoa monikulttuurisuutta edistävä tiedotusväline. Osansa tähän lienee muun muassa toimittajakoulutuksen politisoitumisella. Ja on selvää, että valtakunnallisen tiedotusvälineen vuosikausia harjoittama mielipiteenmuokkaus näkyy väistämättä myös kansalaisten maailmankatsomuksen muutoksena. Ainakin omasta mielestäni se on erittäin valitettavaa, mutta nähtävästi kaikki kansanedustajat eivät ajattele samoin.

20.01 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Savio vei melkein sanat suusta, niin terävää tekstiä sieltä tuli.

Mutta mitä edustaja Hassi sanoi tuossa Ylen roolista, me puolustamme kaikki Yleä. Mutta me haluamme, että Yle tuottaa sitä ohjelmaa, mitä kansalaiset haluavat, ei mielipidettä, mitä siellä julistetaan nyt. Siinä on Yle ottanut roolin. Minä annan esimerkin: Kun syyskesällä oli se maahanmuuttokriisi kovimmillaan, niin aina Ylellä ohjelmassa tuli, että naisia ja lapsia. Joka ohjelmassa se tuli siellä esille. (Välihuuto) — Jostakin ne sinne etsittiin. — Minä ajattelin, että pitääköhän tuo paikkansa, kun Viitasaaren ABC:lläkin aika parhaita ja karvaisia olivat ne lapset. Läksin Tornioon katsomaan, niin kymmenen linja-autolastia tuli sieltä, ja ei yhtään naista eikä lasta. Mutta uutisissa ne sitten löytyivät. Minä en tiedä, mistä ne sen saivat sinne.

Tämmöinen rooli ei kuulu Ylelle, vaan tuottaa tasapuolisesti ohjelmia valtaväestölle. Aikanaan Yle on perustettu, kun millään muulla ei ollut resursseja tuottaa ohjelmia valtiollisesti Suomessa, ei kaupallisesti eikä muuten. Yle oli siihen tilanteeseen todella hyvä, ja on myös tähän tilanteeseen. Mutta sen täytyy ottaa huomioon myös tämä valtaväestö. Muun muassa nyt täällä salissa istuu hyvin paljon perussuomalaisia. (Juho Eerola: Enemmän kuin muita!) — Niin, paljon enempi kuin muita. — Kyllä Ylen toimittajien hampaisiin olen joutunut hyvin pitkälle. Ja ne uutiset siellä, mitä tehdään, ovat hyvin toimittajan näköisiä ja puolueellisia, liberaaleja, niin kuin täällä on mainittu. Emme me tarvitse tämmöistä. Me tarvitsemme tietoa. Ja silloin kun tietoa alkaa tulla, niin MV-lehteä ei tarvita. Se on syntynyt tuohon rakoon, minkä Yle on jättänyt täyttämättä.

20.03 Jari Ronkainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tämä monikulttuurisuuden edistäminen on kyllä ehdottomasti saatava pois Yle-laista. Luen muutaman kohdan tästä hallintoneuvoston kertomuksesta, kohdasta 3.4. Palvelut erityisryhmille ja muille vähemmistöille: "Hallintoneuvoston linjauksissa on nostettu esiin muun muassa Ylen rooli riippumattomana moniarvoisuuden heijastajana, jonka tavoitteena on vahvistaa monimuotoista kuvaa muuttuvasta maailmasta ja yhteiskunnasta." Jatketaanpa pari riviä eteenpäin: "Ylen tavoitteena on, että vähemmistö- ja erityisryhmien edustajat ovat esillä Ylen sisällössä nykyistä enemmän osallistujina, asiantuntijoina ja tekijöinä samalla, kun monikulttuurisuuteen liittyviä teemoja ja näkökulmia tuodaan esiin." Seuraava kohta: "Lastenohjelmissa monikulttuurisuus on määritelty erityiseksi ohjelmanteossa huomioitavaksi näkökulmaksi." — Voi ei. — "Nuorten suosimassa Summeri-ohjelmassa on esiintyjinä ja juontajina maahanmuuttajataustaisia henkilöitä." "Yle Puheen suosittu Ali & Husu, Kioskin perjantaina TV2:ssa nähtävä Mustan Barbaarin ja Prinssi Jusufin juontama sarja Mamu-Suomi-mamu ovat esimerkkejä ohjelmista, jotka ovat saavuttaneet monipuolisen yleisön." Minun on ihan pakko kysyä: tämäkö on todella Yleisradion tehtävä? Ei minun mielestäni.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

20.05 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Tosiaan tässäkin keskustelussa on hyvä, että lähdetään Yleisradion lakisäätteisestä tehtävästä. Jos itse ajattelen sitä hallintoneuvoston jäsenenä, niin se, millä mittaan itse Ylen toimintaa, liittyy tavoitettavuuteen, se, mikä on Ylen tehtävä: tavoitammeko me erilaisilla sisällöillä mahdollisimman paljon suomalaisia? Sehän on se Ylen idea. Eli meiltä löytyy monipuolista sisältöä ihan jokaiselle meistä.

Sitten kun katsotaan niitä tutkimuksia, mitä tehdään, että onko tämä toteutunut, niin valtaosa suomalaisista toteaa, että kyllä, Ylen sisällöissä joku tai jotkut asiat kiinnostavat hyvin montaa. Jokainen löytää jotakin. Sitten kun kysytään, että luotetaanko siihen sisältötuotantoon, luotetaanko siihen uutistuotantoon, niin hyvin voimakas luottamus edelleen. Siinä mielessä edelleen korostan sitä, että lakisäätteen tehtävän osalta Yle on hoitanut hommansa.

No, sitten kysymys siitä, voidaanko edelleen jotain asiaa parantaa. Varmasti voidaan. Siitä keskustelusta, mitä täällä ollaan käyty, ehkä toteaisin vähän niin kuin edustaja Hassi tuossa ennen, että meillä jokaisella varmaan on subjektiivinen näkemys siitä, miten jostakin asiasta pitäisi uutisoida. Mutta sitten taas kun mennään kysymään siltä vieruskaverilta, niin se ei välttämättä vastaakaan sen vieruskaverin subjektiivista näkemystä, miten siitä asiasta olisi pitänyt uutisoida.

Täällä otettiin esimerkiksi se, että uutisoitiinko nyt tarpeeksi tästä humanitäärisen määritelmän poistamisesta ulkomaalaislaista. Joku oli sitä mieltä, että liian vähän, joku sitä mieltä, että varmaan liian paljon, tai joku muu esimerkki. Näitä löytyy vaikka kuinka ja paljon, mistä me jokainen katsomme subjektiivisesti sitä asiaa ja tulkitsemme sen toisin. Joku on varmaan täällä sitä mieltä, että tästäkin keskustelusta pitäisi uutisoida, joku sitä mieltä, että enemmän, joku sitä mieltä, että vähemmän. Tässä asiassa jotenkin toivoisi, että luotettaisiin enemmänkin niihin arvioihin, mitä kansalaiset ovat esimerkiksi eri tutkimuksien valossa Ylestä osoittaneet, mitkä osoittavat sen, että niillä mittareilla, (Puhemies koputtaa) mitkä Ylelle on asetettu, Yle pärjää kyllä hyvin.

20.07 **Olli Immonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Ronkainen nosti edellä esiin tämän toimintakertomuksen kohdasta 3.4 löytyvän kohdan, jossa tosiaan todetaan: "Lastenohjelmissa monikulttuurisuus on määritelty erityiseksi ohjelmanteossa huomioitavaksi näkökulmaksi." Tämä on minun mielestäni todella käsittämätön asia. Itse olen ottanut lapsenkasvatuksessa sellaisen roolin, että minä en lähde tuputtamaan omalle lapselleni mitään poliittista ideologiaa enkä minkäänlaista ideologista agenda. Enkä tasan tarkkaan halua, että myöskään Yleisradio lähtee tuputtamaan lapselleni mitään ideologiaa. Hän tekee sitten myöhemmin itse omat valintansa siitä, mihin suuntaan kääntyy, mutta — ei, ei näin, Yleisradio, ei.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten mennään puhujalistaan.

20.08 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Sen verran vielä Ylen rahoituksesta täytyy mainita tässäkin yhteydessä, että siellä on kaksikielisen eli suomeksi sanottuna ruotsinkielisen ohjelmiston osuus rahoituksesta suhteettoman suuri suhteessa ruotsinkielisen väestön osuuteen väestöstä ja Yle-veron maksajista. Eli sekin on epäkohta, joka pitäisi korjata.

Tämä keskustelu kaupallisen median ja Ylen suhteesta on joskus vähän tarkoitushakuista. Jokainen ymmärtää, että kaupallisella medialla on aivan erikokoiset resurssit kuin Ylellä. Siinä missä Mainostelevisiolla on ehkä satoja työntekijöitä kaupallisesti kannattavin pe-

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

riaattein palkattuna, niin Ylelle kustannetaan tuhannet työntekijät verovaroin. Kyllähän silloin täytyy olla aivan eri odotukset näitten tiedotusvälineitten toiminnan ja sisällön suhteen, jos tilanne on tällainen.

Keskustelua kaupallisesta mediasta ja Ylestä ei kannata sekoittaa millään Googlella. Se on ihan toinen, suuri ongelma, että kansainväliset mediajätit uhkaavat ostaa suomalaisen kaupallisen median pois. Se on suuri huolenaihe, johon meidän todella kannattaa kiinnittää huomiota.

20.09 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ei missään nimessä ole ajamassa Yleä alas. Kyllä me ymmärrämme Ylen tärkeän merkityksen. Mutta se on tosiasia, että nyt kun ollaan verkossa, niin kaupallisella medialla on valtavat vaikeudet. Se ei palvele Yleä ollenkaan, jos kaupallinen media pikkujätkä heikkenee. On myös Ylelle hyvä, että kaupallinen media säilyy siinä rinnalla, ja sen takia nyt parlamentaarinen ryhmäkin yrittää katsoa, mitä yhteistyötä voidaan tehdä. Sen haluan edustaja Hassille sanoa.

Ja mitä kulttuuriin tulee, niin tietysti Ylen tehtävän ydin kulttuurin puolella on kansallisen kulttuurimme vaaliminen ja kotimaisen tuotannon säilymisen takaaminen. Se on ihan ydinasioita.

20.10 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Olen edustaja Elomaan kanssa ihan samaa mieltä siitä, ettei Ylen kuristaminen edistä kaupallista mediaa, eikä myöskään päinvastoin. Tietysti eduskunnan käsissä on suuremmin se, mitä tapahtuu Yleisradiolle, mutta olen kyllä sitä mieltä, että meidän pitää jossain vaiheessa ruveta miettimään myöskin niitä asioita, mitä politiikalla on mahdollista tehdä, jotta Suomessa säilyy myös journalistista tasoa ylläpitävä kaupallinen media, koska se ei todellakaan nykyisessä nettimaailmassa ole mikään itsestäänselvyys.

Kahta huomautusta varten oikeastaan tässä pyysin puheenvuoron.

Ensinnäkin, kun täällä monet edustajat ovat puhuneet monikulttuurisuudesta jonkinlaisena ideologiana: No, tietenkin nyt on paljon sanoja, joita me kukin ymmärrämme vähän eri tavoin. Itse ymmärrän monikulttuurisuuden tarkoittavan ennen kaikkea sen tunnustamista, että jokaisella ihmisellä on yhtäläinen ihmisarvo, on hänen ihonväriinsä, uskontonsa, synnyinmaansa tai muu taustansa sitten ihan mikä tahansa — periaatteessa ihan samat asiat kuin mitä on sanottu Suomen perustuslaissa.

No, sitten kun tässä on esitetty, että Yleisradio olisi uutisoinut jotenkin puolueellisesti nimenomaan turvapaikanhakijoista ja korostanut naisia ja lapsia, niin tässä nyt löysin Talouselämä-lehden uutisen tammikuulta, jossa se siteeraa Financial Timesia, joka toteaa, että vaikka viime kesäkuussa Eurooppaan saapuvista turvapaikanhakijoista kolme neljäsosaa oli miehiä, niin YK:n uusien tilastojen mukaan miehiä on alle puolet, siis aikuisia miehiä, enemmistö on naisia ja lapsia. (Teuvo Hakkarainen: Missä ne on?) Tämä on Financial Timesin uutisoima ja muun muassa Talouselämä-lehden Suomessa välittämä tieto siitä, (Puhemies koputtaa) mikä on Eurooppaan saapuvien turvapaikanhakijoiden jakauma.

20.12 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Näitä uutisia kyllä löytyy maailmalta, mitä Hassi esitteli tuossa, mutta me näemme jokainen savisilmillä, mitä tapahtuu. Tuonne kun menee kadulle, siellä on hyvin harvassa niitä naisia ja lapsia, kyllä se katukuva täytyy niistä partaisista lapsista. Ja sitten, jos se ikä voidaan sanoa näin, että minä olen

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

15 vuotta — sehän on lapsi, vaikka olisi kaljupää, ei sillä ole mitään merkitystä, ja ne lajitellaan uutisten mukaan lapsiksi. Kyllä näissä täytyy ottaa ihan selkeä maalaisjärki käteen.

Sitten vielä tämmöinen asia, että täällä Ronkainen mainitsi ruotsin kielen asemasta. On se ihmeen juttu, että kun minä lähdän Kainuun korpeen — kävin toissa lauantaina Kajaanissa — niin ainoa asema on Radio Vega, joka siellä kuuluu, ja mikähän YleX3 tai joku tämmöinen: ruotsia. Kuka siellä sitä tarvitsee, kuka ihme? Ja sama Viitasaarella. Kyllä kaikki nämä asemat löytyvät sieltä, ja Yle tuottaa näitä ohjelmia. Ei siellä tarvita ruotsin kieltä, ei kukaan, mutta kuitenkin tuotetaan niin kuin tyhjää, suolle samalla ne ohjelmat voi lähettää, niitä ei tarvitse kukaan, mutta se tuottaminen kuitenkin jotakin maksaa ja joku sen tekee. Eli kyllä tämmöiseen asiaan pitää pystyä puuttumaan ja myös sanomaan, että näin on.

Ja siitä monikulttuurisuudesta: Siinä käy koko ajan, mitä sitä ohjelmaa tuotetaan, samalla tavalla kuin silloin neuvostoaikana, suomettumisen aikana, kantaväestöä vastaan. Kun sitä aikansa jauhetaan sitä samaa asiaa, kyllä ihmiset rupeavat hyväksymään. Siinä täydellisesti tuotetussa journalismissa se asiasisältö on sellainen, (Puhemies koputtaa) että siinä on koko ajan se agenda. — No, kiitos.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Oliko Eerolalla vastauspuheenvuoropyyntö? — Olkaa hyvä.

20.15 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Lähinnä tähän edustaja Hassille, ei niinkään Hakkaraiselle, joka puhui viisaasti: Siis tietenkin jokaisella ihmisellä on ihmisarvo, emme me sitä ole romuttamassa tai pois ottamassa sen enempää kuin Yleäkään arvostellessamme monikulttuurisuutta. Somalit, arabit ynnä muut saavat puolestani ihan rauhassa harrastaa sitä omaa kulttuuriaan, kunhan tekevät sen omilla rahoillaan.

Monikulturismi tarkoittaa sitä, että muista maista tulleiden henkilöiden ei käytännössä edes annetaakaan suomalaistua, vaan valtaväestön rahoilla — valtaväestön rahoilla — ylläpidetään sitä, että he saavat ylläpitää sitä omaa kulttuuriaan. Minä en halua ylläpitää jotain somalialaista tai arabialaista kulttuuria omilla verovarjoillani. Sitä on monikulturalismi, ja sitä minä sen tähden vastustan.

Ja varmaan Talouselämä tai Financial Times paljon fiksummin uutisoi näistä asioista kuin Yle, mutta tosiasia on se, että viime vuonna, kun Suomeen tuli näitä turvapaikanhakijoita, niistähän 80 prosenttia oli käytännössä miehiä, ja niilläkin, jotka oli lapsiksi ilmoitettu, parta kasvoi paremmin kuin minulla.

20.16 **Vesa-Matti Saarakkala ps:** Arvoisa rouva puhemies! Yhdessä puheenvuorossa nostettiin esiin nämä tilastot koskien sitä, että Yle yrittää olla ykkönen, tavallaan kilpailla näistä katsojista ja kuuntelijoista kaikilla ohjelmillaan. Semmoinen ylilyönti Ylellä mielestäni on, että Yle mainostaa aika varhain illalla tämmöisiä ohjelmia, jotka on suunnattu vaikkapa nyt yli 12-vuotiaille tai jotakin muuta vastaavaa. Tämmöistä sisältöä tulee jo aika varhain Yleltä, nimenomaan tätä ohjelmamainontaa, joka ei sitten taas sovi pienemmille lapsille. Minun mielestäni tässä menee Yle liian pitkälle kilpaillessaan näistä katsojista, niin että tämäntyyppinen ohjelmamainonta voisi jäädä pois tai se pitää sijoittaa vaikkapa kello 21:n jälkeen, että nämä kaiken maailman draculat ja muut eivät hypi sieltä silmille

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

kello 19:n maissa, koska se on kuitenkin vielä aikaa, jolloinka monesti pienetkin lapset ovat television lähettyvillä.

Mitä tulee tähän ruotsinkielisyyteen, niin siihenhän Yle tosiaan satsaa aika suhteettoman paljon. Yhtä sellaista piirrettä, mikä on tässä tullut jokin aika sitten Ylelle, että esimerkiksi Ylen ruotsinkielisiä uutisia sijoitetaan aamu-tv:n yhteyteen, minä pidän itse vähän häiritsevänä. Kun on tämä Yle Fem -kanava, niin miksi ei sitä ruotsinkielistä sisältöä voi välittää sitä kautta sen sijaan, että häiritään suomenkielisten aamuhetkeä sillä, että ikään kuin tuputetaan ruotsinkielistä aineistoa meille varmaan sen takia, että me nyt sitten innostuisimme tai nuoret innostuisivat tästä ruotsin kielestä? Se on minun mielestäni väärä tapa edistää ruotsin kielen opiskelua ja oppimista, mitkä sinänsä ovat tärkeitä ja vapaaehtoiselta pohjalta varsin kannatettavia ajatuksia, mutta joku raja pitää olla tässä propagandassakin.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Myös edustaja Eerolalla oli puheenvuoropyyntö. — Haluatteko käyttää sen?

20.18 Juho Eerola ps: Tack, fru talman! Joo, tuota oikeastaan tyhjensin pajatsoni tuossa vastauspuheenvuorossani aika pitkälti. Kun luulin, etten saa tuota vastauspuheenvuoroa, pyysin puheenvuoron.

En nyt käy toistamaan sitä, mitä sanoin, mutta sanon vielä sen verran, että tämä monikulturalismi on ikään kuin joidenkin ihmisten ajatusmaailmassa korvannut sosialismin. Kun ei voi enää kommunismia ja sosialismia fanittaa, niin sitten on otettu tilalle tämmöinen. Ja yhteistä näille molemmille ideologioille, siis sosialismille ja kommunismille ja tälle monikulturalismille, on lähinnä vain se kansallisvaltiota ja kansallismielisyyttä vastaan taisteleva. Ja Ylen tehtävä on minun mielestäni, minun näkemykseni mukaan, tukea kansallista kulttuuria, suomalaista kansallista kulttuuria, sellaisia juttuja, mitkä ovat meille tärkeitä — Pihtipuhtaan Keihäskarnevaalien näyttäminen ja näinpäin pois — ja sitten myöskin paikallista kulttuuria.

Täällä jo viitattiin näihin Ylen maakuntaradioihin. No, meillä kävi kerrankin hyvin, että tuli Yle Kotka Yle Kymenlaakson tilalle, mutta paikallisuus ja kansallinen kulttuuri ovat niitä tärkeimpiä juttuja, mitä Ylen pitää vastaisuudessa entistä enemmän tuoda esille eikä niinkään tätä monikulturalismia.

Ja jottei menisi pelkäksi Ylen haukkumiseksi, niin mainitsen, että sitä radio-ohjelmaa, mikä lauantaisin tulee, Entisten nuorten sävellahja, kuunnelkaa kaikki. Se on suosikkini. Sieltä tulee hyvää poppia.

20.20 Olli Immonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Hassi totesi tuossa aikaisemmassa puheenvuorossaan, ettei Yle edistä monikulturismi-ideologiaa. Itse olen kyllä eri mieltä: kyllä se sitä nimenomaan edistää. Ylen lainsäädännössä nimittäin todetaan, että Ylen tehtävänä on edistää monikulttuurisuutta, ja nimenomaan monikulturismi-ideologia tähtää monikulttuurisuuden edistämiseen. Eli yhteenvetona voidaan todeta, että Yle toteuttaa monikulturismi-ideologiaa, kun se pyrkii edistämään monikulttuurisuutta. Toivoisin tämän monikulturismi-ideologian tilalle tasapuolisuutta, neutraaliutta, objektiivista uutisointia ja tiedonvälitystä. Se on minun mielestäni parempi tie.

20.20 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Vielä lyhyesti kommenttina Eerolalle tuosta paikallisradioitten nimiasiasta: Elikkä itsekin olen Lappeenrannasta kotoisin, ja se on ny-

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

kyään Yle Lappeenranta, mutta se tuntuu silleen hieman absurdilta tilanteelta, kun Yle Lappeenranta tviittaa Parikkalan valtuuston asioista. Silloin, kun Yle Etelä-Karjala tviittasi Parikkalan valtuuston asioista, se tuntui luontevalta, mutta minkä takia Yle Lappeenranta tviittaa Parikkalan valtuuston asioista? Tämä on yksi niistä asioista, mitkä herättävät kummastelua tässä nimimuutoksessa.

Vielä lisäisin tuohon Ylen toimintaan sen, että sinnehän on ostettu jonkun verran ulkomaisia kalliita sarjoja, jotka myöskin kilpailevat kaupallisen median kanssa. Tämä on semmoinen asia, mitä en katso hyvällä. Se on juuri sitä epätervettä kilpailua kaupallisen median kanssa.

20.21 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Oikaisisin vain, kun edustaja Immonen referoi sitä, mitä sanoin, mielestäni vähän oudolla tavalla. Tämä nyt on yksi esimerkki siitä, miten sanoja ymmärretään toisin tai eri ihmiset ymmärtävät eri sanoilla eri asioita. Kun puhuin monikulttuurisuudesta, en puhunut siinä yhteydessä siitä, mitä Yle tekee, vaan siitä, mitä se sana tarkoittaa. Täällä on aivan ilmeisesti monta edustajaa, joiden mielestä monikulttuurisuus on joku ideologia. Minä ymmärrän monikulttuurisuuden tarkoittavan käytännössä suunnilleen samaa asiaa kuin Suomen perustuslain sen kohdan, jossa sanotaan, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta siitä, mikä on heidän syntyperänsä, uskontonsa, ihonvärinsä, sukupuolensa ja niin pois päin.

20.22 **Vesa-Matti Saarakkala ps:** Arvoisa rouva puhemies! Meillä on lainsäädäntöön tullut muun muassa tämä positiivinen erityiskohtelu, ja sitä on vielä viime vaalikaudella eduskunnan enemmistöllä muutettu niin, että nyt jos henkilö kuuluu etniseen vähemmistöön, on seksuaalivähemmistöön kuuluva tai uskonnoltaan vähemmistöön kuuluva, niin hänellä on oikeus nykyään positiiviseen erityiskohteluun, vaikka häntä tai tätä väestöryhmää ei olisi syrjitty. Jos tämä on monikulttuurisuutta, niin se on kyllä asia, mistä voidaan olla sitten jo montaa mieltä, että onko se ihan hyvä näin.

Minä ymmärrän tavallaan ne hyvät aiheet siinä, mutta tuntuu, että sillä on ainakin Yleen ollut vaikutus, että siellä on tätä uutta pykälää kyllä tulkittu varsin monikulttuurisuusmyönteisesti sillä lailla, että nimenomaan tämä agenda korostuu vaikkapa näissä keskusteluohjelmissa. Minä itse näen, että ennen kaikkea korostuu tämä liberaali linja siellä, mikä on esillä. Niin kuin sanottua, tosi vähän on konservatiivisia näkemyksiä omaavia keskustelijoita, ja kun tiedetään, että tämä liberalismi—konservatismi-jakolinja on tänä päivänä politiikassa merkittävämpi kuin oikeisto—vasemmisto, niin on se kumma, että vain perussuomalaiset täällä lähinnä kritisoivat tätä. Se kuvastaa paljon tätä tilannetta, että eiväthän täällä oikeastaan ketkään muut kritisoikaan Yleä kuin vain perussuomalaiset. Me nyt satumme vain edustamaan aika isoa väestöryhmää tässä maassa, ja minä olen aika varma, että pääosa perussuomalaisten äänestäjistä on hyvinkin samaa mieltä kuin mitä me olemme tänään täällä esittäneet. Että tämä on hyvin kuvastava tilanne, että muille näyttää nykylinja kelpaavan.

20.24 **Teuvo Hakkarainen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Kehutaan nyt lopuksi Yleä: kylähän muun muassa urheiluohjelmat ja Yle Teema, mitä Eerola sanoi tuossa, ovat semmoisia ohjelmia, että me tarvitsemme ja haluamme niitä emmekä niihin halua sillä lailla puuttua. Mutta se kansanosa, joka maksaa tämän Ylen, joutuu niin sanotuksi harmaaksi maksaksi — eräänkin tutkijan suulla: se on vain harmaata massaa — ja joutuu maksamaan ja

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

rahoittamaan tämän monikulttuurisuuden, joka on ideologia, sanokaa mitä tahansa. Se näkyy hyvin selvästi ja kuuluu, ja hyvin karkealta tuntuu aina katsella noita uutisia. Mielelläni niitä katselen, mutta kun tämä pointti tulee siellä esille, niin vaihdanpa kanavaa kaupalliselle puolelle.

Mutta kiitos niistä kaikista, mitä Yle tekee: näistä urheiluohjelmista ja Teemasta ja mitä muuta on. Ne kuuluvat sille ja ovat hyviä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle Euroopan neuvoston erioikeuksista ja vapauksista tehdyn yleissopimuksen kolmannen lisäpöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi lisäpöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 63/2016 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 5/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 63/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiireistä

Hallituksen esitys HE 26/2016 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 5/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 5/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

20.26 **Leena Meri ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tosiaan, nyt on käsittelyssä hallituksen esitys valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiireistä, ja se on ollut nyt perustuslakivaliokunnan käsittelyssä ja lakivaliokunnan käsittelyssä. Asia on minulle erittäin läheinen. Olen itse toiminut yli kymmenen vuotta holhoustoimen edunvalvontapalveluiden lakimiehenä maistraatissa eli olen toiminut yleisten edunvalvojien valvojana ja yksityisten edunvalvojien valvojana ja myöntänyt erilaisia holhoustoimilupia edunvalvojille ja ollut myös siellä kehittämässä tätä erilaista toimintaa ja esimiestehtävissä, ja tämä on minulle erittäin mieluisaa, että näissä asioissa edistytään.

Ensinnäkin tässä laissahan on kysymys siitä, että jatkossa oikeusaputoimistot ja edunvalvontatoimistot voisivat ostaa ostopalveluina palveluita: on kysymys tästä sääntelystä ja siitä, miten sen tulisi tapahtua. Jo tänä päivänäkin edunvalvontatoimistot ovat voineet ostaa palveluita ostopalveluina, mutta oikeusaputoimistojen puolella tämä ei ole ollut mah-

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

dollista. Aikaisemminhan tilanne oli se, että edunvalvontapalvelut olivat maistraatin järjestämistä vastuulla ja maistraatit ostivat ne kunnilta. Myöhemmin, vuonna 2009, ne siirtyivät oikeusaputoimiston vastuulle, ja siitä tuli oikeastaan myös ongelmia, koska yleinen edunvalvonta ja oikeusaputoimisto olivat samassa toimistossa ja saman toimiston henkilökuntaa, jolloin tuli hyvin paljon esimerkiksi esteellisyystilanteita. Palaan siihen hieman myöhemmin.

Perustuslakivaliokunnassa kiinnitimme huomiota siihen, halusimme tietysti pohtia sitä, että kun julkisia tehtäviä siirretään ostopalveluna yksityisille tahoille, niin onko kysymys sellaisesta viranomaistoiminnasta, joka olisi niin merkittävää julkisen vallan käyttöä, että näin ei voisi toimia, ja perustuslakivaliokunta on mietinnössään todennut, että näin ei ole. Kuitenkin sitä tehtävää ja sen tehtävän sisältöä ja sitä valtaa pohdittaessa tulimme siihen tulokseen perustuslakivaliokunnassa, että katsoimme, että tähän tehtävään tulee säätää rikosoikeudellinen virkavastuu myös niille tahoille, jotka hoitavat ostopalveluina näitä oikeusapu- ja edunvalvontatehtäviä.

Itse toivoisin vielä holhustoimilakiin muutosta, jota on esitetty maistraattien toimesta vuonna 2007 tai 2009 — nyt en muista sitä vuosilukua, jolloin holhustoimilakia uudistettiin isoilta osin. Siellähän on ongelmana se, että nyt kun on virkapalveluna tehtävä, siellä on rikosvastuu ja löytyy aina maksaja, ja jos on ostopalveluna, niin siellä tulee nyt sitten virkavastuu, ja sitten viime kädessä tämä ostopalvelun ostaja on vahingonkorvausvelvollinen. Nyt on paljon yksityisiä edunvalvojia, omaisedunvalvojia, ja suurin osa heistä hoitaa tehtäviä erittäin mallikkaasti ja erittäin hyvin, mutta siellä tehtävässä on sitten näitä vähemmän kunnostautuneita, ja he voivat aiheuttaa toiminnallaan hyvinkin valtavaa taloudellista menetystä edunvalvottavalle. Tässä ehdotuksessa maistraatit ehdottivat silloin, että yksityinen edunvalvoja joutuisi ottamaan vastuuvakuutuksen vahinkojen varalle, mutta näin ei valitettavasti tapahtunut.

Tänä päivänä menettely on se, että jos yksityinen edunvalvoja aiheuttaa vahinkoa päämiehelleen, hänet vaihdetaan. Hän kyllä joutuu tietysti lähtökohtaisesti tuomioistuinpäätöksellä tämän korvauksen suorittamaan, mutta se toteutus hyvinkin usein uupuu, jos siellä ei ole varoja. Tässä on oikeusturva-aukko vielä siinä mielessä, että yksityisten edunvalvojien antamat palvelut eivät aina ole riittävällä tasolla ja se ei ole riittävästi turvattu se päämiehen omaisuus. Siellähän ei ole sitten muilla minkäänlaista vahingonkorvausvastuuta, ei tuomioistuimilla eikä maistraatillakaan, siitä, että tällaista edunvalvojaa on ehdotettu. Toki edunvalvojan sopivuus tulee riittävällä huolellisuudella tarkistaa, mutta joka tapauksessa.

Tässä nyt sitten, kuten kerroin aikaisemmin, näitä valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiirejä ensinnäkin yhdistettiin, ja tästä oikeusaputoimiston johtavasta julkisesta oikeusavustajasta tuli myös edunvalvontapiirin esimies samassa toimistossa. Se johti siihen, että saman piirin alueilla, jotka alueet ovat viime vuosina myös kasvaneet erilaisista organisaatioiden yhdistelyistä johtuen, kävi niin, koska sovelletaan julkisiin oikeusavustajiin Asianajajaliiton tapaohjeita, että he eivät saa ottaa toimeksiantoja vastaan, jos samassa toimistossa työskentelee henkilö, joka on toiminut tämän henkilön tai hänen läheisensä edunvalvojana, ja päinvastoin. Nyt tällä uudistuksella halutaan nimenomaan eriyttää nämä erillisiksi yksiköikseen, ja johtava yleinen oikeusavustaja ei ole enää yleisen edunvalvonnan esimies, elikkä sieltä puuttuu tämä määräysvalta. Tämä on ollut käytännössä valtava ongelma löytää esteettömiä edunvalvojia päämiehille, näille edunvalvottaville, sekä heille asianajajia tiettyihin prosesseihin. Joskus niitä on jouduttu hakemaan sitten melkein toiselta puolelta Suomea, ja se on ollut todella vaikea tilanne.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

Täällä lakiesityksessä on myöskin tehty helpotuksia, jotka ovat maistraatin näkökannalta olleet erittäin haasteellisia: "Yleisen edunvalvojan määrääminen tehtävään", lakiehdotuksen 16 §, 1 momentti ja 3 momentti. Siellä ensinnäkin aikaisemmin, jos saman edunvalvontapiirin sisällä jouduttiin vaihtamaan edunvalvojan henkilöä toisen piirin edunvalvojaan, meidän piti tuomioistuimen kautta kierrättää tämä päätöksentekomenettely eli kääntä tutkia se koko valvonta uudestaan. Tämän lain avulla nyt poistetaan tämä ongelma, joka oli aivan turhaa työtä ja aiheutti ongelmia erityisesti sellaisten henkilöiden kohdalla, jotka usein muuttavat paikasta toiseen. Koska tietysti, vaikka on edunvalvonnassa, voi muuttaa ja koska edunvalvojalla ei ollut velvollisuutta pitää sellaista päämiestä edunvalvottavanaan, joka oli tämän edunvalvontapiirin ulkopuolella, niin tämä tuli silloin aina vaihtaa.

Lisäksi tänne on tulossa 3 momenttiin erittäin hyvä muutos siitä, että myös piirin ulkopuolinen edunvalvoja voidaan määrätä tehtävään, jos se on nimenomaan tämän edunvalvottavan kannalta aiheellista, ja useinhan se onkin. Monesti on sillä lailla, että henkilöllä on esimerkiksi Tuusulassa asuessaan sen piirin yleinen edunvalvoja, hän päättää muuttaa Tampereelle ja on erillinen edunvalvontapiiri, ja lähtökohtaisesti silloin pitäisi määrätä sitten sen alueen edunvalvoja sieltä Tampereelta. Nyt tähän järjestelyyn ei tarvitse lähteä tämän 16 §:n mukaisen menettelyn mukaisesti, tai sitten voidaan esimerkiksi omaisuuden sijainnin vuoksi määrätä edunvalvoja jostakin muualtakin kuin missä päämies asuu.

Erittäin hyviä muutoksia, ja olen todella tyytyväinen. Tietojeni mukaan oikeusministeriössä pohditaan joitakin holhoustoimilain muutoksia. Mutta tämä on hyvä alku ja helpottaa erittäin paljon maistraatin tehtäviä, joita on tällä hetkellä todella paljon.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 26/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maankäyttö- ja rakennuslain ja Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 62/2016 vp
Valiokunnan mietintö YmVM 8/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 8/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

20.35 **Satu Hassi vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ympäristövaliokunnan puheenjohtajana vain muutama sana tästä lakiesityksestä.

Tässähän on taustalla EU-direktiivi merten aluesuunnittelusta, joka tällä lailla pannaan täytäntöön. Tällä hetkellähän meillä käytännössä rannikkoalueiden maakuntakaavat sisältävät Suomen aluevedet, ja tämän lain myötä merialuesuunnittelu laajenee koskemaan talousvyöhykettä. Nämä kaavat eivät tule olemaan oikeusvaikutteisia vaan ohjeellisia. Mut-

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

taustalla on sama perusasia kuin maankäytönkin suunnittelussa: myös mereen kohdistuu erilaisia käyttöpaineita, kuten merenkulkua, matkailua, ympäristöarvoja, kalastusta, niin pois päin. Ja aivan kuten maankäytön suunnittelussa, näitä erilaisia tarpeita ja tavoitteita koetetaan sitten sovittaa yhteen.

Eduskunnan ympäristövaliokunta ehdottaa muutettavaksi hallituksen esitystä yhdeltä pieneltä osalta: siten, että tähän Merialuesuunnittelun tarkoitus -pykälään, josta hallituksen esityksessä todetaan, että "suunnittelun tarkoituksena on edistää merialueen eri käyttömuotojen kestävä kehitystä ja kasvua sekä merialueen luonnonvarojen kestävä käyttöä", ympäristövaliokunta esittää lisättäväksi "sekä meriympäristön hyvän tilan saavuttamista". Tämä myös pohjautuu siihen EU-direktiiviin, johon tämä koko hallituksen esitys perustuu.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 62/2016 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

8. Lakialoite laiksi eläinsuojelulain 33 b §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 23/2016 vp Jari Ronkainen ps ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskustelu

20.37 **Jari Ronkainen ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä on ensimmäinen oma lakialoitteeni, jonka aihe on koko ajan entistä ajankohtaisempi. Länsimaissa eläinsuojelu on ollut keskeinen periaate. Kaltoinkohteluun halutaan puuttua ankaraasti mutta toisaalta joitain asioita katsotaan läpi sormien. Sellainen on muun muassa lakialoitteessani käsiteltävä uskonnollinen teurastustapa. Sitä ei pidä sallia yhteiskunnassamme.

Vaikka eläimet ovat osa ravintoamme, niin se ei oikeuta eläimen huonoa kohtelua, ja tämä pitää huomioida myös teurastusvaiheessa. Eläintä ei pidä tuolloinkaan kiduttaa. Siinä mielessä on hyvin erikoista, että lainsäädäntömme sallii uskonnollisen teurastuksen siten, että eläin tainnutetaan samanaikaisesti verenlaskun kanssa.

Kiinnitän tähän huomiota siksi, että meillä ei todellakaan ole minkäänlaista varmuutta siitä, että tainnutus onnistuu ennen verenlaskua, joten tainnutus on käytännössä pakko tehdä sitä ennen. Nyt on jo selvää, että teurastustapa tulee yleistymään Suomessa merkittävässä määrin eikä senkään vuoksi ole todellisuudessa minkäänlaisia mahdollisuuksia valvoa, toteutuuko lain kirjain.

Tämä on senkaltainen riski, jota länsimaisessa sivistysvaltiossa ei pidä ottaa. Uskonnon varjolla ei yhtäkään eläintä saa kiduttaa, eikä meillä ole yhtään järkiperusteista syytä sallia sitä.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

Kun pohdin lakialoitettani, niin törmäsin muun muassa Animalian aiemmin esittämään kielteiseen kantaan. Siinä nähtiin aivan sama ongelma kuin minkä itsekin havaitsin: tainnutus ja verenlasku eivät vain onnistu samanaikaisesti. Animalia ei ole ainoa tähän puuttuva järjestö vaan yksi niistä. Emme ole yksin asiamme kanssa.

Yllätyin kuitenkin siitä, ettei allekirjoittajia aloitteelleni löytynyt kuin perussuomalaisen ja keskustan puolueista. Odotin hieman tukea myös vihreiltä, sillä heidän puolueensa on profiloitunut luonnon ja eläinten ystävänä. Tukea ei nyt tullut mutta toivottavasti jatkossa tulee. Heidän kannattajiltaan on ainakin tullut positiivista palautetta minulle.

Edustaja Mäkipää teki erittäin hyvän kirjallisen kysymyksen liittyen samaan aiheeseen. Ministeri Tiilikaisen vastauksessa todettiin se tosiasia, että voimme säännellä nykyistä enemmänkin. Lopetusasetuksessa on liikkumavaraa kansalliselle lain säätelylle.

Arvoisa puhemies! Eläinsuojelulain kokonaisuudistuksen ohjausryhmä on jo linjannut, että jatkossa kaikki eläimet tulisi aina tainnuttaa ennen verenlaskun aloittamista. Tästä on siis ohjausryhmässä selkeä linjaus, ja se on syytä saattaa lainsäädäntöömme mahdollisimman nopeasti. Ei ole syytä enää odottaa ohjausryhmän työn saattamista loppuun, sillä tämä on täysin selvä asia ja kokonaisuudistuksen aikataulusta ei ole selvyyttä. Nyt tarvitaan vain tahtoa toimia eläinsuojelun periaatteiden edellyttämällä tavalla.

20.42 Ritva Elomaa ps: Arvoisa rouva puhemies! Mahatma Gandhi totesi osuvasti: kansakunnan suuruuden ja moraalisen kehittyneisyyden määrittää se, kuinka se kohtelee eläimiään.

Edustaja Ronkaiselle suuri kiitos tämän lakialoitteen tekemisestä. Olen hyvin mielissäni eduskunnan eläinsuojeluryhmän puheenjohtajana, kun näen, että täällä salissa on perussuomalaisia edustajia näin paljon, kun puhutaan eläinten suojelusta.

Kyseessä on todella hyvä ja kannatettava lakialoite. Teurastus on eläimelle usein ahdistava ja kivulias kokemus, joten teurastusta ei tulisi eläimen kannalta hankaloittaa verenlaskulla ennen tainnutusta. Uskon ja toivon, että tässä salissa vallitsee yhteisymmärrys tämän lakialoitteen hyvistä päämääristä.

Tässä yhteydessä on varmasti sopivaa myös sanoa muutama sana ja toive eläinsuojelulainsäädännöstä ja yleensä eläimistä, koska mahdollisuudet puhua eläinten oikeuksista ovat aika rajalliset täällä eduskunnassa, koska meillä on niin paljon suuria ja isoja asioita muitakin, jotka vievät kaiken ajan. Mutta tänään on mahdollista puhua eläinten puolesta.

Vallitsevan näkemyksen mukaan tuotantoeläimet pääsääntöisesti koetaan ihmisen tuotantolähteeksi tai ravinnoksi, eli eläimet nähdään usein vain tuotantovälineinä, ei itsearvoisina olentoina. Toivoisinkin, että lainsäädännössä eläimen itseisarvo nostetaan tuotannollisen näkemyksen rinnalle ja ohikin. Monet kotimaiset tuottajat näkevätkin eläimessä itseisarvoa, ja uskon, että tämänkaltainen näkemys yleistyy entisestään.

Useissa länsimaissa eläimet on tainnutettava ennen teurastusta. Monissa maissa tainnutuksesta saa kuitenkin poiketa uskonnollisiin syihin vedoten. Tämä tarkoittaa käytännössä veren valuttamista teuraseläimestä sen ollessa vielä tajuissaan. Ongelmallista Suomen kannalta on se, että vaikka niin sanottu rituaaliteurastus täällä kielletään, tänne saa edelleen tuoda lihaa, joka on teurastettu rituaaliteurastuksella. Kuluttajien ostokäyttäytyminen ratkaiseekin, minkälaista eläintuotantoa tuemme. Kotimaista lihaa ostamalla tuemme kotimaista ruuantuotantoa ja valitsemalla tuotteita, joissa eläinten hyvinvointi on huomioitu, voimme vaikuttaa tuottajien mahdollisuuksiin tuottaa sitä eettistä tuotetta.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

Arvoisa puhemies! Eläinsuojelulaki uudistuu. Vanhasta laista on kulunut jo 20 vuotta, joten on korkea aika uudistaa lainsäädäntöä tältä osin. Laki valmistellaan nyt eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi, mikä heijastelee paremmin ajankohtaista näkemystä eläinten kohtelusta. Näin ollen uudesta laista pitäisi tulla paljon parempi eläinten hyvinvoinnin kanalta.

Rouva puhemies! Haluaisin vielä muutaman sanan sanoa sanktioista, joita Suomessa annetaan, kun on kysymyksessä törkeä eläintenpitokirikos. Sanktiot ovat minimaalisia, niitä ei tule. Ne ovat pieniä sakkoja, harvoin ehdollisia ja tuskin koskaan — se on todella harvinaista — ehdottomia. Eläintenpitokielto ei pidä, sitä on mahdoton valvoa, koska resursseja ei ole. Eläinsuojeluryhmä täällä eduskunnassa teki koirien myrkyttämisestä kirjallisen kysymyksen ja tiedotteen. Sitä tehdään tänä päivänä ympäri Suomea elikkä lihapullaan laiteetaan lasinsiruja tai jotakin myrkkyä, josta varsinkin koirat ja metsän eläimet saavat tosi vaikeita sairauskohtauksia tai kuolevat. Näitä jätetään usein myös lastentarhojen ja päiväkotien läheisyyteen tänä päivänä, joten tämä tilanne on vaaraksi myös lapsille.

Myös viime kaudella teimme edustaja Immosen kanssa yhdessä kirjallisen kysymyksen pentutehtailusta, joka on suuri ongelma tänä päivänä. — Aika loppuu, joten käytän toisen puheenvuoron myöhemmin. Kiitos.

20.47 Olli Immonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Maahanmuuttajien määrän kasvu Suomessa tuo mukanaan paljon erilaisia yhteiskunnallisia haasteita ja ongelmia. Yksi ongelmista on esimerkiksi se, että Suomessa uskonnollisin perustein rituaaliteurastetun eläimen lihan kysyntä ja tuonti ulkomailta ovat kasvaneet huolestuttavalla tavalla. Esimerkiksi uusia halal-teurastamoja suunnitellaan tälläkin hetkellä perustettavaksi maahamme lisää. Halal-teurastetulla lihallahan tarkoitetaan islamin mukaan oikeaoppisesti valmistettua lihaa, jossa eläimen kurkku leikataan auki ilman tainnutusta. Eläimet on aseteltu Mekkaa kohti, ja ennen kurkun leikkaamista lausutaan rukousloitsuja. Myös juutalaisten kosher-teurastuksessa eläin teurastetaan samaan tyyliin ilman tainnutusta.

Arvoisa puhemies! Pidän rituaaliteurastusta erittäin vakavana ilmiönä Suomessa ja muualla Euroopassa, sillä sivistyksen ja oikeudenmukaisuuden pohjalle rakentuvassa yhteiskunnassa meidän tulee huolehtia ihmisten oikeuksien lisäksi siitä, että myös eläinten oikeudet toteutuvat. Emme saa sallia millekään uskonnolliselle ryhmälle erivapauksia Suomessa eläinten kohtelussa tai missään muussakaan asiassa.

Suomen lainsäädäntö mahdollistaa tällä hetkellä rituaaliteurastuksen vain siten, että eläin tainnutetaan yhtäaikaaisesti, kun sen kurkku leikataan veitsellä auki ja eläimen veri lasketaan ulos. Monissa muissa maissa, myös Euroopassa, uskonnollisille ryhmille sallitaan eläimen teurastaminen ilman tainnutusta, mikä on vieläkin brutaalimpaa, sillä se aiheuttaa eläimelle ylimääräistä stressiä, kipua, tuskaa ja kärsimystä. Eläinsuojelulakimme selkeästi kieltää kärsimyksen aiheuttamisen eläimelle.

Mikäli Suomessa eläin teurastetaan rituaalimenoin eli tainnutus tehdään yhtäaikaisesti verenlaskun kanssa, on tarkastuseläinlääkärin oltava aina paikalla. Mutta kysynpähän vain, miten näitä rituaaliteurastamoja on pystytty ja pystytään jatkossa valvomaan, jotta sääntöjä ei rikottaisi. Olemme valitettavasti joutuneet näkemään, miten tavallisissakin teurastamoissa on ollut ongelmia eläinten tainnutuksen onnistumisen kanssa ja eläimiä on lopetettu ilman onnistunutta tainnutusta. Tämä on aiheuttanut kansalaisissa ja erityisesti tuottajissa suurta huolestuneisuutta. Eli miten voimme siis sallia rituaaliteurastuksissa tapahtuvan

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

yhtäaikaisen tainnutuksen, jonka onnistuminen on vieläkin epävarmempaa? Tästä syystä jokaisen teurastuksen tulisi tapahtua siten, että eläin tainnutetaan aina ennen verenlaskua.

Arvoisa puhemies! Kannatan lämpimästi tätä edustaja Ronkaisen tekemää lakialoitetta, jolla rituaaliteurastukset pyritään Suomessa kieltämään. Mielestäni tälle aloitteelle hyvä jatkumo olisi se, että myös rituaaliteurastetun lihan tuonti ja myynti kiellettäisiin Suomessa kokonaan. Viranomaisten tietoon on tullut tapauksia, joissa kyseenalaisin keinoin teurastettua lihaa on tuotu Suomeen sekä myytäväksi että omaan käyttöön. Tämä on elintarviketurvallisuutta, kuluttajien oikeuksia ja eläinten oikeuksia heikentävä ilmiö, jolle on saatava loppu.

Arvoisa puhemies! On erittäin huolestuttavaa, että osa eläinten oikeuksien puolesta töitä tekevästä yhdistyksistä ja yksityishenkilöistä ajattelee rituaaliteurastuksen olevan niin sanottu marginaaliongelma. Tämä ei kuitenkaan todellisuudessa ole mikään marginaaliongelma, sillä maailmassa elää useita miljardeja ihmisiä, joille rituaaliteurastetun lihan saaminen ruokapöytään on tärkeää. Halal-tunnus tuotteen kyljessä on myös eräänlainen takuu siitä, että tuote myy. Se on huolella brändätty maailmanlaajuinen tavaramerkki. Ja halal-lihahan myy erittäin hyvin, ja sille on enenevässä määrin ostajia myös meillä Suomessa.

Arvoisa puhemies! Toivon, että nämä näkökulmat otetaan huomioon tästä rituaaliteurastusongelmasta puhuttaessa ja myös tämän käynnissä olevan eläinsuojelulain uudistamisen yhteydessä.

20.52 Lea Mäkipää ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Ronkaisen lakialoite on ajankohtainen ja tärkeä. Eläinsuojelulain kokonaisuudistus on tekeillä, ja sen ohjausryhmässä on käsitelty uskonnollisista syistä tapahtuvaa teurastusta koskevan säännöksen uudistamistarpeita. Tämä ilmenee ministeri Tiilikaisen vastauksesta maaliskuussa 2016 jättämäni kirjalliseen kysymykseen "Aiotaanko eläinsuojelulain uudistuksessa kieltää uskonnollisilla rituaaleilla tuotetun lihan teurastus, maahantuonti ja myynti Suomessa?". Vastauksen mukaan ohjausryhmä on linjannut, että jatkossa kaikki eläimet tulisi aina tainnuttaa ennen verenlaskun aloittamista, mutta siitä ei ilmennyt, aiotaanko tätä kirjata uuteen lakiin. Siinä todettiin, että nykyisessä toimintaympäristössä halal-lihan tuottaminen Suomessa on paras keino ennalta ehkäistä lainsäädännön vastaisia teurastusmenettelyitä.

Verenlaskun kanssa samanaikainen tainnutus on epävarma sekä hankala toteuttaa ja valvoa. On jopa mahdollista, että samanaikainen tainnutus epäonnistuu ja tällöin eläin kuolee verenhukkaan. Voimassa olevan eläinsuojelulain tarkoituksena on suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta. Uuden lain valmistelussa on otettava entistä paremmin huomioon eettisen elintarviketuotannon keskeisenä tekijänä tuotantoeläinten hyvinvointi. Aiemmin on kuultu puheita monista tärkeistä tuotantoeläinten hyvinvointia parantavista asioista, mutta kovin vähän epäeettisen teurastustavan kieltämisestä. Rituaaliteurastetun lihan kysynnän kasvaessa ja siihen erikoistuvien teurastamoiden lisääntyessä on syytä selkeästi kirjata lakiin tainnuttamisen ennen teurastusta.

Sen lisäksi, että tämä lakimuutos pitää saattaa voimaan, on tehostettava merkittävästi valvontaa. Jo nyt on epäilyjä laittomista teurastuksista tullut julkisuuteen, ja on mahdollista, että suunta jatkuu. Kysyin kirjallisessa kysymyksessä myös valvonnan tehostamisen perään, ja vastauksessa todettiin, että käytännössä tainnuttamatta teurastamista torjutaan esimerkiksi siten, että eläintenpitäjät harkitsevat, kenelle eläimensä myyvät. Hyvä omistaja varmasti näin toimiikin, mutta ei valvontaa voi heidän niskoilleen jättää.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

Olen kysynyt myös mahdollisuudesta kieltää epäeettisesti tuotetun lihan maahantuonti ja myynti Suomessa. Vastauksen mukaan sääntelyssä on otettava huomioon tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevat EU-oikeudelliset periaatteet, ja lähtökohtaisesti muissa jäsenvaltioissa laillisesti markkinoille saatetut tuotteet on hyväksyttävä markkinoille koko unionin alueella. Vastauksessa todetaan, että tainnuttamatta teurastetun lihan kaupan sääntelyssä on otettava huomioon myös sen liityntä Euroopan unionin perusoikeuskirjassa ja Suomen perustuslaissa suojattuun uskonnonvapauteen.

Kuten tässä lakialoitteessakin todetaan, kyse ei ole uskonnonvapauden rajoittamisesta, sillä mikään uskonto ei pakota syömään lihaa. Uskonnonvapauden varjolla ei myöskään voida hyväksyä eläinraakkäystä. Toivon, että tämä Ronkaisen lakialoite otetaan kunnolla käsittelyyn maa- ja metsätalousministeriössä ja lakialoite saisi tämän hyvän lopputuloksen eläinten kohdalla.

20.57 Leena Meri ps: Arvoisa rouva puhemies! Kaikki täällä salissa olevat perussuomalaiset kansanedustajat! — Täällä ei todellakaan ole kansanedustajista muita paikalla, jos ei nyt puhemiestä lasketa, tässä keskustelussa.

Edustaja Ronkainen toi esille sen, että hän oli kerännyt tähän nimiä ja nimiä oli tullut vain perussuomalaisilta ja vihreiltä. (Eduskunnasta: Keskustalta!) — Anteeksi, keskustalta, juu, kiitos korjauksesta. Piti sanoa, että vihreiltä ei tullut nimiä. — Viime syksynä keräsin nimiä lakialoitteeseen, jossa olisin halunnut, että eläinseksi kriminalisoidaan pelkkänä tekona. En muuten itsekään saanut siihen yhtään vihreiden edustajien nimiä.

Usein kuulee keskusteluissa, että perussuomalaiset, te olette vähän semmoinen kova puolue, teillä on vähän ronskejakin juttuja välillä, ja oletteko te nyt niin kiinnostuneita niistä eläinten oikeuksista. Sitten kuitenkin tälläkin hetkellä kaikki merkittävät aloitteet, joita on ollut eläinten oikeuksien merkittäväksi parantamiseksi, tulevat yllättäen perussuomalaisten ryhmästä, ja ihmettelen tätä erittäin syvästi. Toivoisin, että ihmiset huomaisivat kuitenkin sen, että vihreät eivät tällä hetkellä tee mitään eläinten oikeuksien parantamiseksi.

Eläinsuojeluryhmässä, johon myös kuulun ja jota Kike Elomaa vetää täällä eduskunnassa, ovat aktiivisimpina jäseninä perussuomalaiset. Se on näin. Olemme järjestämässä yhteistä tapaamista ministeri Tiilikaisen kanssa eläinsuojelulaista ja monista kysymyksistä. Toivottavasti sinne nyt tulee muitakin edustajia. Tämä on erittäin tärkeä asia.

En nyt kovin pitkälti lähde toistamaan. Täällä on erittäin hyvät puheenvuorot pidetty siitä, että tämä EU:n lopetusasetus ei todellakaan edellytä sitä, että täällä tulisi olla mitään edellytystä sille, että verenlasku ja tainnutus tulisi tehdä samanaikaisesti, vaan nimenomaan siellä todetaan, että eläintensuojelu saa olla laajempaa. Ei meidän itse asiassa olisi pakko pitää täällä ollenkaan mitään tämmöistä erityissääntelyä, jos me emme haluaisi.

Täällä edustaja Immonen ja ehkä joku muukin toi esille sen, että ongelma on juuri se, kun ei voida varmistaa sitä, että se tainnutus onnistuu samanaikaisesti tehtynä verenlaskun kanssa. Viime syksynähän eräs eläinsuojeluryhmä teki niitä nauhoitteita tavallisiltakin teurastamoilta, ja siellä oli ongelmia, jotka kansalaisia järkyttivät todella syvästi. Miten sinä silloin voit varmistaa sen? Hupskeikkaa, eihän se taintunutkaan — no, se oli samanaikaisesti, se meni jo.

Minusta ministeri Tiilikainen ei ole kyllä ymmärtänyt tätä asiaa riittävällä vakavuudella. Edustaja Mäkipään kirjallinen kysymys oli hyvä. Luin ministeri Tiilikaisen vastausta, ja siellä hän todellakin toteaa ensin, että mitään laittomia tainnuttamisia ei todennäköisesti ole kovin paljon Suomessa. Siis hän ei tiedä, hän vain sanoo "todennäköisesti". Sitten to-

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

siaan, niin kuin edustaja Mäkipää sanoi, tämä valvonta on jätetty eläinten pitäjille. Jos minä nyt myyn lampaista jonnekin, niin miten minä voin tietää, miten ne teurastetaan ja kuka sinne on lähetetty niitä ostamaan? Kyllä se nyt lainsäätäjän tehtävä, herranjestas, on tällaisten asioiden hoitaminen. Tässä tuodaan tosiaan esille, että paras keino on ennalta ehkäistä näin lainsäädännön vastaista teurastusmenettelyä. En oikein ymmärrä, miten hän ei ota tätä ollenkaan vakavasti.

Meillä nämä eläinsuojelukysymykset ovat sellaisia, että en ymmärrä eläimiin enkä ihmisiin kohdistunutta tarpeetonta toimintaa, joka aiheuttaa kipua ja tuskaa, en eläimille enkä ihmisillekään. Tässä on ollut myös keskustelussa poikien ympärileikkaus, ja edustaja Saarakkala on tehnyt siitä lakialoitteen. Todellakin toivon, että se etenee. Minun mielestäni uskonnon tai uskomusten vuoksi ei saa aiheuttaa kipua ja tuskaa toisille, ei minkäänlaisia turhaa kipua ja tuskaa. En ymmärrä sitä ollenkaan. Kuten edustaja Mäkipää sanoi, ei ole pakko syödä sitä lihaa. Minun puolestani voitaisiin kieltää kokonaan tällainen tempuilu. En ymmärrä ollenkaan. Tämä on juuri sitä, että meidän kulttuurissamme me emme ole pitäneet tällaisista hyväksyttävänä, mutta me poikkeamme koko ajan siitä, jos uskonto näin haluaa. Tosiaan tässä äsken mietiskelin itsekseen, että milloinkahan meillä sitten on halalihaa täällä eduskunnassa myytävänä — toivottavasti ei koskaan.

Todellakin toivon, että tämä lakialoite menestyy ja saamme siihen myös ne vihreät kansanedustajat mukaan.

21.02 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tämä lakialoite puuttuu tärkeään asiaan. Suomi on hyvinvointivaltio, ja hyvinvointiin sekä sivistykseen kuuluu oleellisena osana myös eläinten sekä tuotantoeläinten asiallinen kohtelu. En usko, että sitä tavoitetta kukaan vastustaa. Nyt kun asiaa käy pohtimaan, pidän outona sitä, miksi meidän pitää edes keskustella tästä asiasta. Ihmiset ovat huolissaan kotieläinten hyvinvoinnista, ihmiset ovat huolissaan jopa villieläinten hyvinvoinnista, ihmiset seuraavat norppakameraa — mikä on tietysti hyvä asia — mutta samaan aikaan Suomen laki sallii tuskalliset uskonnolliset rituaaliteurastukset. Eihän tämän pitäisi olla mahdollista. En toivo vaan suorastaan vaadin, että tämä lakiesitys etenee viipymättä.

Kannatan myöskin edustaja Immosen ja monien muiden esille tuomaa ajatusta siitä, että selvitetäisiin mahdollisuudet rituaaliteurastetun lihan myynnin kieltoon Suomessa. Jos jonkun tuotteen tuottaminen on Suomen lain mukaan laitonta, olisi erikoista, jos sitä voi tuoda ulkomailta maahan ja myydä sitä. En pysty näkemään, miten EU voisi meidät pakottaa sallimaan sellaisen tuotteen myynnin, jonka tuottaminen Suomessa on laitonta. Jos EU pakottaa, niin silloin EU on väärässä.

21.03 Vesa-Matti Saarakkala ps: Arvoisa rouva puhemies! Olen samaa mieltä lakialoitteen kanssa siitä, että eläimen samanaikainen tainnutus ja verenlasku, siis yhtä aikaa, on kiellettävä. On toimittava niin, että ensin eläin tainnutetaan ja sitten suoritetaan verenlasku, mikäli siihen tarvetta jostakin syystä on.

Itse olen puuttunut tähän samaan asiaan viime vaalikaudella, ja asia ei silloin edennyt, ikävä kyllä, mutta toivottavasti tämän edustaja Ronkaisen hyvän lakialoitteen seurauksena esimerkiksi oikeusministeri Lindström ottaa tästä kopin ja myös omalta osaltaan edistää sitten asian eteenpäinmenoa.

Me viime syksynä teimme täällä vaikeita päätöksiä, kun me leikkasimme pois esimerkiksi keliakikoilta heidän ruokavaliokorvauksensa, joka on erittäin merkittävässä roolissa

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

sa etenkin vähävaraisten keliakikkojen ruokavalion onnistumisen osalta. Keliakikolle gluteeniton ruoka on ainoa lääke. Me siis sanoimme näille vähävaraisille keliakikoille käytännössä, että koettakaa pärjätä, syökää jotakin muuta, mutta on se erikoista, jos me emme pysty sanomaan täällä juutalaisille tai muslimeille, että koettakaa nyt tulla toimeen ilman tätä halal-lihaa. Tällä tavalla se ei ainakaan onnistu, että jatkossakin on näitä epäkoh-
tia tässä teurastuksessa ja annettaisiin asiantilan jäädä silleen. Eihän se nyt näin voi mennä. Kyllä tästä salista pitää löytyä nyt tässä tilanteessa, kun maahanmuuttajiakin virtaa maa-
han erittäin runsaasti ja on tullut... Jos ei nyt tähän puututa, niin se on myös signaali näille
maahanmuuttajille, että me suhtaudumme loppupeleissä myönteisesti tähän heidän tapaan-
sa ja katsomme tätä läpi sormien. Nyt on se paikka puuttua, koska jos me sitten vuosien jäl-
keen tähän puutumme, kun täällä on vähemmistöjen määrä kasvanut, niin se on entistä vai-
keampaa sitten ja syntyy kaikenmoisia mellakoita ja mekkaloita helposti. Nyt olisi se aika.

21.06 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tähän alkuun lainaan hieman edustaja Ronkaisen oivaltavaa ja ajankohtaista lakialoitetta: "Erilaiset uskonnolliset syyt ovat tuoneet myös Suomeen rituaaliteurastuksen, jossa verenlasku aloitetaan samanaikai-
sesti eläimen tainnuttamisen kanssa. Samanaikaisuuden toteuttaminen ja valvominen on erittäin hankalaa, jopa mahdotonta. Tästä johtuen on liian todennäköistä, että verenlasku aloitetaan ennen eläimen tainnuttamista. Riski laajenee huomattavasti, mikäli tätä toimin-
taa harjoittavien teurastamojen määrä kasvaa. On myös huomioitava, että tainnuttaminen ei edes välttämättä kuulu kyseiseen uskonnolliseen teurastustapaan. Verenlaskua ennen tainnutusta on pidettävä eläinräökkäyksenä, jollaista Suomen kaltaisessa sivistysvaltiossa ei pidä hyväksyä."

Halal-teurastuksessa eläimen kurkku leikataan auki ja samalla lausutaan "Allahu ak-
bar". Kuten lakialoitteessa todetaan, tainnuttaminen ei edes välttämättä kuulu muslimien
teurastustapaan, vaan käytännöt vaihtelevat. On selvää, että muslimi-invaasion myötä ha-
lal-lihan kysyntä on kasvanut. Siksi tarvitsemme kiireesti lain, jolla estetään tällainen
eläinräökkäys. Lisäksi tarvitsemme pelotevaikutteen eli riittävän kovat rangaistukset lain
rikkomisesta.

Arvoisa rouva puhemies! Eläinten kiduttaminen verta vuodattamalla ilman tainnutusta
on vain yksi esimerkki siitä, millainen kulttuuri meille on saapunut turvapaikkaturismin
myötä. Siinä kulttuurissa ei kunnioiteta eläimiä eikä ihmisiä, ei naisia, ei lapsia — eikä
miehiäkään, mikäli ovat vääräuskoisia tai jotakin uskonlahkoa tai väärää kansalaisuutta,
heimoa ja niin edespäin. Siinä kulttuurissa monet eivät osaa lukea tai kirjoittaa edes omalla
äidinkielellään, mutta yhdessä suhteessa he ovat kärjessä, nimittäin rikostilastoissa. Se on
kiistaton fakta sekä meillä että muualla, eikä ole vihapuhetta tai rasismia sanoa sitä ääneen.

Maahanmuuttokeskustelussa toistetaan, että mitä aikaisemmin kotouttamistoimenpiteet
aloitetaan, sen parempi. Ihmettelen, mihin nämä kuvitelmat perustuvat. Ruotsissa on ko-
toutettu jo viitisenkymmentä vuotta, ja rikostilastot siellä ovat hyvin murheelliset. Väki-
valta rehottaa, slummeja syntyy kuin sieniiä sateella. Ambulansseja ja paloautoja kivite-
tään ja raiskataan joka päivä 16 naista. Tämä kaikki rikkaus on ennen niin idylliseen Ruot-
siin saapunut turvapaikkaturismin myötä, ja sama on tulossa meille, jos annamme sen ta-
pahtua.

Arvoisa rouva puhemies! Halal-teurastus perustuu Koraaniin ja muihin muslimien py-
hiin kirjoihin. Samoista teoksista ovat peräisin lukuisat muutkin ohjeet ja säännöt, jotka
ovat täydellisessä ristiriidassa meidän lakiemme, elämäntapamme ja moraalikäsitystemme

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

kanssa. Niin kauan, kuin nämä ihmiset haluavat elää omilla säännöillään meidän säännöistämme piittaamatta, on törmäyksiä luvassa. Ja hehän haluavat, se on selvä. Mutta me täällä säädämme lait, me edustamme suomalaisia, ja meidän on luotava sellainen lainsäädäntö, joka suojelee suomalaista elämänmuotoa halal-teurastuksen kaltaisilta barbaarisilta tavoilta.

Arvoisa rouva puhemies! Epäilen, että jo nyt tämän uskonnon nimissä ympäri Suomen suoritetaan lainvastaisia teurastuksia, joissa eläimiä julmasti kidutetaan ja rääkätään. Olenkin ihmetellyt, missä viiptyvät ne, joita ennen kettutyttöiksi kutsuttiin. Miksi vihervasemistolaiset anarkistit ovat tästä hiljaa? Hehän ovat vuosien varrella tehneet lukemattoman määrän iskuja suomalaisten maatalousyrittäjien tiloille. Hehän ovat tunkeutuneet maatalousyrittäjien yksityisalueille, vahingoittaneet heidän omaisuuttaan, mustamaalanneet kampanjoillaan näiden ihmisten mainetta. Eläinsuojelun nimissä he ovat häirinneet maatalousyrittäjien elinkeinoa. Missä siis viiptyvät Suomessa kuvatut videot halal-teurastuksesta? Entä kampanjat ja mediamökä? Jos vaikeneminen on hyväksymisen merkki, kuten sanonta kuuluu, vedän sen johtopäätöksen, että vihervasemmisto hyväksyy eläinten kiduttamisen, mikäli se tehdään islamin nimissä. — Kiitos.

21.12 **Jari Ronkainen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Lakialoitteessani lähtökohta on siis vahvasti eläinsuojelullinen. Omaan itse pitkän taustan aktiivisena metsästysharrastajana, joskin juuri nyt se on jäänyt pikkuisen vähemmälle sattuneesta syystä. Mutta tämä asia on ollut esillä myös metsästäjien parissa. Me haluamme toimia siten, ettei eläimeen kohdistu turhaa tuskaa. Näin sen on oltava aina, kun puhumme joko tuotantoeläimestä tai riistasta. Tapa toimia ei voi olla se, minkä lainsäädäntömme nyt sallii. Eläinjärjestöt ovat kritisoineet tätä voimakkaasti, myös Animalia. On mahdoton ymmärtää sitä, että uskonnon varjolla sallitaan pahuus eläimiä kohtaan.

Selvittää mielestäni täytyy myös se asia, voitaisiinko rituaaliteurastetulle lihalle asettaa myös maahantuonti- ja myyntikielto. Tätähän edustaja Immonen ja muutama muukin tuossa jo esittivät. Eihän esimerkiksi norsunluutakaan saa tuoda Suomeen. Tätä asiaa kyllä kannattaa todellisuudessa pohtia.

21.13 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Minä kiitän kyllä kaikkia puheenvuoron pitäjiä, jotka täällä ovat tämän asian puitteissa puhuneet, ne ovat todella hyviä puheenvuoroja. Edustaja Meri, kiitos, että muistutitte siitä tilaisuudesta 15.6., johon tulee myös ministeri Tiilikainen paikalle. Edustaja Mäkipäälle kiitos kirjallisesta kysymyksestä tähän lakialoitteeseen kohdistuen, jonka olette tehnyt jo aiemmin. Edustaja Ronkainen otti esille tämän metsästäjäasian, ja kun tuli näistä norsun hampaista kysymys, niin tässä muutamia asioita, mitä ulkomailla tapahtuu.

Täällä näytettiin Kansalaisinfossa Blood Lions. Siitä kiitos kyllä Emma Karille, että hän sai tämän elokuvan näytettäväksi tänne. Se oli järkyttävää katsottavaa. Elikkä siinä pieniä leijonanpentuja kasvatetaan tiloilla vain sitä varten, että ne ammutaan kylmäverisesti vähän isompina pienellä alueella. Suuret valkoiset metsästäjät tulevat, ja leijonalla ei ole mitään mahdollisuuksia. Myös lajin tulevaisuus on vaakalaudalla. Se on järkyttävä leffa. Sen toivoisi kaikkien näkevän.

Myös jäätyneet tiikerinpennut, joita iltapäivälehdissä oli pari päivää sitten — järkyttävää. Niistä tehdään liimaa, ja se on uskomus. Se parantaa jotain ihmisen vointia. Etelä-Koreassa koirakidutukset: Ne nyljetään elävältä. Lyödään, kidutetaan koiria, jotta se liha

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

maistuu paremmalta. Perussuomalainen maakunnan mies on tehnyt siitä aloitteen. Taistelukoirat. Paljon on tehtäviä ulkomailla. Tietysti me keskitymme kotimaan tilanteeseen ja yritämme saada täällä paremmaksi asioita, mutta emme voi ummistaa silmiä myöskään näiltä törkeiltä teoilta, mitä ulkomailla tapahtuu eläimiin kohdistuen.

21.15 Olli Immonen ps: Arvoisa puhemies! Jatkan vielä lyhyesti hieman siitä, mihin tuossa edellisessä puheessani jäin.

Eli kuten jo toin ensimmäisessä puheessa ilmi, tämä rituaaliteurastusongelma on tällä menolla vaarassa räjähtää käsiin myös meillä Suomessa. Olemme jo nähneet ja kuulleet ikäviä esimerkkejä tästä kasvavasta ongelmasta. Viimeisimmän tapauksen kohdalla Suomesta löydettiin lampaiden ruhoja, joiden kohtaloksi epäillään laitonta rituaaliteurastusta. Tämän vuoksi muun muassa tarkastuseläinlääkäri on varoittanut lammastuottajia myymästä lampaita henkilöille, joiden voidaan epäillä tappavan lampaat laittomasti rituaalimenoin.

EU:n komissio on linjannut jo vuosia sitten, etteivät rituaaliteurastettua lihaa saisi käyttää muut kuin uskonnolliset ryhmät. Siitä huolimatta maassamme on useita kymmeniä — ellei satoja — ravintoloita, jotka myyvät halal-teurastettua lihaa, eivätkä ne sitä välttämättä aina edes kuluttajalle kysyttäessä ilmoita. Syy komission linjaukselle on selvä. Rituaaliteurastus aiheuttaa eläimelle ylimääräistä kipua ja kärsimystä, eikä komission näkemyksen mukaan ole suositeltavaa, että kaikki syövät lihaa, joka on teurastettu epäeettisesti. Ja rituaaliteurastettu liha on nimenomaan sitä epäeettisesti teurastettua.

Arvoisa puhemies! Suomen on nyt viimein aika ulottaa riittävät oikeudet koskemaan ihmisten lisäksi myös eläimiä. Meidän tulee seurata tässä asiassa Tanskan esimerkkiä eli kieltää rituaaliteurastus ja tarjota kuluttajille eettisesti teurastettua lihaa. Toivon hartaasti, että tämä edustaja Ronkaisen lakialoite saa täällä eduskunnassa jatkossa tukea myös muilta eläinten ystäviltä, vaikka aloitteen allekirjoittajien joukosta ei esimerkiksi yhtään vihreiden tai muun poliittisen vasemmistopuolueen kansanedustajia löytynytäkään — allekirjoittajien joukosta löytyi ainoastaan perussuomalaisia ja keskustalaisia. Ja kyllä minä aidosti ihmettelen sitä, miksi eläinten oikeudet eivät tunnu kiinnostavan tällä hetkellä täällä eduskunnassa ketään muita kuin meitä perussuomalaisia. Tämä tuntuu todella erikoiselta ja myös ikävältä.

Arvoisa puhemies! Eläinten oikeuksien on mentävä uskonnollisten ryhmien brutaalien kulttuuristen traditioiden ja niiden pohjalta annettujen erivapauksien edelle. Rituaaliteurastuksen muodossa tapahtuva eläinräökkäys ei saa kuulua Suomeen, ei nyt eikä tulevaisuudessa. Ja kyllä minä vain henkilökohtaisesti toivon, että sellaiset ihmiset, jotka ovat tällaiseen eläintenräökkäykseen taipuvaisia sortumaan, yksiselitteisesti joko lopettavat eläinten räökkäämisen tai vaihtoehtoisesti siirtyvät jatkossa harjoittamaan tätä rituaaliteurastusta siihen maahan, missä sen katsotaan olevan yleisesti hyväksyttyä. Mutta Suomessa emme saa kuitenkaan tällaista enää sallia.

Toivon tälle lakialoitteelle kaikkea hyvää.

21.19 Leena Meri ps: Arvoisa rouva puhemies! Niin hyviä puheita, että tässä ei heti edes meinaa suutansa saada auki, vaikka yleensä minulla kyllä se aika tiheään tahtiin käy.

Haluan siinä mielessä kiittää edustaja Elomaata, että hän otti tämän tapahtuman esille ja sitten puhui näistä kansainvälisistä tapahtumista, näistä tiikerinpennuista ja tosiaan näistä Aasian koiriensiöntitapahtumista, joissa miljoonia koiria joutuu vuosittain tämän kidutuksen kohteeksi, ja kaikkia muitakin näitä uskomuksia. Kiinassa esimerkiksi karhuilta ote-

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

taan sappinestettä ja sitä käytetään ihmisillä mitä kummallisempiin asioihin, ja se on erittäin kivulias tapa.

Siinä mielessä se liittyy tähän asiaan ja Suomeen, että jos me hyväksymme erään uskonnon pohjalta tapahtuvan menetelmän, me avaamme portin sille perustuslaillisesti, koska perustuslain mukaan ketään ei saa syrjiä uskonnon vuoksi. Jos me jollekin avaamme tämän portin, niin meille tulee riski sitten, että jos meille tulee isoja vähemmistöjä, joilla on näitä traditioita — minkälaisia vain voi olla, että täytyy erilaisia menetelmiä tehdä, jotta se liha on parempaa tai mitä se nyt onkaan, uskonnon tai uskomuksen varjolla — niin meillä ei ole sen jälkeen muuta mahdollisuutta kuin hyväksyä sekin. Minä aina pelkään näissä sitä, että ajatellaan, että no, se on tämä yksi ja tässä on tämä näin varmistettu, mutta kun me lähdemme meidän perustuslakia tulkitsemaan, niin lopputulos voi olla juuri se, että meillä on täällä pian hyvinkin monenlaista tapahtumaa ja sitten se meidän suomalaisten perinteinen arvostus meidän eläimiä kohtaan katoaa.

Mitä noihin metsästäjiin tulee vielä, niin metsästäjäthän ovat Suomessa erittäin vastuullisia. Minun isänikin on metsästäjä, ja hän on muuten ainoa siellä, joka sitten talvipakkasellakin sen huonon polvensa kanssa käy ruokkimassa niitä peuroja ja hirviä. En ole siellä niitä eläintensuojelijoita nähnyt vielä yhtään. Metsästäjiä tulee arvostaa. He ovat erittäin ammattitaitoisia ja hyvinkin eläinrakkaita, niin kuin minunkin isäni ja minä.

Kaikkea hyvää tälle lakialoitteelle. Minä ainakin painan aivan varmasti jaa-nappia.

21.21 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Ihan lyhyesti: Kaikkea hyvää tälle lakialoitteelle. Meillä olisi hyvä keino lopettaa tämmöinen halal-teurastus. Jos nämä ovat islaminuskoisia, jotka tuovat tämän tavan tänne, annetaan heille sianlihaa, ja jos ei kelpaa, niin lähtevät pois.

21.21 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! On ollut hyvä kuulla mielenkiintoisia puheenvuoroja, joista kiitos teille kaikille. Seuraavaksihan lakialoite nyt sitten siirtyy valiokuntakäsittelyyn, ja toivotaan, että siellä vilkas keskustelu sitten jatkuu. Toivon, että päästään puoluerajat ylittävään yhteiseen näkemykseen, että saadaan eläinsuojelulakimme muutettua pikaisesti tältäkin osin.

21.22 Vesa-Matti Saarakkala ps: Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia myös omasta puolestani hyvästä keskustelusta. Toivotaan todella menestystä tälle lakialoitteelle, sillä tilannehan on vähän se, että nämä tietyt asiat, jotka usein täällä jäävät vähän vähälle käsittelylle, nämä, jotka leimataan marginaalisiksi, nousevat helposti viimeistään siellä kansalaisaloitteen muodossa eteenpäin. Kun meillä on osa edustajista taipuvaisia kritisoidaan meidän kansalaisaloiteinstituutiota, niin silloin kannattaa katsoa peiliin ja kysyä, pitäisikö nämä tällaiset asiat hoitaa eteenpäin, joista me tiedämme, että täällä on valtaenemmistö kuitenkin tätä mieltä, mitä tässä lakialoitteessa vaaditaan, niin että miksi ihmeessä me emme sitten hoida sitä asiaa eteenpäin? Vai onko se puoluepoliittinen kysymys, että se aloite esitetään väärältä suunnalta, koska nytkään esimerkiksi vihreät eivät ole tulleet tähän mukaan? Silloin ei jää muuta vaihtoehtoa kuin edistää sitten näitä asioita kansalaisaloitteen kautta. Jos näin käy, niin me rapautamme meidän eduskunnan arvovaltaa, mutta se on ihan meidän kansanedustajien oma valinta, joten kaikkea hyvää tälle aloitteelle. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 55/2016 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

9. Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan kertomus Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta vuonna 2015

Kertomus K 3/2016 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 4/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 20.5.2016 pidettävään täysistuntoon.

10. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 20.5.2016 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 21.24.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola